

Omgevingsvisie Gouda 1.0

Samen blijven werken aan de omgeving

Klant: Gemeente Gouda

Vastgesteld door de raad op 23 februari 2022

Referentie BG8638

Status: S0/P01.01

Datum: 13 januari 2022

gemeente gouda

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Jonkerbosplein 52
6534 AB NIJMEGEN
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154

+31 88 348 70 00 T
+31 24 323 93 46 F
info@rhdhv.com E
royalhaskoningdhv.com W

Titel document: Omgevingsvisie Gouda 1.0

Ondertitel:	Samen blijven werken aan de omgeving
Referentie:	BG8638
Status:	P01.01/S0
Datum:	13 januari 2022
Projectnaam:	Omgevingsvisie Gouda
Projectnummer:	BG8638
Opgesteld door:	Mariska Ruiter, Luuk Cornelissen, Pauline van Heugten, Remko Oostra
Controle en goedkeuring door:	Erwin Stoffer

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Voorwoord

De omgevingsvisie Gouda wordt hét referentiekader voor toekomstige veranderingen en ontwikkel-projecten in de gemeente. Het is daarom fijn te zien dat veel inwoners, ondernemers, mede overheden en maatschappelijke instellingen intensief hebben meegepraat en input hebben gegeven. Dank daarvoor! Dat maakt nog duidelijker wat Gouda te doen staat en welke keuzes er gemaakt moeten worden om uitdagingen met grote ruimtelijke impact het hoofd te kunnen bieden. Denk aan de noodzaak voor meer betaalbare woningen enerzijds en meer groen anderzijds vanwege de klimaatadaptatie. Namens het college van B&W nodig ik Gouwenaars van harte uit om kennis te nemen van de omgevingsvisie en te reageren.

Rogier Tetteroo

Rogier Tetteroo*

Thierry van Vugt

Met de omgevingsvisie kijken we naar de toekomst van onze mooie stad. Hoe houden we de aantrekkingskracht van de stad in stand voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers? Hoe spelen we in op veranderingen en behouden we de kwaliteit van de stad waar die is? Deze samenvatting geeft een compact en overzichtelijk beeld van de belangrijkste punten uit de omgevingsvisie.
Tot stand gekomen na een zorgvuldige integrale afweging. Samen met stad hebben we gekeken naar alles aspecten van de fysieke leefomgeving. Samen met de stad willen we ook de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie oppakken.

Thierry van Vugt

* referentie:fotograaf Pim Mul

Inhoud

1	**Omgevingsvisie Gouda**	**1**
1.1	Welkom bij de Omgevingsvisie Gouda	1
1.2	Goudse Waarden	2
1.3	Goudse Opgaven	2
1.4	Keuzes voor de leefomgeving	2
1.5	Totstandkoming van de Omgevingsvisie	2
2	**Waarom een omgevingsvisie en wat is het?**	**4**
2.1	Waarom een Omgevingsvisie en wat is het?	4
2.2	Essentie van de Omgevingsvisie	4
2.3	Vertaling naar het omgevingsplan	4
2.4	Nieuwe inzichten	5
2.5	De Omgevingsvisie blijft actueel	5
2.6	De gemeenteraad beslist	5
3	**Participatie Omgevingsvisie: van belang voor iedereen**	**6**
3.1	Aanleiding	6
3.2	Gerichte aanvullende participatie voor de Omgevingsvisie	6
3.3	Vervolg participatie Omgevingsvisie	7
3.4	Dilemma's centraal	7
4	**De waarden van Gouda (GOUDSE WAARDEN)**	**8**
4.1	Historische achtergrond	8
4.2	De vijf kernwaarden van Gouda 2020	9
5	**Vijf integrale opgaven**	**13**
5.1	Historische stad doorgeven aan de volgende generaties	13
5.2	Gouda duurzaam ontwikkelen	15
5.3	Prettige en veilige woon- en leefomgeving voor iedereen maken	16
5.4	Gezonde mensen door een gezonde en veilige leefomgeving	19
5.5	Gouda heeft een blijvend sterke economie en regionale positie	20
6	**Drie uitdagingen met een grote ruimtelijke impact**	**22**
6.1	Verstedelijkingsopgave	22
6.2	Energietransitie	22
6.3	Klimaatadaptie	23
6.4	Ruimtegebruik Gouda nu en straks	23
6.5	'Toolbox' voor slim ruimtegebruik: 'Beter benutten'	25

7	**Kern van de Omgevingsvisie: Keuzes voor Gouda**	**29**
7.1	Florerende stad	30
7.2	Duurzame mobiliteit	36
7.3	Gezonde groen-blauwe stad	39
7.4	Energietransitie	47
7.5	Sterke wijken	49
7.6	Zes deelgebieden onder de loep	53
8	**Hoe gaan we de Omgevingsvisie realiseren?**	**65**
9	**MER voor de Omgevingsvisie**	**72**
9.1	Omgevingseffectrapport voor Gouda	68
9.2	NRD als eerste stap	68
9.3	Foto van de Leefomgeving	68
9.4	PlanMER/OER	70

1 Omgevingsvisie Gouda

1.1 Welkom bij de Omgevingsvisie Gouda

Waarom stelt de gemeente een omgevingsvisie op?
De Omgevingsvisie voor Gouda bevat het gemeentelijke beleid over de leefomgeving. Het beleid op rijks- en provinciaal niveau ligt hieraan ten grondslag. De leefomgeving is de ruimte waarin we wonen, werken, elkaar ontmoeten en recreëren. Het gaat om de wijken en buurten, maar ook het winkelcentrum en het park.

U kunt hier straks lezen hoe we uw buurt en de stad verbeteren en wat we beschermen of bewaren. In de omgevingsvisie leest u wat de plannen zijn voor de leefomgeving voor de lange termijn (tot en met 2040) en welke strategische keuzes we daarbij maken. De ontwikkelingen in de gemeente Gouda die door de omgevingsvisie en de daarmee samenhangende planvorming tot stand zullen komen moeten zoveel mogelijk voldoen aan gestelde visie.

Recentelijk vastgesteld beleid van de gemeente Gouda heeft een plek gekregen in deze omgevingsvisie. In de bijlagen zijn deze documenten opgenomen. Dit betreft o.a. de RES v1.0, het Verkeerscirculatieplan, de Woon(zorg)visie en de Bedrijfsterreinenvisie.

We sluiten met de plannen voor de leefomgeving aan bij de vele lopende programma's. Het is de eerste integrale en ruimtelijke opvolger van de Structuurvisie uit 2005, waar inmiddels behoorlijk veel van is uitgevoerd. Een deel van het huidige beleid komt te vervallen met de Omgevingsvisie, zoals de Structuurvisie uit 2005. Voor het overige is niet een-op-een aan te geven welke beleidsdocumenten komen te vervallen. Dat heeft met name te maken met het feit dat in veel beleidsstukken zowel strategische, tactische als operationele uitspraken worden gedaan, terwijl de Omgevingsvisie vooral op het strategische (voor de lange termijn en hoger abstractieniveau) focust. In de komende beleidscycli wordt het maken van de vertaalslag van de omgevingsvisie naar tactisch en operationeel niveau nader opgepakt en uitgewerkt in bijvoorbeeld het omgevingsplan voor Gouda.

1.2 Goudse Waarden

In de Omgevingsvisie staat hoe de stad er in de toekomst uitziet. De basis hiervoor was al gelegd in de ‘Toekomstvisie Gouda 2030, Gouda ligt goed!’ (d.d. 18 juni 2019). Maar hoe wordt dit bepaald? Dit wordt mede beïnvloed door waar we vandaan komen, onze Goudse geschiedenis, door het bestaande gemeentelijke beleid, en ten slotte door de huidige trends en ontwikkelingen.
We hebben dit samengevat in onze Goudse Waarden.
De essentie van deze waarden wordt in deze Omgevingsvisie beschermd of verder ontwikkeld in de beoogde opgaven.

1.3 Goudse Opgaven

Met als basis onze Goudse waarden hebben we vijf integrale Goudse opgaven geformuleerd. De opgaven beschrijven met welke uitdagingen en kansen de gemeente Gouda te maken krijgt in de toekomst. Samen vormen ze de ‘agenda’ voor deze Omgevingsvisie. Hoe we met deze opgaven aan de slag gaan, beschrijven we in de Keuzes voor de leefomgeving.

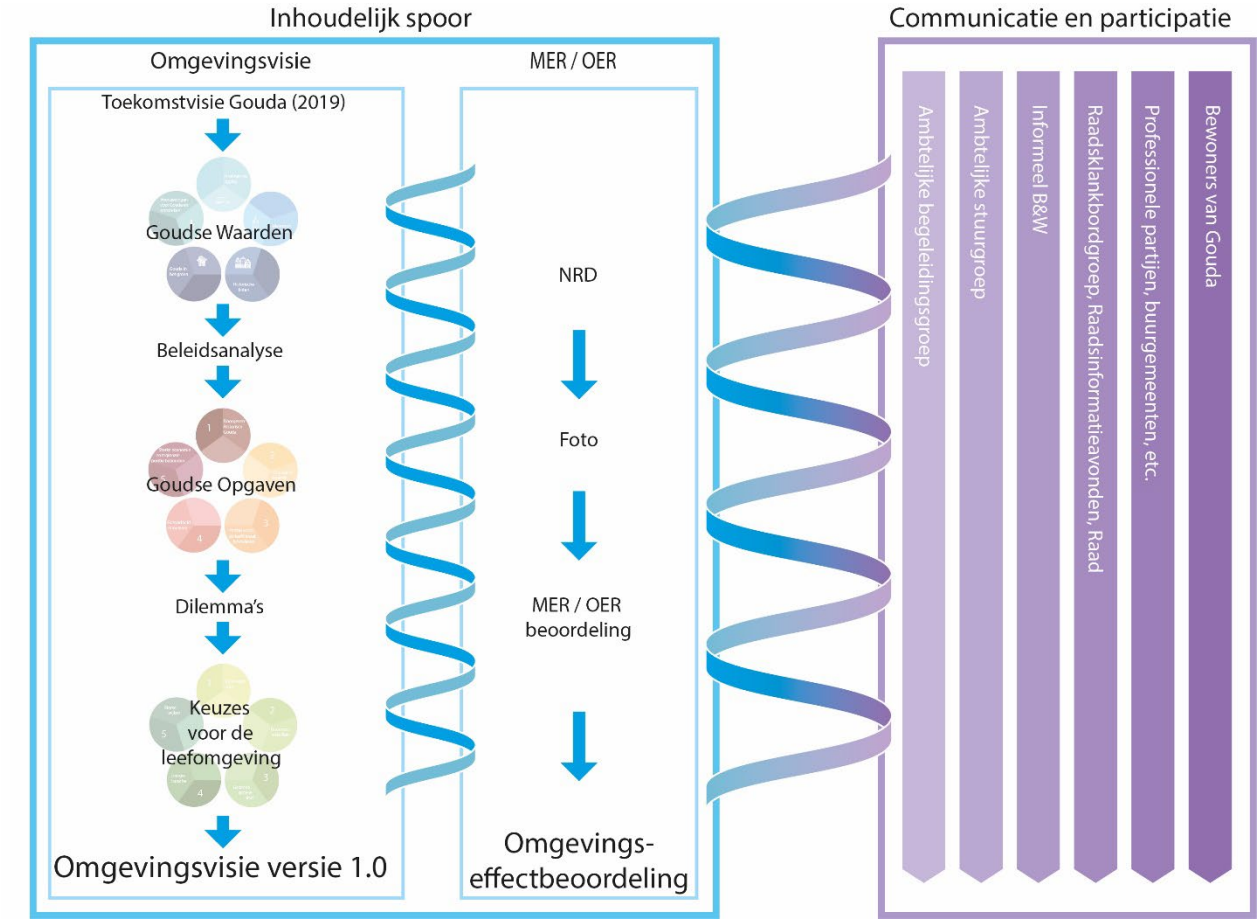
1.4 Keuzes voor de leefomgeving

Om invulling te geven aan de Goudse Opgaven maken we Keuzes voor de leefomgeving. Deze vormen de kern van onze visie. Door in integrale oplossingen te denken komen veel opgaven in meerdere keuzes terug.

1.5 Totstandkoming van de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is via onderstaande sporen en stappen tot stand gekomen:

Opmerkingen:

- OER voor Omgevings Effect Rapportage
- NRD voor Notitie Reikwijdte en Detailniveau

2 Waarom een Omgevingsvisie en wat is het?

2.1 Waarom een Omgevingsvisie en wat is het?

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze vervangt wetten en regels voor erfgoed, infrastructuur, milieu, water en ruimtelijke ordening. De Omgevingswet verplicht alle gemeenten om een omgevingsvisie op te stellen over de toekomst van het eigen grondgebied.

Op 19 juli 2022 heeft Gouda 750 jaar stadsrechten. Gedurende al die jaren is de stad in ontwikkeling. De Omgevingsvisie Gouda geeft de langetermijnvisie van de gemeente op de toekomstige ontwikkeling van de stad. Het geeft aan welke kansen, opgaven en uitdagingen er voor Gouda liggen en op welke manier we daarmee omgaan. Bijvoorbeeld: Hoe ziet Gouda er in de toekomst uit? Hoe zorgen we dat Gouda nu en in de toekomst een aantrekkelijke stad blijft om in te wonen, werken, winkelen en recreëren? Hoe gaan we om met klimaatverandering? De hoofdopgaven voor Gouda kunt u in hoofdstuk 5 vinden.

2.2 Essentie van de Omgevingsvisie

In deze eerste Omgevingsvisie Gouda wordt de focus gelegd op:

1. Het effect van het huidige beleid op de fysieke leefomgeving
2. Datgene – in die fysieke leefomgeving – wat we het meest waardevol vinden, en dat bescherming bieden
3. Transities die nog veel energie vergen om een succes te worden (bijvoorbeeld Klimaatadaptatie, Energietransitie en Gezonde stad)
4. Een integrale afweging
5. Een langetermijnperspectief

U kunt de informatie uit de omgevingsvisie gebruiken:

- Als u wilt weten wat het beleid is over een van de onderwerpen of gebieden die in de omgevingsvisie staan.
- Om te ontdekken hoe uw initiatief kan bijdragen aan de opgaven en doelen voor de fysieke leefomgeving.
- Als u uw plan volgens het bestemmingsplan (straks omgevingsplan) niet mag uitvoeren. U wilt bijvoorbeeld een verdieping op uw huis bouwen, een groot feest organiseren in het park of een café beginnen in een leegstaande winkel. Staat in het omgevingsplan dat dit niet mag? Dan kunt u de gemeente vragen of u mag afwijken van het omgevingsplan. Laat daarbij zien dat uw plan past bij de ambities die in de omgevingsvisie staan. Dan is de kans groter dat u mag afwijken van het omgevingsplan.

2.3 Vertaling naar het omgevingsplan

Vanaf 1 januari 2022 krijgt de gemeente 9 jaar de tijd om in delen het omgevingsplan voor Gouda op te stellen. Het omgevingsplan heeft de kracht van een verordening en vervangt onder andere de bestaande bestemmingsplannen, maar kan ook regels bevatten over andere omgevingsaspecten dan alleen ruimtelijke ordening. De Omgevingsvisie is daarom de basis / vertrekpunt voor het omgevingsplan.
Om de vertaling van de Omgevingsvisie naar het omgevingsplan goed te kunnen maken zijn de volgende stappen nodig:

1. Het beschrijven van de manier waarop de ambities uit de omgevingsvisie in de stad concreet kunnen landen, op basis van een stedenbouwkundige analyse en waardering van de wijken van Gouda, inclusief de historisch waardevolle gebieden en structuren. Die analyse en waardering is overigens voor een belangrijk deel al gedaan (in bijvoorbeeld gebiedsvisies, de gemeentebrede cultuurhistorische basiskaart, welstandsbeleid)
2. Op basis hiervan het gewenste omgevingsbeleid per wijk/ deelgebied/ historisch lint uitwerken.
3. Het vertalen van deze uitwerking in het juridisch stelsel van het omgevingsplan, voor zover juridisch mogelijk en wenselijk.

De in hoofdstuk 7.6 opgenomen deelgebieden zijn nog slechts ‘voorbeelduitwerkingen’.
Een verdere beschrijving van de wijze waarop de Omgevingsvisie wordt uitgevoerd treft u aan in hoofdstuk 8.

2.4 Nieuwe inzichten

Met de Omgevingsvisie zetten we de koers uit voor de lange termijn. We houden rekening met nieuwe inzichten, want morgen weten we meer dan vandaag. Stap voor stap werken we dit uit en realiseren we onze ambities. Door deze aanpak kunnen we adequaat reageren op nieuwe inzichten en mogelijkheden. Oftewel koersvast voor de lange termijn en lenig op de korte termijn.

2.5 De Omgevingsvisie blijft actueel

De realisatie van de ambities uit de visie vergt vele jaren: zeker tien tot vijftien jaar. Elk jaar bekijken we de voortgang. Op deze manier bekijken we of we op de goede weg zijn of dat bijsturing wenselijk is. Bijvoorbeeld door de bestuurlijke middelen, financiën of juridische instrumenten anders in te zetten of ambities en doelstellingen bij te stellen.

2.6 De gemeenteraad beslist

Elke verandering in de Omgevingsvisie vergt een besluit van de gemeenteraad. Dit gaat via de wettelijke procedure van inspraak:

- Ter inzage leggen van ontwerpvisie
- Zienswijzemogelijkheid
- Vaststellen visie door de gemeenteraad van Gouda

Omdat een Omgevingsvisie alleen zelfbindend is voor de gemeente, is na het vaststellen van de visie geen beroep mogelijk.

3 Participatie Omgevingsvisie: van belang voor iedereen

3.1 Aanleiding

De onderwerpen van de Omgevingsvisie gaan de hele stad aan, en kunnen per wijk of buurt in Gouda een andere doorwerking hebben. Daarom hebben we via een breed-uitgezet participatietraject inbreng opgehaald bij zoveel mogelijk mensen; het is immers belangrijk voor iedereen.

3.2 Gerichte aanvullende participatie voor de Omgevingsvisie

We begrijpen wat de opgaven zijn voor de toekomst van Gouda. In 2018 en 2019 is de Toekomstvisie ‘Gouda Ligt Goed!’ opgesteld. Daarin is geparticipeerd met vele Gouwenaren. Bij veel gemeentelijk beleid over diverse andere onderwerpen is door de Gouwenaren ook geparticipeerd, zoals recent over het Beleidskader Sociaal Domein en het project Stevige Stad. Daarnaast is er de jaarlijkse stadspeiling, waaraan meer dan 2.000 Gouwenaren meedoen. De resultaten hiervan zijn meegenomen bij het maken van deze Omgevingsvisie. Voor het opstellen van de Omgevingsvisie wilden we deze participatie niet overdoen, maar is wel van meet af aan gekozen voor een participatieve aanpak. Verspreid over het hele jaar heeft een groot aantal participatie- en overlegmomenten plaatsgevonden. Lokale en regionale stakeholders, inwoners, andere overheden, raad, college en de ambtelijke organisatie hebben input kunnen geven. Zo is een goed beeld ontstaan van de belangen, wensen, zorgen, opgaven en kansen voor de toekomst.
De beperkingen vanwege het Coronavirus vroegen om creatieve digitale oplossingen omdat fysieke bijeenkomsten niet altijd mogelijk waren.

De online werksessies met externe stakeholders (zoals Sport.Gouda, Historische Vereniging Die Goude, Mozaïek Wonen en Gouda Bruist) en de input vanuit de bewonersplatforms en de inwoners via de *‘Gouda denkt mee app’* hebben een schat aan informatie opgeleverd om zowel de Omgevingsvisie als het Milieueffectrapport (Plan-MER) vorm te geven.

Doelen gemeente Gouda voor participatie Omgevingsvisie
Ter voorbereiding op het participatieproces heeft de gemeente daarvoor de volgende doelen vastgesteld:

- De bewoners, bedrijven en instellingen in Gouda weten wat de Omgevingsvisie inhoudt, en wat het voor hen kan betekenen
- Deze partijen benoemen hun inzichten, zorgen, wensen en ideeën, wat van grote waarde kan zijn voor het bepalen van de (opgaven voor de) toekomst van Gouda
- De Omgevingsvisie gaat in op opgaven die er voor de belanghebbenden echt toe doen

Deze doelen zijn vervolgens vertaald in uitgangspunten voor het participatieproces, om zo effectief mogelijk te werk te gaan.

Uitgangspunten gemeente Gouda voor participatie Omgevingsvisie

1. Slim participatieproces:
   voorkom overlap en ‘participatiemoeheid’. Het benutten van input uit andere participatieprocessen heeft bijdragen aan een sterkere samenhang van onderwerpen in de Omgevingsvisie.

2. Aansluiten bij de leefwereld van de verschillende doelgroepen.
   Door de participatie-aanpak af te stemmen op verschillende doelgroepen was het mogelijk om aan te sluiten op de leefwereld van de deelnemers. In gesprek met externe stakeholders was een integraal strategisch gesprek mogelijk, waarbij belangen werden uitgewisseld en aan elkaar gekoppeld. De stakeholders konden hierdoor participeren in een adviserende rol. Voor het betrekken van individuele inwoners is ingestoken op de leefomgeving van mensen, in een raadplegende rol, door de bewonersplatforms te consulteren, en via de enquêtevragen in de *'Gouda denkt mee-app'*.
3. Eigentijdse communicatie.
   Het gebruik van 'eigentijdse communicatiemiddelen' heeft door het Coronavirus een enorme vlucht genomen. Met stakeholders, samenwerkingspartners, raad, college en de ambtelijke organisatie hebben participatiemomenten plaatsgevonden via Zoom, in combinatie met het gebruik van de tool Mentimeter. Voor het betrekken van individuele inwoners is gebruik gemaakt van de 'Gouda denkt mee-app'. De opkomst en inbreng via deze kanalen stelde tevreden. Er waren 200 respondenten via deze app, en deze groep is bovendien zeer divers qua leeftijd en woonwijk.

3.3 Vervolg participatie Omgevingsvisie

Consultatie concept-Omgevingsvisie
Stakeholders, samenwerkingspartners en andere overheden zijn in de gelegenheid gesteld om via digitale weg een reactie te geven op het eerste concept van de Omgevingsvisie. Dit biedt ook de gemeenteraad en de Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK) de gelegenheid om input te geven.

Ontwerp Omgevingsvisie ter inzage
Na besluitvorming in het college van B&W wordt de ontwerp-Omgevingsvisie ter inzage gelegd. Dit gebeurt gelijktijdig met het ter inzage leggen van het Plan-MER. Na het verwerken van de zienswijzen wordt het voorstel voor het vaststellen van de Omgevingsvisie opnieuw aan B&W en de gemeenteraad voorgelegd.

3.4 Dilemma's centraal

In het proces om te komen van opgaven (zie hoofdstuk 5) tot keuzes voor de fysieke leefomgeving (zie hoofdstuk 7) is gewerkt met 'dilemma's'. Hierin is een (soms overdreven) tegenstelling van belangen weergegeven, om een gesprek over integrale afwegingen op gang te brengen met raadsleden en stakeholders.
De vijf dilemma's betroffen:
1. Sterk Gouda (vooral ruimte voor economische groei) of Ontspannen Gouda (vooral ruimte voor recreatie en toerisme)?
2. Levendigheid (vooral ruimte voor bijvoorbeeld evenementen) of Leefbaarheid (vooral ruimte voor rustig wonen en leven in Gouda)?
3. Een 'inclusief' Gouda (meer dan nu het geval is aandacht besteden aan actieve deelname aan de maatschappij door iedereen), of accepteren we verschillen?
4. Energietransitie vooral lokaal (dus bijv. veel windmolens, zonnepanelen, aqua- en/of geothermie binnen de gemeentegrenzen van Gouda) of regionaal (Gouda zit bijna aan de [gemeente-]grens, oplossingsruimte [ook] voor Gouda zit met name in het buitengebied) oplossen?
5. Gaat gezondheid boven economische groei (of werken we actief aan meer ruimte en aandacht voor gezondheid, bijv. door ruimte voor sport in de buitenlucht, strengere milieunormen van de wettelijke etc.)?

De input van participanten in reactie op deze stellingen (met name de argumentatie) is gebruikt als basis voor de keuzes voor de fysieke leefomgeving.

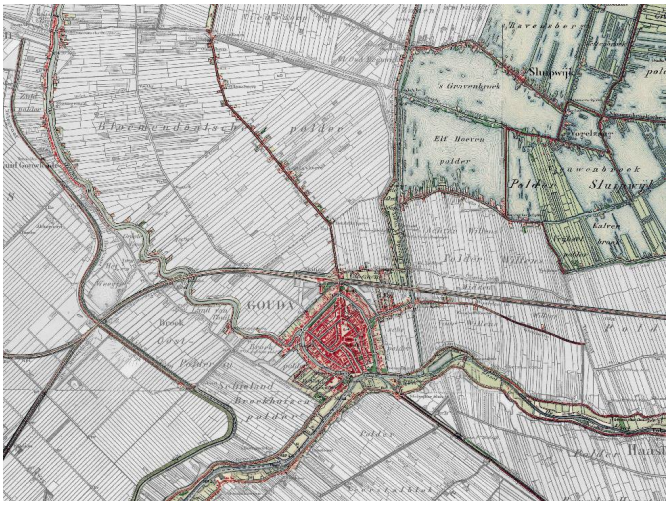
4 De waarden van Gouda (GOUDSE WAARDEN)

In dit hoofdstuk worden de waarden van Gouda toegelicht die onderliggend zijn aan de ontwikkeling van deze Omgevingsvisie. Deze waarden (‘dingen die we als mens of als samenleving belangrijk vinden’) leven bij de bewoners en stakeholders binnen de gemeente Gouda en zijn vastgesteld op basis van de participatie. Daarmee zijn de waarden niet noodzakelijk een representatie van de huidige stand van zaken maar van dingen die we samen belangrijk vinden en die we willen behouden of waar we gezamenlijk naar streven.

4.1 Historische achtergrond

De basis voor de hedendaagse Goudse waarden hebben grotendeels hun oorsprong in het verleden. Kijkend naar de kaart van Gouda uit 1875 dan valt een aantal elementen op, die we nu nog duidelijk herkennen in het hedendaagse Gouda:

- De watergangen waaraan Gouda is ontstaan: de Gouwe, de singels van de stad, het Stroomkanaal, en de Hollandsche IJssel. Deze strategische ligging van Gouda binnen een groot handelsnetwerk maakte dat de stad al in de Middeleeuwen een sterke economie bezat en kon groeien. Hierdoor was Gouda op een goed moment de vijfde grootste stad van Holland.
- Spoorlijn: rond 1855 kwam daar de spoorlijn tussen Utrecht en Rotterdam bij, in 1870 gevolgd door de spoorlijn van Gouda naar Den Haag, die ook nu essentiële verbindingen vormen in de Randstad.
- Behalve de (binnen-)stad zelf, zien we ook de historische linten ontstaan, als ruggengraat van het toen nog te ontginnen polderlandschap. Dat landschap is nu nog steeds van grote waarde voor Gouda; voor recreatie in het buitengebied, waaronder het watergebied van de Reeuwijkse Plassen.
- Vanuit de polders rondom Gouda werden goederen naar de Goudse Waag vervoerd, gewogen en op de markt verhandeld.
- De aanzet van de eerste industrie is ook al zichtbaar door de goede bereikbaarheid aan het water, de beroemde Goudse Kaarsenindustrie, op de plaats waar later Croda werd gevestigd. Door de vestiging van deze industrieën nam ook de behoefte aan woningen toe en dit heeft vanaf het midden van de negentiende eeuw geleid tot de groei van Gouda buiten het stadshart.
- Na de jaren ‘50 van de vorige eeuw hebben nieuwe, substantiële stadsuitbreidingen plaats gevonden aan met name de noord- en oostzijde van het stadscentrum. De groei van het aantal inwoners in deze periode heeft ook betekend dat Gouda is uitgegroeid tot een multiculturele stad met een grotere verscheidenheid aan culturele en religieuze voorzieningen.

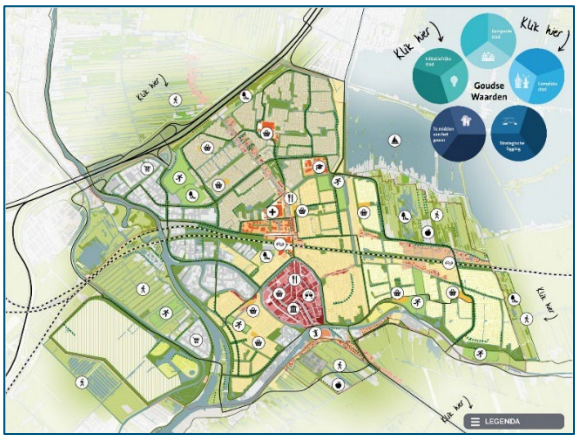

Gouda in 1875 (bron: Topotijdreis)

4.2 De vijf kernwaarden van Gouda 2020

In 2019 is de Toekomstvisie ‘Gouda ligt Goed!’ opgesteld. In het proces daarvan zijn de in onderstaande afbeelding weergegeven kernwaarden van Gouda bepaald. De essentie van deze waarden wordt in deze Omgevingsvisie beschermd of verder ontwikkeld in de beoogde richting.

Legenda

Groen, water en recreatie
- Hoofdgroenstructuur
- Stadsnatuur
- Oppervlaktewater
- Sportparken
- Laanstructuur
- Stadsparken
- Volkstuinen
- Wandelgebied
- Waterrecreatie

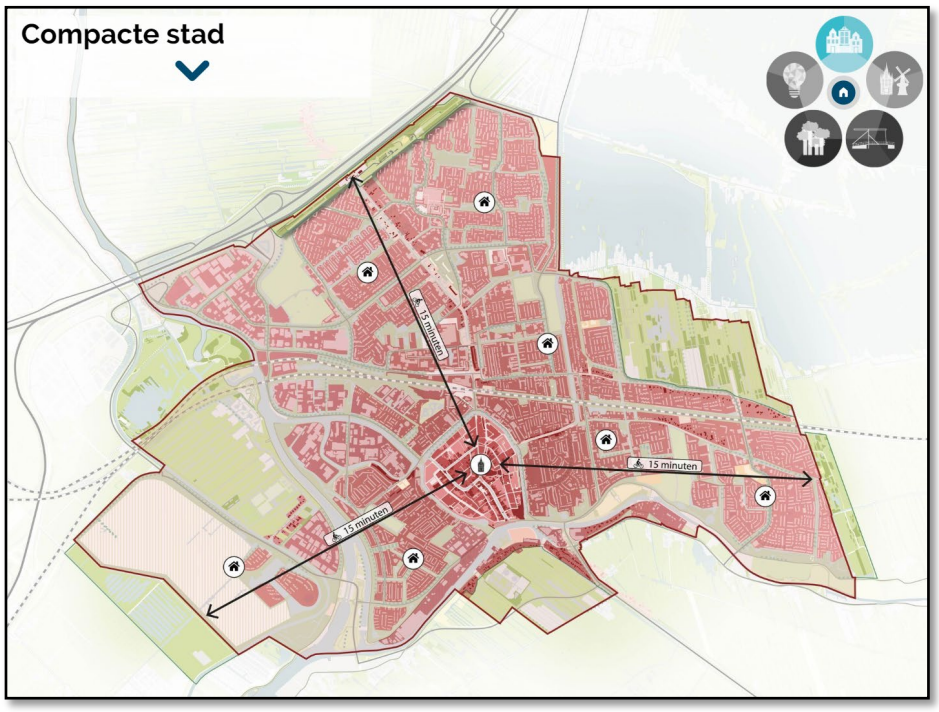
Cultuurhistorie en functies
- Historisch centrum
- Historische linten
- Regionale voorzieningen
- Wijkcentra
- Werkgebieden
- Zware industrie
- Ziekenhuis
- Onderwijscentrum
- Horeca
- Musea
- Uitgaanscentrum
- Winkelcentrum
- Grootschalige detailhandel
- Festivalterrein

Wonen
- Eerste stadsuitbreidingswijken
- Oosterwijk en Goverwelle
- Bloemendaal en Plaswijck
- Westergouwe
- Westergouwe (gepland)

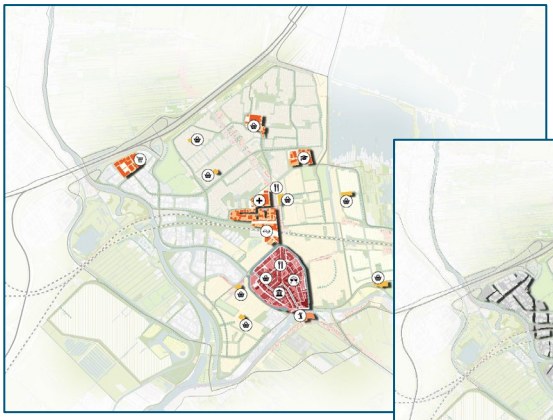
Infrastructuur
- Snelwegen
- Provinciale wegen
- Hoofdontsluitingswegen
- Hoofd fietsnetwerk
- Spoorlijn
- Treinstations

4.2.1 Compact Gouda met bruisend historisch centrum en rustige randen

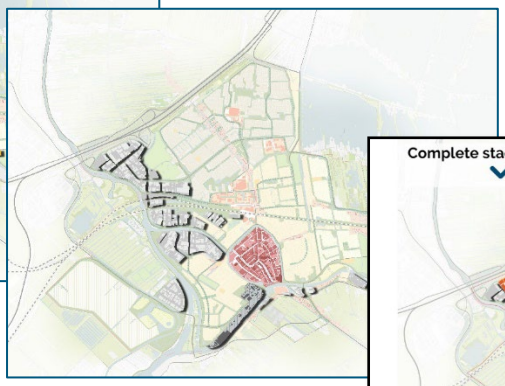
Gouda heeft de schaal van een middelgrote stad. De afstanden binnen Gouda zijn niet groot, maar je vindt er een grote verscheidenheid aan gebieden, functies en voorzieningen. Het historische centrum is bruisend en levendig, met daaromheen rustige woonwijken.

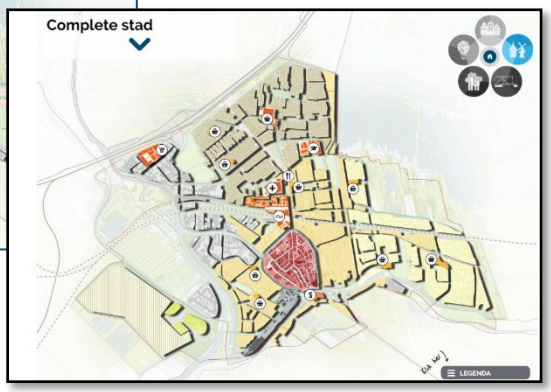
4.2.2 Compleet en evenwichtig Gouda waar mensen graag in goede gezondheid wonen, werken, recreëren, van cultuur genieten en winkelen

Voorzieningen

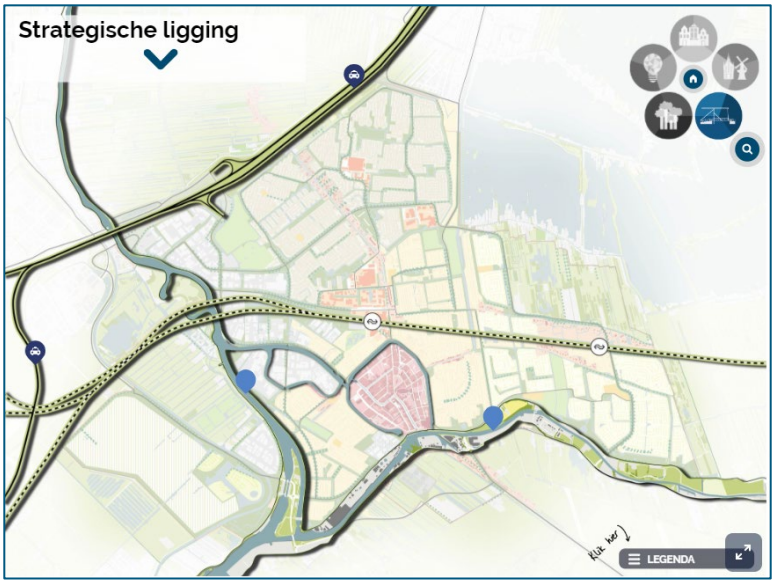
Werken

Wonen

4.2.3 Strategische ligging

Gouda geniet een strategische regionale ligging in een bruisende Randstad, met uitstekende (openbaar vervoer) bereikbaarheid. De stad heeft door haar voorzieningenniveau een belangrijke centrumfunctie voor de omliggende kernen, maar maakt tegelijkertijd met haar centrale ligging onlosmakelijk deel uit van het grotere geheel van de Randstad. Grote steden zoals Den Haag, Rotterdam en Utrecht zijn uitstekend bereikbaar en zijn onderdeel van de leefomgeving van veel Gouwenaren voor werk, studie of sociale contacten.

4.2.4 Gouda ligt te midden van het Groene Hart, met waardevol landschap, natuur en veel water

De ontstaansgeschiedenis van Gouda is onlosmakelijk verbonden met het water, dat overal in de stad zichtbaar is en mede bepalend is voor de ruimtelijke kwaliteit van de stad. Dat geldt voor de oude historische waterlopen zoals de Gouwe, de Hollandsche IJssel en de stadssingels, maar ook voor nieuw water in na-oorlogse woonwijken waar de kwaliteit van het aanraakbare water uit het oude veenweidegebied op een nieuwe manier is teruggebracht, in combinatie met openbaar groen.

Ook al ligt het grotendeels buiten de gemeentegrenzen, het omliggende landschap is waardevol en draagt in hoge mate bij aan de kwaliteit van de stad. “Buiten de gemeentegrens van Gouda, maar mogelijk wel binnen het Goudse invloedsgebied, bevinden zich de noordkant van de Krimpenerwaard (polders Veerstalblok en Beneden Haastrecht), Gouwe Wiericke (polder Bloemendaal), de polder Stein en de Reeuwijkse Plassen (natuurplassen).

4.2.5 Gouda is initiatiefrijk, en geniet een grote mate van participatie van haar inwoners, o.a. in de vorm van evenementen

5 Vijf integrale opgaven

Gouda staat voor grote opgaven, nu en in de toekomst. Veranderingen om ons heen maken dat de stad ook zal veranderen. Het klimaat verandert, de vraag naar woningen neemt toe, bedrijvigheid verandert van vorm, de bevolkingssamenstelling verschuift, en zo zijn er nog vele voorbeelden. De vijf Goudse Opgaven vormen hierin een rode draad. In de geest van de Omgevingswet wordt bekeken hoe alle ontwikkelingen op elkaar van invloed zijn. Dit vormt de basis voor het opstellen van een integrale visie voor de fysieke leefomgeving.

5.1 Historische stad doorgeven aan de volgende generaties

Gouda is een van de historische Hollandse steden met een bloeiperiode zo vroeg als de 15e eeuw. Stadsrechten kreeg Gouda in 1272. Dat wordt in het jaar 2022 (750 jaar stadsrechten) groots gevierd (programma '**Gouda 750 jaar stadsrechten'**). Uit die tijd en de eeuwen erna dateert de **stedenbouwkundige structuur van de binnenstad** en diverse **monumenten** zoals de Sint Jan en het Stadhuis. De binnenstad is daarmee beeldbepalend voor Gouda als stad. Ook in andere delen van de stad is de historie tastbaar, zoals het water, de historische linten en cultuurhistorisch erfgoed uit latere eeuwen, maar ook uit de afgelopen eeuw.
Hoe kunnen we onze stad doorgeven aan volgende generaties? Het behouden en versterken van het cultuurhistorisch erfgoed komt soms onder druk te staan als gevolg van **bodemdaling** en veranderingen in het klimaat. Gouda kan een voortrekkersrol nemen in het aanpakken van deze problemen ('Regiodeal bodemdaling'). Welke kansen biedt de historische stad voor de economie en recreatie? Hoe kunnen we dit integraal oppakken, kijkend naar de opgaven zoals hittestress (toevoegen van groen en terugbrengen van water, maar waar en hoe dan, en hoe verhoudt zich dat tot het historische beeld?), en moderne mobiliteit en de energietransitie (en de onder- en bovengrondse voorzieningen die dit vergt).
Centraal staat hierbij dat we bouwen en ontwikkelen in harmonie en balans met de historische structuren en ruimtelijke kwaliteiten van de stad.

De belangrijkste deelopgaven betreffen:

- Historische binnenstad beschermen, benutten én versterken: Beschermen wat bescherming behoeft (zoals de historische structuur en monumenten), benutten wat kan (zoals levendige en [semi]-openbare functies in een deel van die monumenten, zodat eenieder daarvan kan genieten), versterken en/of accentueren waar mogelijk (zie § 7.6.1). We bouwen in harmonie met de historische structuren en behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit. Belangrijke uitgangspunten daarvoor zijn vastgesteld in de “stedenbouwkundige visie op de binnenstad en haar randen”, de “beleidsnotitie openbaarheid zijlen, stegen, hofjes, poorten en plaatsen in de binnenstad” en de Toekomstvisie “Gouda ligt goed”.

- Levendig houden van de lokale economie en de dynamiek van de binnenstad: Stimuleren gevarieerd ruimtegebruik van de binnenstad, zowel binnen als buiten. Ook tijdens en na de pandemie van COVID, waarin winkels dreigen om te vallen (zie § 7.6.1).

- Duurzaam omgaan met bodemdaling: accepteren dat de bodemdaling er is, gedeeltelijke verlaging grondwaterpeil binnenstad (zie § 7.1.3).

- Toerisme met balans tussen de toerist en de historie (zie § 7.1.3).

5.2 Gouda duurzaam ontwikkelen

Gouda is in trek bij woningzoekenden, zowel van binnen als van buiten de stad. Hoe kunnen we zorgen dat we Gouda **duurzaam doorontwikkelen en voldoende woningaanbod** creëren? Een aanbod van hoge kwaliteit is nodig, waar mogelijk met **circulaire** bouwmaterialen en gebruikmakend van duurzame warmte en elektriciteit (programma '**Energietransitie**'). De ruimte in de compacte stad is schaars. Als we de stad te veel dichtbouwen ontstaat **wateroverlast en hittestress** (groenstructuurvisie). Daarbij speelt ook de problematiek rondom stikstof. De brochure 'aan de slag met natuurinclusief bouwen' (van de Natuur en Milieufederatie Zuid-Hollanden en de Goudse Structuurvisie Groen bieden goede kansen voor een duurzame ontwikkeling).

De belangrijkste **deelopgaven** betreffen:

1. Efficiënt ruimtegebruik boven èn onder de grond bij de verstedelijkingsopgave (zodat voldoende ruimte blijft en vrijkomt voor groen en water) (zie § 6.5)

2. CO2-neutraal en aardgasvrij in 2040 (zie § 6.2 en 7.4)

3. Gouda klimaatadaptief in 2050 (zie § 6.3 en 7.3)

4. Openbare ruimte verbeteren (zie § 6.3 en 7.3)

5. Natuur versterken en biodiversiteit verrijken (zie § 6.3 en 7.3)

We werken aan een inrichting van de stad die bijdraagt aan het behoud en versterken van de waarden van Gouda. We doen dit door het versterken van de samenhang tussen de verschillende functies en het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Daarbij gaat het om ontwerpkwaliteit van gebouwen en openbare ruimte, maar ook om het sociale karakter, het voorzieningenniveau en de veiligheid. We werken aan een Gouda waarin iedereen mee kan doen, en een passende woning kan vinden, waar rekening gehouden wordt met anderen, aandacht is voor wie hulp nodig heeft en waar goede en toegankelijke voorzieningen zijn in alle wijken.
We streven ernaar dat inwoners van Gouda wonen en opgroeien in een veilige en leefbare omgeving. Dit start met een besef van eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor anderen, de gemeenschap en de omgeving waarin men leeft.

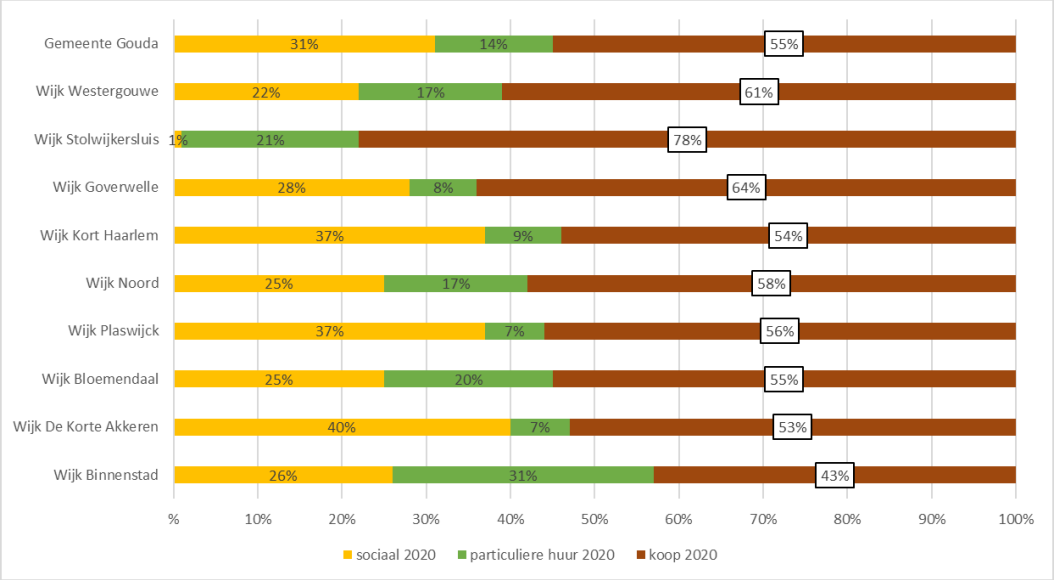
In en rondom Gouda liggen groene stadsparken en gebieden die ruimte bieden voor zowel mens als dier. Die moeten we behouden en waar nodig en gewenst toegankelijker maken. Uitbreiden van het **groen**, rekening houdend met recreatiemogelijkheden en **biodiversiteit** (zie § 6.3 en 7.3)**,** is een ambitie voor de toekomst.
Punt van aandacht hierbij is de rol die het betreffende landschap speelt bij het in stand houden van het natuurlijk erfgoed. De Oostpolder is de laatste middeleeuwse veenweidepolder van Gouda, die kampt met problematiek rond bodemdaling door veenoxidatie. Bij het huidig en toekomstige gebruik is het van belang dat het kenmerkende landschap en de beleving van open polderland behouden blijven.
Het actief behouden van planten en dieren in de binnenstad (zoals muurvarens en gierzwaluwen) die al vele eeuwen bij Gouda horen is eveneens van belang, net als de (resten van) historische waterlopen.
‘Een prettig woon- en leefklimaat voor iedereen’; dat raakt aan veel aspecten van de fysieke leefomgeving. We gaan hieronder op de belangrijkste in.

1: Aanpak kwetsbare wijken en buurten
Het verbeteren van de leefbaarheid in Gouda is een belangrijke opgave. Op het punt van criminaliteit, drank- en drugsgebruik kent Gouda “grootstedelijke” problematiek. Problematisch en crimineel gedrag hangt sterk samen met de kwaliteit en leefbaarheid van de fysieke leefomgeving. In buurten waar sprake is van verloedering en onoverzichtelijke openbare ruimte komt deze problematiek veel vaker voor. Door te

investeren in kwetsbare buurten kan de leefbaarheid en veiligheid worden verbeterd. De aanpak moet bestaan uit een combinatie van maatschappelijke en fysieke maatregelen.

2: Een geschikte woning voor elke doelgroep
In de Randstad is sprake van een grote druk op de woningmarkt, die ook merkbaar is in Gouda. Het is zaak de **woningbouw** te versnellen, en een aanbod te creëren voor elke portemonnee. Voor de komende 10 jaar (2020-2029) is de woningbehoefte voor Gouda volgens de provinciale Trendraming 2019 – die rekening houdt met instroom van buiten de gemeente – bijna 3.400 woningen[1]. Niet alleen het aantal woningen is van belang, maar ook welk type en kwaliteit woningen er worden gebouwd, in welk segment en waar. Een evenwichtig woningbouwprogramma moet recht doen aan wat er al aan bestaande voorraad staat, maar ook in relatie tot de regionale woningvoorraad en andere (woningbouw)ontwikkelingen binnen de regio. Dit is nader uitgewerkt in het programma Wonen, dat is neergelegd in de Woon(zorg)visie (zie hiervoor de Woon(zorg)visie LINK).

Uit de Woon(zorg)visie blijkt dat steeds meer kwetsbare groepen zelf niet in staat zijn om aan passende huisvesting te komen. Dat komt omdat er een flink tekort bestaat aan passende woningen, en ook doordat de woningbehoefte verandert. Deze kwetsbare groepen (voor de woningmarkt) bestaan uit o.a. jongeren, starters op de woningmarkt, mensen die uitstromen vanuit zorginstellingen of mensen die niet langer kunnen instromen in zorginstellingen, ouderen (met of zonder zorg) en mensen met dementie. Veelal zoeken deze mensen sociale huurwoningen, middenhuurwoningen of bereikbare koopwoningen.
Hiernaast veranderen de eisen aan de woningen door onder andere de noodzaak voor verduurzaming waardoor er geïnvesteerd moet worden om bestaande woningen klaar te maken voor de toekomst.
De focus van de Woon(zorg)visie ligt daarmee op: 1) 'bouwen voor een gevarieerd woon- en leefmilieu, 2) gemengde wijken, 3) verduurzamen woningvoorraad tot een toekomstbestendige voorraad, 4) wonen voor iedereen, en 5) langer zelfstandig thuis en een plek voor mensen in een kwetsbare positie

In de stad is ruimte om circa 8.500 woningen te bouwen tot 2040 (verstedelijkingsagenda). Het nieuwe woningaanbod moet goed afgestemd zijn op de verschillende doelgroepen. Dat betekent dat er woningen

[1] *Dit is een afgeleide van de cijfers voor Midden-Holland. Gemeenten hebben een gezamenlijke opgave in het voorzien van de regionale woningbehoefte*

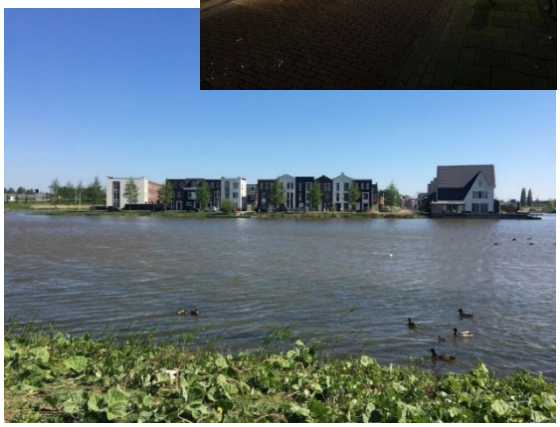
worden gebouwd voor elke portemonnee, grondgebonden en gestapeld, in groene wijken en dichtbij het station, en voor doelgroepen die niet terecht kunnen in een reguliere woning. Wat alle woningzoekenden willen, is een veilige en leefbare plek om je thuis te voelen.

3: Inclusieve stad
Iedereen doet mee. Gouda is een kleurrijke stad met inwoners van alle leeftijden en afkomsten, met verschillende interesses, mogelijkheden en behoeftes. Ongeacht deze verschillen is de uitdaging dat iedereen zo veel mogelijk mee kan doen in de samenleving (zie de visie SamenLeven). Dit betekent wat voor het woningaanbod en dat **voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn voor alle inwoners,** rekening houdend met situering in de stad, en een veilige **route** ernaartoe (zie § 7.5).

Inspirerend voorbeeld: Westergouwe
Westergouwe wordt de eerste volledige inclusieve wijk van Gouda. Door dit uitgangspunt al in het ontwerpproces mee te nemen ontstaan allerlei kansen om een inclusieve samenleving te bevorderen. Zo kunnen aan de voorkant geschikte locaties worden gezocht voor het huisvesten van specifieke woondoelgroepen. Op meerdere plekken in de wijk worden ontmoetingsplekken gerealiseerd om de onderlinge solidariteit en sociale cohesie te versterken. Centraal in de wijk wordt een groot integraal kindcentrum gerealiseerd, met een wijkbieb en sportvoorzieningen die multifunctioneel gebruikt kunnen worden. Het doel achter deze keuzes is om verschillende doelgroepen een geschikte woonplek te bieden, en bij te dragen aan het ontstaan van ‘buurtcommunities’ (zie § 7.6.4).

De belangrijkste deelopgaven betreffen:
- Voldoende woningen in de juiste segmenten en hoogwaardige (wijk-) voorzieningen realiseren met aandacht voor de eisen en wensen van de diverse doelgroepen
- Leefbaarheid en veiligheid (inclusief de fysieke veiligheid) in de wijken vergroten (zie § 7.5)
- Leefomgeving draagt bij aan zelfredzaamheid ouderen en mensen met een beperking (zie § 7.5)

5.4 Gezonde mensen door een gezonde en veilige leefomgeving

Voor zowel gezondheid als veiligheid is de samenhang tussen fysiek en sociaal domein van belang. Naast een **bruisende binnenstad** is er ook **rust en ruimte** nodig in de stad. Goudse woonwijken zoals **Westergouwe en Bloemendaal** moeten een **gezond leefklimaat bieden** door stilte, schone lucht en voldoende ruimte voor kinderen om **veilig** te spelen. Overheid, ontwikkelende partijen, ondernemers en inwoners hebben de gezamenlijke verantwoordelijkheid om te investeren in een gezondheid bevorderende leefomgeving, bestaande uit zowel woningen, gezamenlijke voorzieningen en de openbare ruimte. We zien hier de volgende uitdagingen voor de toekomst.

Samenhang tussen sociaal en fysiek domein
Het beschermen en bevorderen van de gezondheid is niet enkel een opgave voor het sociaal domein van de gemeente (zoals zorg, jeugd, werk & inkomen). Het betreft een gezamenlijke verantwoordelijkheid, wat betekent dat er verbindingen gelegd worden met andere opgaves om hiermee de betrokkenheid en verantwoordelijkheid te vergroten. De meeste winst wordt behaald door gezondheid integraal te benaderen; het fysieke en sociale domein bij elkaar te brengen. De omgeving waarbinnen mensen wonen, werken en recreëren heeft invloed op de fysieke en mentale gezondheid van inwoners. De inrichting van de ruimte is dus een middel om de gezondheid van inwoners te faciliteren, bevorderen of beschermen. Denk hierbij aan het aanleggen van speeltuinen ter bevordering van de lichamelijke ontwikkeling van kinderen of de aanleg van fietsstraten om het makkelijker te maken om te fietsen in plaats van met de auto op pad te gaan. Bij het bepalen van de beste locatie voor dit soort bestemmingen moet er goed op worden gelet dat deze niet te dicht bij risicobronnen worden geplaatst (zoals een kinderdagverblijf nabij het spoor).

Tegelijkertijd kan er ook gekeken worden naar het verlagen van eventuele drempels om de bestaande groene gebieden te bereiken vanuit de wijken en daarmee deze groene gebieden meer bij deze leefomgeving te betrekken en daar onderdeel van uit te laten maken (zie §7.3).

Gezonde mobiliteit
Gouda is een compacte stad waar mensen graag de fiets pakken. Van alle verplaatsingen binnen de stad is 60% per fiets, waarmee Gouda relatief hoog scoort ten opzichte van vergelijkbare steden. Van de verkeersbewegingen van en naar de twee treinstations is ruim 80% te voet of met de fiets. Toch zijn er ook files en is de parkeerdruk erg hoog. Dit heeft een negatieve impact op de luchtkwaliteit en leidt tot een grote behoefte aan verhard oppervlak, met de nadelige gevolgen voor de gezondheid en het milieu. De uitdaging is om de mobiliteit in de stad te optimaliseren met gezondheid als speerpunt. Hoe kunnen we inwoners stimuleren meer te **wandelen, de fiets** te pakken of het openbaar vervoer (OV) te nemen? Ons doel is een **gezonder woon- en leefklimaat** bevorderen door in de binnenstad alle soorten gemotoriseerd vervoer te verminderen (omwille van het ruimtegebruik); verkeer dat echt nog nodig is moet zoveel mogelijk schoon (emissieloos of anders) zijn (zie § 7.2).

De belangrijkste deelopgaven betreffen:
- Werken aan een gezonde leefomgeving
- Bescherming van natuurwaarden (verbetering van de biodiversiteit)
- Meer ruimte om te bewegen (spelen, sporten, recreëren)
- Mobiliteit, met minimale milieu- impact
- Schone stadslogistiek

5.5 Gouda heeft een blijvend sterke economie en regionale positie

Gouda is de centrumgemeente van Midden-Holland, met tal van belangrijke werkgevers en **voorzieningen** op het gebied van gezondheid, onderwijs, cultuur en winkels. Het behoud van deze werkgelegenheid en voorzieningen is geen garantie voor de toekomst, maar vraagt om ruimtelijke keuzes en het aantrekken van een brede doelgroep. Woningzoekenden uit de regio die stedelijk willen wonen met **snelle verbindingen** naar de grote steden, kiezen graag voor Gouda. Erg belangrijk voor deze **sterke economische positie** is de uitstekende treinverbinding van station Gouda met de omliggende steden, waardoor Gouda een belangrijke positie heeft in de Randstad. Zonder reisinformatie te checken ben je in 20 minuten in hartje Rotterdam, Den Haag of Utrecht. Circa 39.000 treinreizigers maken elke dag gebruik van de twee treinstations.

De belangrijkste deelopgaven betreffen:
1: Versterken centrumpositie Gouda in Midden-Holland (zie § 7.1):
Behouden en versterken regionale OV-bereikbaarheid
Station Gouda en omgeving vormen het mobiliteits- en voorzieningenhart van de regio. De uitstekende trein- en busverbindingen maken Gouda tot een drukbezocht hoogwaardig OV-knooppunt. Inwoners van de regio reizen meerdere keren per uur naar Den Haag, Rotterdam en Utrecht binnen 20 minuten. In het kader van Toekomstbeeld OV 2040 wordt het verdubbelen van de treinfrequentie op de verbinding met Amsterdam (van twee naar vier sprinters per uur) als kansrijk gezien.
Andersom maakt het Gouda ook tot een aantrekkelijke werklocatie voor vrijwel de hele Randstad. Ruim 20.000 keer per dag wordt op het station in- en uitgecheckt. Daarnaast kent station Gouda een groot aantal overstappers uit de omgeving van Alphen aan den Rijn, Zoetermeer, Woerden en Utrecht Leidsche Rijn.
De opgave voor de toekomst is om station Gouda te versterken als regionaal OV-knooppunt. Dit kan worden bereikt door een combinatie van spoorboekloos rijden naar grote steden, en een divers aanbod van vervoer naar Goudse woonwijken, werklocaties en omliggende kernen. Om dit te bereiken is het nodig de vervoerswaarde en aantrekkingskracht van station Gouda waar mogelijk te vergroten. Een hogere vervoerswaarde wordt bereikt als meer bewoners en werkenden op station Gouda zijn aangewezen voor woon-werkverkeer. Het alloceren en/of versterken van regionale voorzieningen in de stationsomgeving kunnen voor aanvullende vervoerswaarde zorgen.

2: Gezonde werklocaties (zie § 7.1)
Goed functionerende bedrijventerreinen en werklocaties stimuleren eigentijdse en innovatieve vormen van ondernemen. Dit is nodig om een gunstig vestigingsklimaat te bieden en een sterke positie in te nemen in de regionale economie. Daarmee wordt ingezet op het behoud van arbeidsplaatsen en tegengaan van leegstand. Goudse Poort profileert zich bijvoorbeeld als hét bedrijvenpark, gelegen midden in de Randstad in het Groene Hart en goed ontsloten via de A12 en A20. Het terrein kent ook een herontwikkelingsopgave om de leegstand tegen te gaan, én ruimte te scheppen voor nieuwe functies: De ‘Ontwikkelstrategie Goudse Poort’ heeft als ambitie de kantoorleegstand met de helft te verminderen door kantoormeters te transformeren naar wonen en maatschappelijke functies. Daarbij zien we in het oostelijk

deel van Goudse Poort/Spoorzone kansen voor transformatie naar een woon-werkmilieu. Op het westelijk deel zien we eerst kansen in het kader van beter benutten van het bedrijventerrein en transformatie leegstaande kantoorpanden naar bedrijvigheid. Voorkomen moet worden dat bedrijven nieuwe ontwikkellocaties verkiezen boven de bestaande bedrijventerreinen, door een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden en daarmee verdichting op bestaande bedrijfsterreinen te realiseren. Hoe deze markt en situatie zich na COVID op de langere termijn gaat ontwikkelen, is nu nog niet te zeggen.

3: Nieuwe generatie kantoren bij OV
Er is vanuit regionaal oogpunt vraag naar de ontwikkeling van nieuwe kantoorruimte met een uitstekende OV-bereikbaarheid. Dit vraagt om goed OV op bestaande bedrijventerreinen, en ontwikkelruimte nabij bestaande OV-locaties, zoals de Spoorzone. Binnen de Spoorzone wordt naast wonen ook ruimte gemaakt voor kantoorruimte, maatschappelijke functies, leisure en onderwijs.
Flexibele kantoorconcepten en *mixed-use* locaties (kantoren, wonen, horeca) (en andere nieuwe werkconcepten die nu nog niet in beeld zijn) groeien snel in aantal en marktaandeel in Nederland door o.a. de groei van het aantal ZZP'ers. In Gouda zijn enkele kantoorpanden ingericht als flex-kantoor, zoals het Color Business Centre Gouda.

4: Zuinig op schaars goed
In de hele provincie is schaarste aan ruimte voor zware milieucategorieën bedrijvigheid en watergebonden kavels. Het behoud van ruimte voor dergelijke vormen van industrie is vastgelegd in het provinciale Omgevingsbeleid en de Bedrijventerreinen visie Gouda 2021-2030. Voor zover de locaties in de praktijk nog geschikt zijn is het zaak deze zo efficiënt mogelijk voor de beoogde vormen van bedrijvigheid te benutten.

6 Drie uitdagingen met een grote ruimtelijke impact

Gouda heeft drie uitdagingen met een grote ruimtelijke impact:
1. Verstedelijkingsopgave
2. Energietransitie
3. Klimaatadaptatie

Alle drie zijn belangrijke ruimtevragers. Het is op voorhand niet aan te geven wanneer Gouda de rem moet zetten op de ruimtevraag van deze uitdagingen; dat zal per situatie steeds bekeken moeten worden. In dit hoofdstuk lopen we de grootste ruimtevragers langs, én wordt ingegaan op mogelijkheden hoe hiermee om te gaan. Welke oplossing écht aan de orde is hangt af van de plek, de opgave en de mogelijkheid om combinaties te maken. Bij het maken van combinaties kan worden voortgebouwd op de ruimtelijke kwaliteiten die de Goudse geschiedenis van stedenbouw en architectuur heeft opgeleverd.

6.1 Verstedelijkingsopgave

Bovenop de circa 30.000 bestaande woningen in Gouda zijn de komende decennia nog duizenden nieuwe woningen nodig om iedereen naar wens en behoefte te kunnen huisvesten. In de Verstedelijkingsagenda Gouda (2018) is verkend dat er tot en met 2040 nog 8.500 woningen kunnen worden gebouwd in de stad. Voor circa 6.200 woningen geldt dat deze onderdeel zijn van bestaande visies en plannen, zoals de nieuwbouwwijk Westergouwe en de Spoorzone. Het restant van de woningbouwopgave moet worden ingevuld in herstructureringsgebieden (oud wonen wordt modern wonen) en transitiegebieden (verouderende [bedrijven-]terreinen maken plaats voor gemengde stedelijke functies). Op welke wijze dit het beste kan, hangt sterk af van de kansen en beperkingen van de locatie. Verschillende zogenaamde '**verstedelijkingsstrategieën**' staan de gemeente daarbij ter beschikking.

Met alleen de ruimte voor woningen zijn we er nog niet. Ook allerlei stedelijke voorzieningen - die meer nodig zijn als er meer mensen in Gouda wonen -, werkgelegenheid, bedrijvigheid, duurzame mobiliteit (openbaar vervoer, fiets- en wandelpaden en wegen), en toenemende energievraag vragen om extra ruimte.

Bij het zoeken naar ruimte voor de verstedelijkingsopgave is ook aandacht nodig voor de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige gebieden in de nabijheid van Gouda (op dit moment de Nieuwkoopse plassen/ de Haeck en in de toekomst mogelijk ook Polder Stein).

6.2 Energietransitie

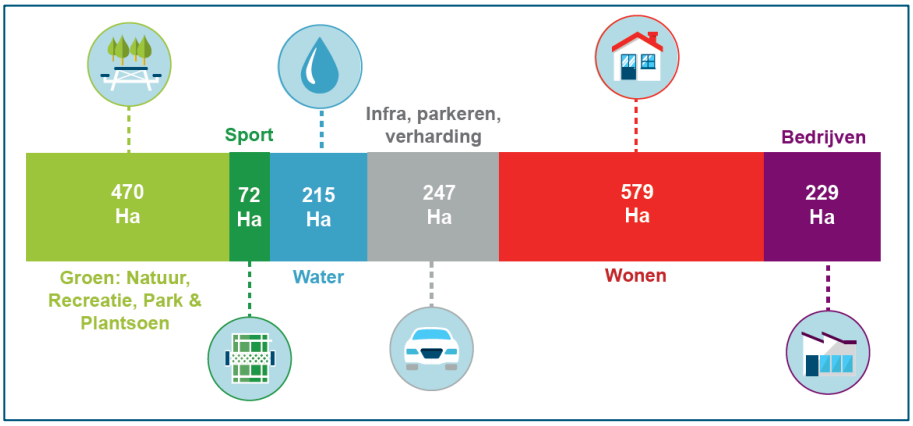
Nederland kiest voor een overgang naar schone vormen van energie, en het beperken van de energievraag. Wij hebben ons tot doel gesteld een CO_2-neutraal en aardgasvrij Gouda te hebben in 2040. Hiermee gaan wij lokaal aan de slag in het raadsprogramma Energietransitie, met als lokaal onderdeel de Transitievisie Warmte en daaruit voortkomende Wijkuitvoeringsplannen (WUP), en regionaal in de vorm van de Regionale Energiestrategie (RES). Waar deze transitie van invloed zal zijn op de fysieke leefomgeving van Gouda is op dit moment nog niet duidelijk, maar die invloed zal er zeker zijn. Voor het opwekken van duurzame energie wordt gekeken naar daken, openbare ruimte, oppervlaktewater en de ondergrond. Windmolens en warmtepompen kunnen o.a. leiden tot geluidsoverlast, zonnepanelen op monumenten kunnen het beschermd stadsgezicht aantasten, door de aanleg van een warmtenet sneuvelen mogelijk een aantal bomen. Onherroepelijk zal de energietransitie dan ook leiden tot het maken van keuzes in de leefomgeving. De keuzes zijn vastgelegd in de op 30 juni vastgestelde Regionale Energie-strategie (RES).

6.3 Klimaatadaptie

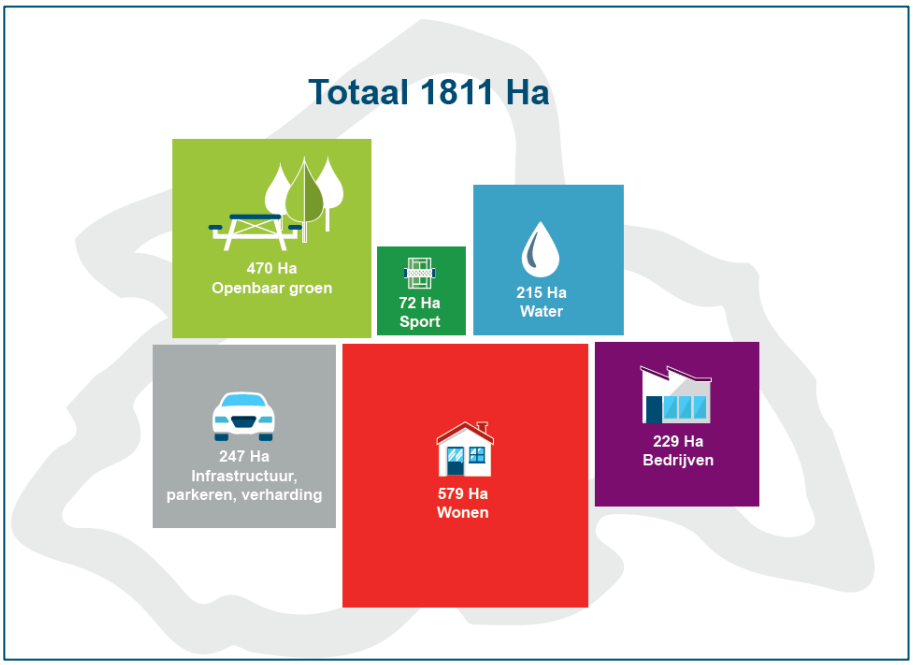
Het klimaat is aan verandering onderhevig. We merken dat steeds vaker met warme en droge zomers, resulterend in ‘hittestress’, vooral in de stad, en vaak lang aanhoudende droogte in onze tuinen en groengebieden. Daar staan hevige regenbuien tegenover, die de straten ineens blank kunnen zetten of voor hoge waterstanden in de rivieren kunnen zorgen. Tezamen met het hoge grondwaterpeil in Gouda levert dat vaak problemen op. Zeker voor gebieden met een belangrijke maatschappelijke functie, bijvoorbeeld het ziekenhuis, is dat zorgwekkend. In deze omgevingsvisie is daarom volop aandacht voor de fysieke ruimte die nodig is voor klimaatadaptatie: we streven dan ook naar meer ruimte voor water en groen, bijvoorbeeld in plaats van verharding. Dit gaat de voornoemde gevolgen tegen van het veranderende klimaat, en biedt ook meteen mogelijkheden voor recreatie- en biodiversiteit.

6.4 Ruimtegebruik Gouda nu en straks

Het bestaande grondgebruik in Gouda is op hoofdlijnen als volgt opgebouwd: ongeveer 44% is in gebruik om te wonen of werken, zo’n 42% is water of groen, en de rest is infrastructuur (14%).

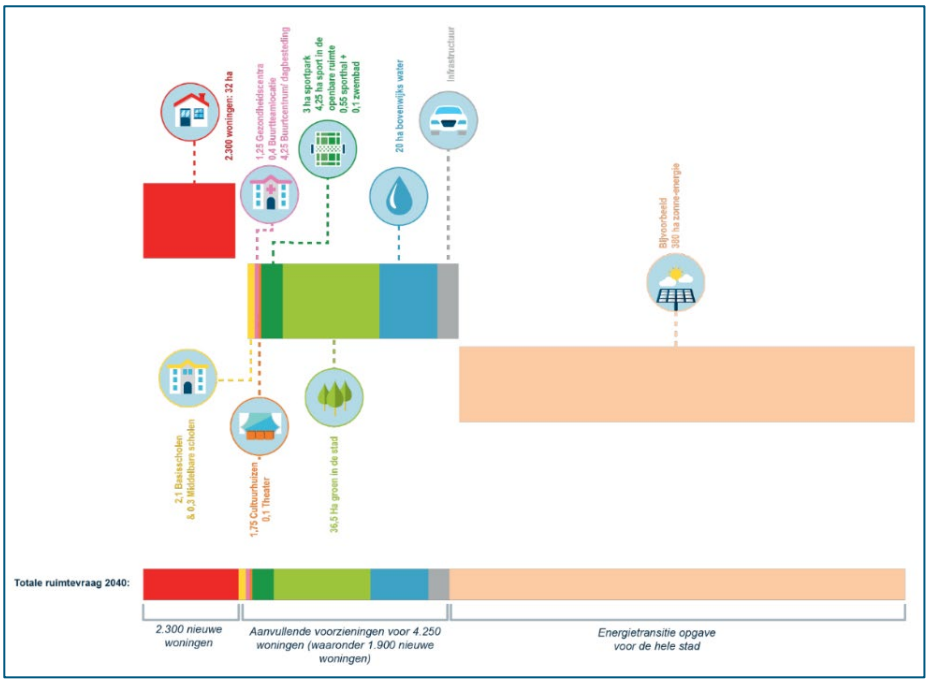

Hoe dat er op kaart van Gouda uitziet ziet u hieronder. De grofweg 1.800 hectare die Gouda groot is, is dus in feite nu al vol. In tegenstelling tot veel andere gemeenten heeft Gouda nauwelijks nog open ruimte tussen de grens van de stad en de grens van de gemeente.

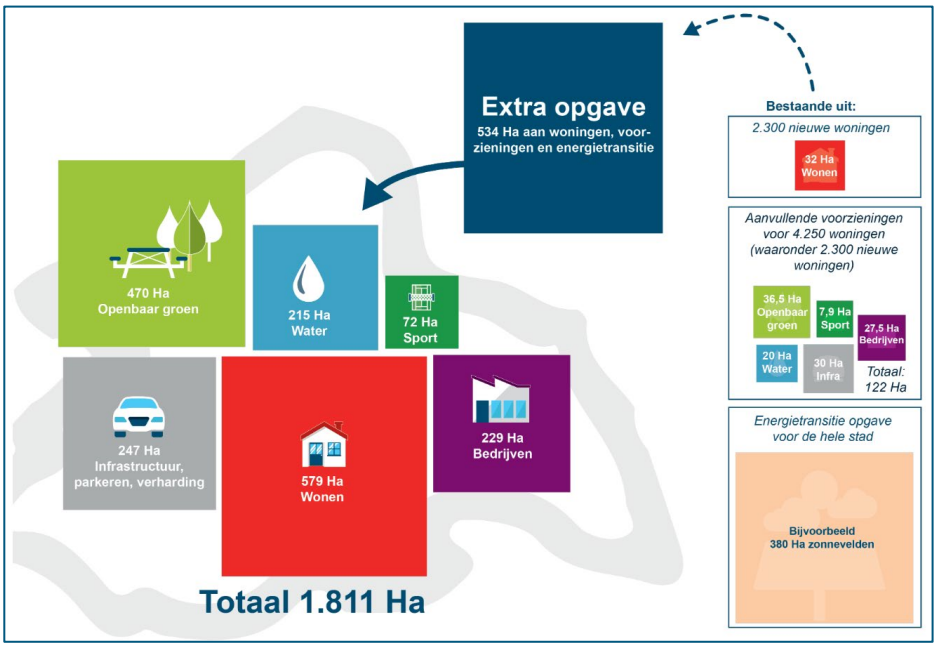
Ruimtegebruik brede verstedelijkingsopgave

Voor de ca 2.300 nieuwe woningen en nieuwe ruimte voor bedrijven die nog geen onderdeel uitmaken van een vastgestelde visie of plan, is nog ongeveer 30-40 ha nodig. Inclusief ruimte voor water, groen, energie, infrastructuur en voorzieningen wordt de ruimtevraag nog groter namelijk 500 hectare. (zie onderstaande schema)

We zullen keuzes moeten maken!

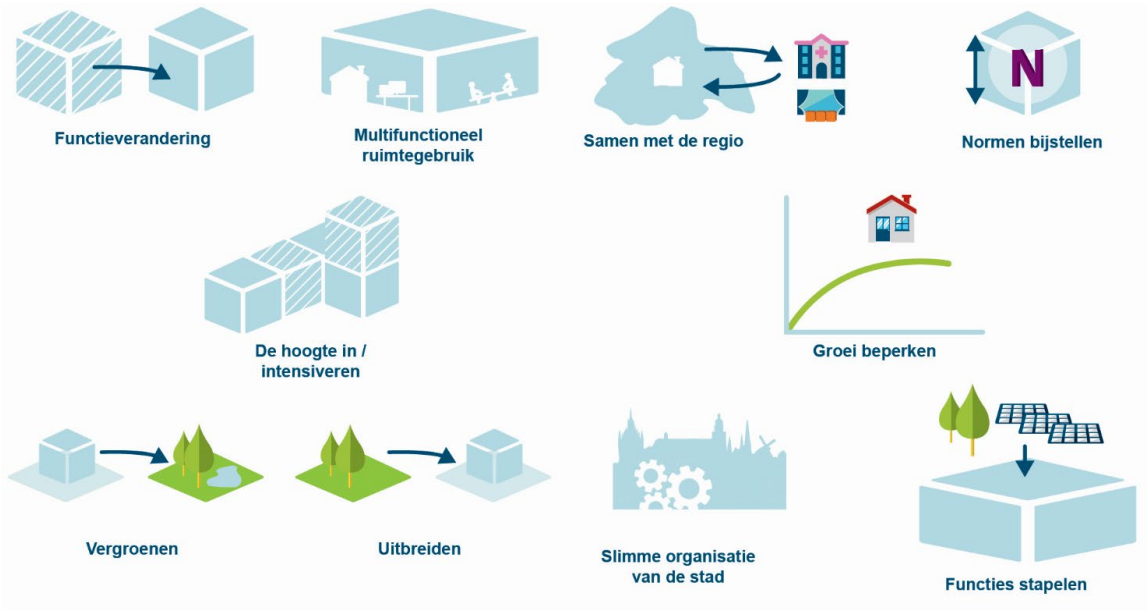
Wanneer we deze twee ruimtebehoeften aan Gouda toevoegen, zien we dat niet alles overal zomaar ingepast kan worden. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden.

6.5 ‘Toolbox’ voor slim ruimtegebruik: ‘Beter benutten’

De ruimtebehoefte voor voortgaande verstedelijkingsopgaven, de klimaatadaptatie en energietransitie past niet zonder meer in het huidige Gouda. We zullen dus keuzes moeten maken. Keuzes in welke functies wel of niet toe te voegen én op welke manier. Hebben we bijvoorbeeld in de toekomst dezelfde behoefte aan wegen en parkeerplaatsen, of kan dan ook anders, en beter? Maar ook keuzes in hoe slimmer om te gaan met de bestaande stad en de nieuwe behoeften. Wat is er nodig en wie hebben we nodig om de leegstaande kantoren beter te benutten onder de huidige marktomstandigheden, wet- en regelgeving? Of verrommelde gebieden? Of kunnen we verschillende functies, die elkaar niet bijten maar juist van elkaar kunnen profiteren, stapelen? En kunnen we ruimte winnen door meer op het openbaar vervoer te rekenen i.p.v. de autobereikbaarheid?
Welke oplossingen het beste zijn, hangt onder andere af van de locatie, welke kansen en behoeftes er al liggen, en hoe de nieuwe ambities én een plek krijgen én een toegevoegde waarde kunnen hebben. Het navolgende palet moet dus worden gezien als een ‘gereedschapskist’, die in het algemeen in ons omgevingsbeleid kan worden ingezet.

Er zijn diverse strategieën, die hierbij ingezet kunnen worden.

Functieverandering

Functieverandering - of transitie - is het vervangen van bijvoorbeeld verouderde en leegstaande bedrijfs- en kantoorlocaties door wonen of gemengd woon-werkgebied. Het werken is daarbij veelal een andersoortige vorm van werken dan op het oude bedrijventerrein. Het gaat in de nieuwe situatie om werk dat goed verenigbaar is met de woonfunctie en andersom. Vooral verouderde kantoorlocaties met een gunstige ligging ten opzichte van het openbaar vervoer zijn aantrekkelijk voor deze strategie. Enerzijds door sloop van oude gebouwen die plaatsmaken voor nieuwe gebouwen (waarbij het sloopmateriaal zoveel mogelijk hergebruikt wordt), of anderzijds door herinrichting van de oude gebouwen zodat geen nieuw bouwmateriaal nodig is. Geslaagde voorbeelden hiervan zijn de transformatie van het voormalige gemeentekantoor aan de Agnietenstraat naar (gasloze) woningen, en de transformatie van het Kaaspakhuis aan de Westerkade.

Multifunctioneel ruimtegebruik

Met multifunctioneel ruimtegebruik bedoelen we het slim inzetten van een ruimte of gebouw voor meerdere functies. Een voorbeeld is een gebouw van een voetbalclub dat – als er niet gevoetbald wordt – door de wijk wordt gebruikt als buurtgebouw. Op deze manier kan een gebouw veel meer dagen per week, of uren per dag, worden gebruikt, en zijn er dus netto in Gouda minder gebouwen nodig dan wanneer iedere functie zijn eigen gebouw zou hebben. Het principe van het integrale kindcentrum in Westergouwe is hier ook een voorbeeld van.
Voor parkeerplaatsen is een vergelijkbare efficiëntieslag te maken. Door parkeerplaatsen niet strikt toe te kennen aan één type gebruiker (bijvoorbeeld winkelbezoek), maar ze ook open te stellen voor anderen (bijvoorbeeld bewoners), hoeven in totaal minder parkeerplaatsen te worden gemaakt. Door ze daarnaast met open verharding in te richten i.p.v. met klinkers, dragen ze ook bij aan de waterretentie in de stad als het regent.

Samen met de regio

Gouda speelt een belangrijke rol voor de regio. Veel mensen uit omliggende dorpen gaan in Gouda naar school, naar het ziekenhuis of winkels, omdat die er in hun eigen woonplaats niet of minder zijn. Op haar beurt zou Gouda een deel van de functies buiten Gouda, dus in samenwerking met die regio, kunnen huisvesten om de druk op de ruimte binnen Gouda te verlagen. Dit is bijvoorbeeld het geval met bedrijventerrein Gouwepark, dat door de gemeenten Zuidplas, Waddinxveen en Gouda in een gezamenlijke regeling is gerealiseerd op het grondgebied van de gemeente Zuidplas. Inwoners van Reeuwijk (gemeente Bodegraven-Reeuwijk) zijn sterk verbonden met Gouda. Of met het groene

uitloopgebied het Steinse Groen aan de oostzijde van de stad (gemeente Krimpenerwaard). Hetzelfde zou kunnen voor de energie-opgave; die kan Gouda immers niet alleen maar op eigen grondgebied faciliteren.

Normen bijstellen

Bij ontwikkelingen in de stad spelen altijd verschillende belangen mee. Sommige van die belangen zijn omgezet in 'normen', waar bij de ontwikkeling aan moet worden voldaan. Voorbeelden zijn parkeernormen, normen voor sociale huur, en duurzaamheid. Het 'stapelen' van normen kan zorgen voor complexe situaties bij ontwikkelingen. Het open staan voor - weloverwogen – afwijken van enkele van deze nomen kan (zoals de term suggereert) ruimte bieden om naar een slimme oplossing te zoeken, waarbij het doel achter de norm op een andere manier wordt bereikt. Bijvoorbeeld het bieden van alternatieve mobiliteitsoplossingen, zodat parkeerplaatsen kunnen worden omgezet in openbaar groen.

De hoogte in / Intensiveren

Sommige plekken in de stad zijn al erg dicht bebouwd, zoals de binnenstad. Andere plekken kunnen wellicht juist aan kwaliteit winnen als ze efficiënter worden gebruikt, waarbij het aankomt op het kiezen van de juiste plek, met de juiste vormgeving, de juiste functie en de juiste hoogte. Zo kunnen hoogteaccenten in grote gebieden met laagbouw de eenvormigheid doorbreken en bijdragen aan de oriëntatie. Een goed voorbeeld is het Lelie-park, waar 144 verouderde portiekwoningen ruimte hebben geboden aan 152 grotere woningen. Uiteraard mag dit niet de hittestress of parkeerdruk verergeren.

Groei beperken

Een andere strategie kan zijn om de groei minder te faciliteren binnen de stadsgrenzen. Dit raakt ook aan de strategie 'samen met de regio', waarbij Gouda minder groeit op bepaalde vlakken, en de regio dat opvangt. Maar het kan ook zijn dat de groei überhaupt niet wordt gefaciliteerd. Een voorbeeld is de stop op de volumegroei van kantoormeters. Als dit voor de woningbouw als strategie zou worden gehanteerd, zouden er minder doorstromingsmogelijkheden zijn, waar vooral jongeren veelal de dupe van worden. Een ander voorbeeld is het toerisme. Tot welke grens draagt het bij aan de vitaliteit van de stad, en wanneer wordt het meer een last?

Vergroenen

Gouda is een compacte gemeente, midden in het groene hart. De stad zelf beschikt vooral in het noorden en oosten over fraaie groenstructuren: parken, oude groene linten en uitloopgebieden naar het buitengebied en Groene Hart. Hier is het prettig om te verblijven voor zowel mens als dier. Dit is echter niet in alle woonwijken en bedrijventerreinen het geval. Vooral rondom het ziekenhuis, enkele bedrijventerreinen en bijvoorbeeld te binnenstad, loopt op warme dagen de temperatuur zo hoog op, dat het minder prettig is om er te verblijven; hittestress noemen we dat. Door deze gebieden groener en natter te maken, daalt direct de temperatuur. Dit komt de gezondheid van de mensen ten goede en de leefbaarheid in zijn totaliteit. Als we dit op maaiveld doen, betekent het echter wel dat er dus niet (bovengronds) gebouwd kan worden. Om bomen te kunnen planten moet er ook onder de grond ruimte zijn, dus geen kabels en leidingen. Alternatieven en/of aanvullende mogelijkheden zijn het vergroenen van daken of het maken van groene gevels. Regels kunnen tevens gesteld worden aan de maximale verhardingsgraad bij nieuwe ontwikkelingen. Deze hebben ook een gunstig (zij het minder) verkoelend effect. Zie ook Stichting Steenbreek

Uitbreiden

Sinds de 19e eeuw heeft stedenbouw vooral in het teken gestaan van grootschalige uitbreidingen, buiten de oorspronkelijke stadsmuren. Bij behoefte aan nieuwe woningen of bedrijventerreinen werd meestal naar het groen aan de randen van de stad gekeken. De behoefte aan nieuwe woningen en ruimte voor bedrijven bestaat nog steeds. Een nieuwe grote ruimtevrager is het opwekken van schone energie, bijvoorbeeld met zonnepanelen in een weiland. Met de realisatie van Westergouwe is die

uitbreidingsruimte er vrijwel niet meer. Uitbreiden inzetten als strategie kan betekenen dat kritisch wordt gekeken naar de groengebieden die nog resten, of dat uitbreiding plaats vindt buiten de gemeentegrens, in de regio Midden-Holland. Dit laatste hangt samen met de strategie ‘Samen met de regio’.

Slimme organisatie van de stad

Wonen, werken en verplaatsen wij ons over 20 jaar nog net zoals nu? Digitale ontwikkelingen hebben al jaren invloed op de ruimtebehoefte, bijvoorbeeld ten aanzien van kantoren en winkels. Met moderne technieken kan de aanwezige infrastructuur van Gouda efficiënter worden gebruikt. Denk aan parkeer-apps om te zien waar nog plaats vrij is, zoals ook voor elektrische laadpalen bestaat. Of een app waarop je kunt zien wanneer het rustig is in je sportschool. Of de slimme verkeerssystemen (VRI’s) die net iets langer groen houden als er veel (auto-)verkeer aankomt, om te voorkomen dat dat verkeer eerst moet remmen, en dan weer optrekken, met alle mogelijke gevolgen voor de luchtkwaliteit en geluidshinder van dien. Deze slimme VRI’s kunnen rekening houden met meerdere modaliteiten (bus, auto, fiets, voetganger, etc.). Of een app die tijdig laat weten wanneer het grondwaterpeil te hoog wordt. Kortom, er zijn legio mogelijkheden om de stad nog slimmer en vooral ook comfortabeler te kunnen gebruiken.

Functies stapelen

De laatste strategie is het stapelen van functies. Tennisbanen op een flatgebouw, zonnepanelen op een (groen) dak, of wonen boven een school of bedrijfs-/winkelpand zijn hier enkele voorbeelden van. De stad kan op deze manier meer functies huisvesten, zonder meer grondoppervlak nodig te hebben. Als het goed wordt gedaan, neemt de kwaliteit van de locatie toe. Wel moet worden gewaakt voor een te grote druk op een bepaald gebied, bijvoorbeeld door de verkeersaantrekkende werking en parkeerbehoefte.

7 Kern van de Omgevingsvisie: Keuzes voor Gouda

In de eerdere onderdelen van deze Omgevingsvisie zijn de vijf belangrijkste Goudse Waarden geformuleerd. Dit betreft alleen de belangrijkste; er zijn er veel meer te noemen, maar focus helpt ons scherpe keuzes te maken voor de toekomst. De waarden zeggen iets over het nu. De opgaven waar we in de toekomst voor staan, staan in de Goudse Opgaven. Ook hier is focus aangebracht; natuurlijk is er veel meer te doen de komende tijd, maar de focus ligt op de grote nieuwe transities, waar echt nog nieuwe aandacht en energie voor nodig is. Die opgaven brengen uitdagingen met zich mee- met een grote ruimtelijke impact: de verstedelijking, de energietransitie en de klimaatadapatie. Door gerichte en integrale keuzes voor de leefomgeving te maken brengen we voor de komende jaren focus aan voor de stad. Op hoofdlijnen en na zorgvuldige integrale afweging:

- Transitie van verouderde gebieden
- De hoogte in waar mogelijk
- Minder van wat we niet meer nodig hebben (parkeerplaatsen op den duur bijvoorbeeld)

Tegelijk ook houden we aandacht voor de bestaande stad die niet verandert: daar moeten we de kwaliteit behouden waar die er is, en verbeteren waar we dat met z'n allen nodig vinden. Daarbij is het nodig om nieuwe ontwikkelingen in samenhang te beschouwen met de hieronder uitgewerkte keuzes maar ook met de bestaande stadsontwikkeling.

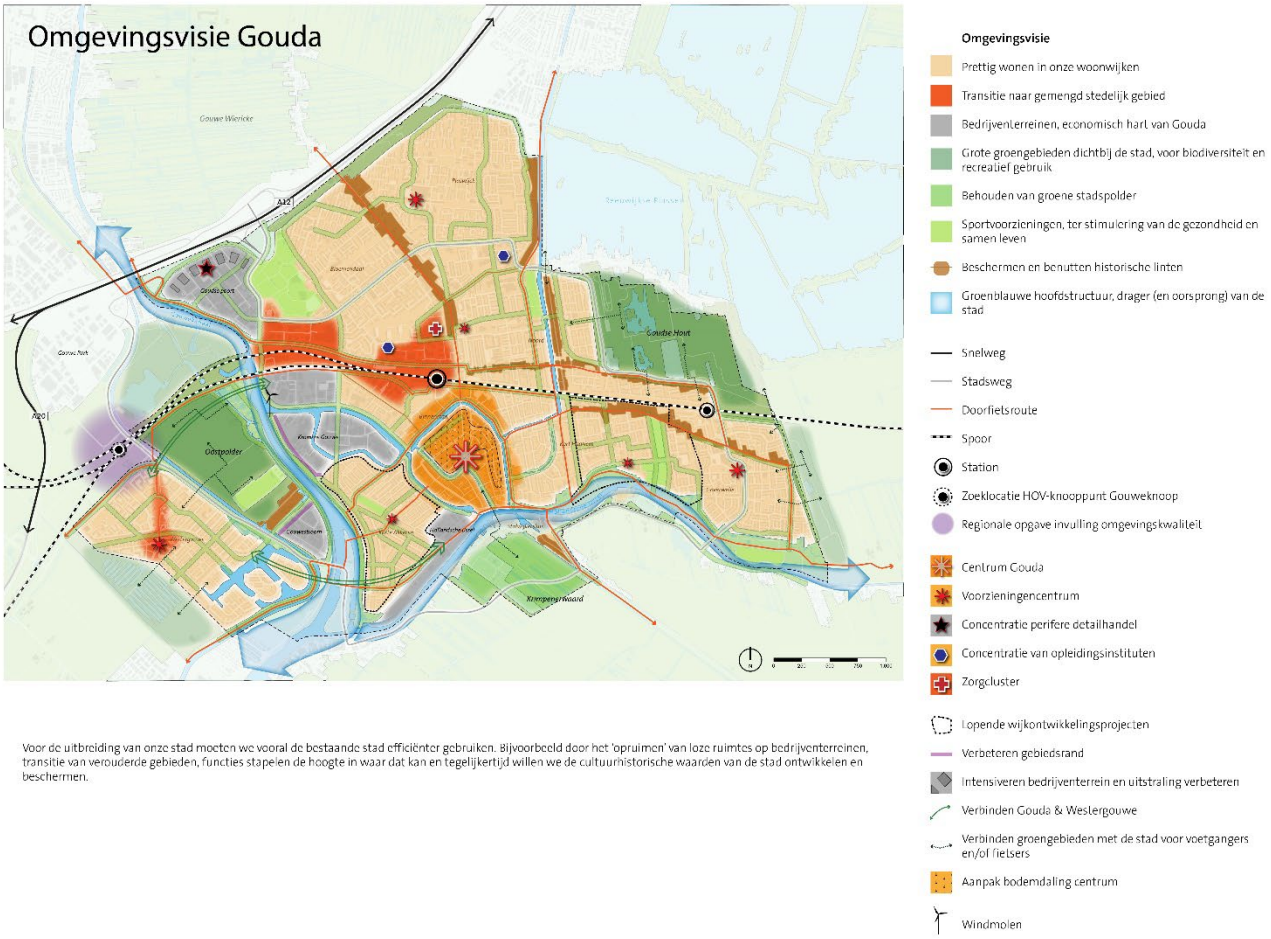
Dit hebben we uitgewerkt in vijf Keuzes:

1. Florerende stad:
   Focus op de economisch gezonde stad met voldoende werk en voldoende en prettige en gevarieerde woonruimte, en sterke en uiteenlopende voorzieningen voor Gouda en omgeving, in de context van onze grote historische kwaliteiten Een hoge kwaliteit van bebouwing en de openbare ruimte draagt bij een prettige leefomgeving. Deze Keuze heeft vooral een link met Goudse Opgaven #5: Sterke economie en regionale positie behouden, #1: Doorgeven Historisch Gouda, en #3: Prettig woon- en leefklimaat;
2. Duurzame mobiliteit:
   Focus op de verduurzaming van de wijze waarop we ons binnen en buiten de stad bewegen, met een verschuiving naar nog meer fietsen, wandelen en openbaar vervoer, en met ruimte voor nieuwe mobiliteitsdiensten. Door afname van autoverkeer is het mogelijk verhardingsoppervlak en parkeerruimte te reduceren. Deze Keuze heeft vooral een link met Goudse Opgaven #2: Duurzaam stedelijk ontwikkelen en #4: Gezondheid stimuleren;
3. Gezonde groene stad:
   Focus op het stimuleren van onze gezondheid, door hier bij de inrichting van de stad rekening mee te houden: een aantrekkelijker en groenere openbare ruimte, met gevarieerd groen, veel biodiversiteit, aandacht voor duurzaamheid, bescherming van de cultuurhistorische linten en groenstructuren, en zorgvuldig gekozen transitie- of ontwikkellocaties. Aandacht voor beperken van geluidhinder en zorg voor schone lucht speelt daarbij een grote rol. Deze Keuze heeft vooral een link met Goudse Opgaven #3: Prettig woon- en leefklimaat en #4: Gezondheid stimuleren;
4. Energietransitie:
   Focus op duurzame transitie van onze energie, niet alleen in keuze van de bron (duurzame opwekking) maar ook hoe we dit onderling afstemmen, zodat we elkaar niet (onder- of bovengronds) in de weg zitten met de systemen. Deze Keuze heeft vooral een link met Goudse Opgaven #2: Duurzaam stedelijk ontwikkelen;
5. Sterke wijken:
   Focus op onze woonwijken, waar het gewoon fijn leven is en/of nog fijner gaat worden! Voldoende

woningen en de juiste, kwalitatief goede woningen, met een goed ingerichte openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en gezond gedrag, waarbij iedereen mee kan doen! Deze Keuze heeft vooral een link met Goudse Opgaven #3: Prettig woon- en leefklimaat en #4: Gezondheid stimuleren.

De totaalkaart van de Omgevingsvisie geeft hier een samenvatting van.

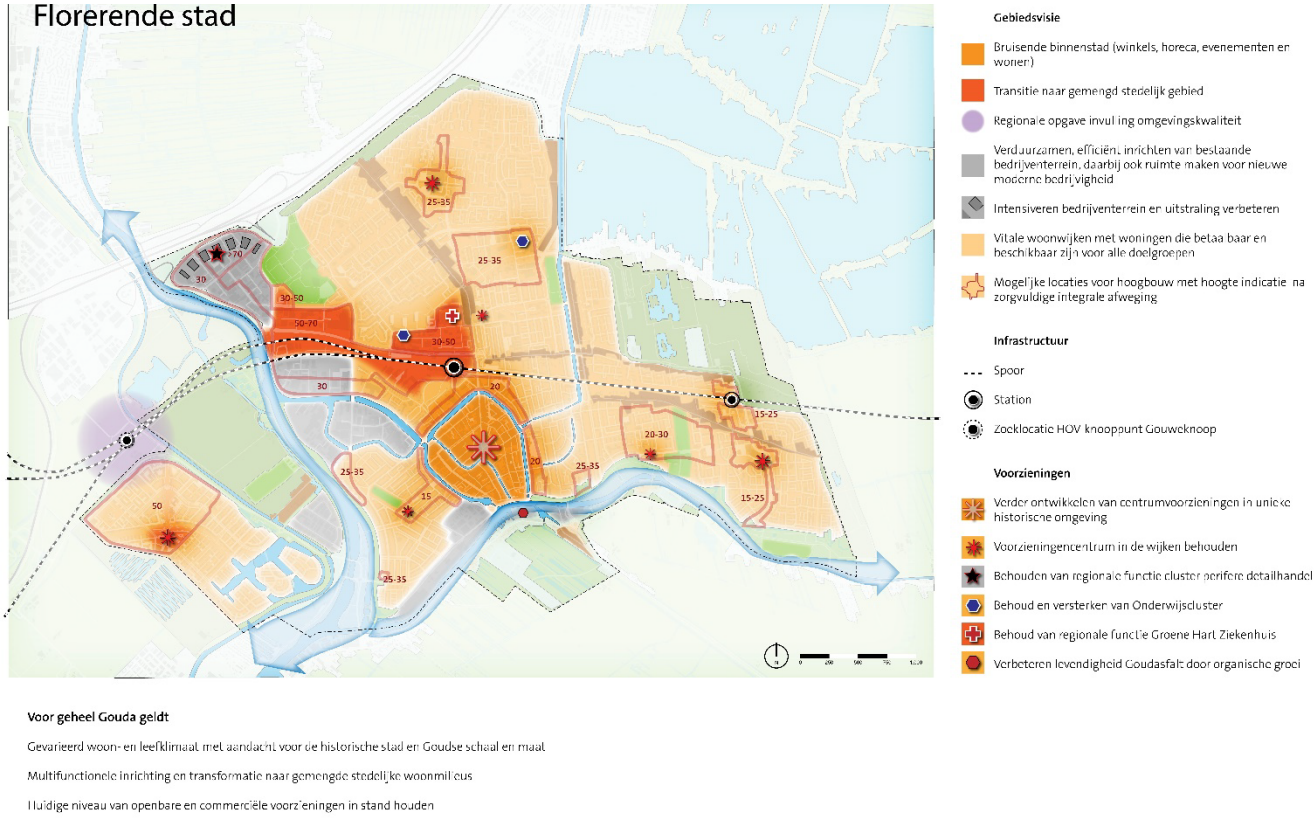
Voor de uitbreiding van onze stad moeten we vooral de bestaande stad efficiënter gebruiken. Bijvoorbeeld door het 'opruimen' van loze ruimtes op bedrijventerreinen, transitie van verouderde gebieden, functies stapelen de hoogte in waar dat kan en tegelijkertijd willen we de cultuurhistorische waarden van de stad ontwikkelen en beschermen.

7.1 Florerende stad

We ontwikkelen Gouda tot een vestigingsplaats die nog aantrekkelijker is voor bedrijven, voorzieningen en woningzoekenden. Hierdoor bieden we voldoende werk, voldoende, gevarieerde en prettige woonruimte, en sterke en uiteenlopende voorzieningen voor Gouda en omgeving, met groen dichtbij.

Positie in de regio
Gouda is een regionaal verzorgende en economisch gezonde stad in het Groene Hart met een strategische ligging in de Randstad. De westkant van de stad raakt aan de Zuidvleugel van de Randstad, waar de verstedelijking de komende jaren verder doorgaat in de Zuidplaspolder. Voor de regio is de stad van oudsher van belang in verband met zijn voorzieningen. Dat betekent ook, dat door het grotere verzorgingsgebied het voorzieningenniveau voor de inwoners ook hoger is.

Omgekeerd is voor Gouda het ommeland van belang om het open landschap en de natuur te ervaren. De stad zelf is dan wel dichtbebouwd, maar aan alle zijden van de stad zijn grote, aaneengesloten groengebieden te vinden.

7.1.1 Ontwikkelstrategieën voor onze stad

Slimme groei

Gouda is een bloeiende en compacte stad. We zien kansen en ruimte om slim verder te groeien in een goede balans met de cultuurhistorische waarde van de stad. Daarmee benutten we de kans om het draagvlak voor de voorzieningen te vergroten, en een aantrekkelijke plek te bieden voor bedrijven en woningzoekenden. Hoe dit doorwerkt in onze woonwijken is te lezen in § 7.5, Sterke wijken. Hierbij maken we efficiënt gebruik van de schaarse ruimte in de stad, en maken we optimaal gebruik van de strategische ligging. De groei benutten we voor het aanpakken van de grote transities waar we voor staan, zoals voor het klimaat en energie, en voor de ambities bij alle andere stedelijke functies. Daar hoort bij dat de groei zo min mogelijk moet leiden tot extra verharding (zie § 7.3). Om dit te bereiken werken we volgens deze principes.

Multifunctionele inrichting van de stad (zie § 6.5)

We kiezen ervoor om de beschikbare ruimte multifunctioneel in te richten. Kansrijke voorbeelden daarvan zijn energieopwekking en/of groen op daken, combinaties van wonen met werken, voorzieningen en commerciële functies, en gebouwd parkeren. Dit vereist flexibelere en ruimere bestemmingen.

Versnelling woningbouw
We zetten in op de versnelling van de bouw van circa 6.200 woningen die onderdeel uitmaken van vastgestelde visies en plannen. Daarbovenop hebben we de ambitie om op diverse locaties in totaal 2.300 woningen te bouwen, in lijn met de Verstedelijkingsagenda en met het woonbeleid en de Woon(zorg)visie. Het bouwen in het juiste segment is hierbij van groot belang, om alle doelgroepen naar wens te kunnen huisvesten in Gouda.

Hoger bouwen en verdichten (zie § 6.5)
Op plekken in de stad waar dit past in het stedenbouwkundige weefsel en bestaande (historische) kwaliteiten, bieden we ruimte voor hoger en dichter bouwen. Dit is bijvoorbeeld het geval rondom OV-knooppunten waar we streven naar een hoogwaardig gemengd stedelijk milieu. Door deze situering wordt de ruimtevraag voor parkeren beperkt gehouden (zie § 7.2). Twee belangrijke uitgangspunten liggen daaraan ten grondslag:

- Een ruimtelijk-visuele, zoals verwoord in de Nota Hoogbouw: de karakteristieke skyline van Gouda gezien vanuit de Krimpenerwaard willen we behouden. Zicht op de Sint Jan, de Gouwekerk en de oude molens speelt daarbij een belangrijke rol. Op andere plekken prevaleert het historisch karakter, zoals bij de historische linten. Dit betekent dat op een aantal plekken de bebouwing lager gehouden wordt. Anderzijds staat Gouda met zijn ‘kop’ in de Zuidvleugel van de Randstad. Dat mag ook zichtbaar zijn in Westergouwe en de Spoorzone en zijn directe omgeving. Ook is in sommige wijken hoogbouw nu al verweven met het ‘handschrift’ van de wijk. Op deze stedenbouwkundige kwaliteit wordt aangesloten bij nieuwe ontwikkelingen. Op termijn zal de Nota Hoogbouw worden geactualiseerd.
- De locatie biedt voldoende draagkracht voor hoger en/of dichter bouwen, dit betekent immers een grotere dichtheid van mensen. Dat moet niet leiden tot knelpunten in de bereikbaarheid. Vooral locaties waar OV beschikbaar is, hebben daarom de voorkeur. Beide uitgangspunten zijn tegelijkertijd van toepassing.

Functieverandering
Bij verstedelijking kiezen we primair voor functieverandering (zie § 6.5). Het waarborgen van de ongehinderde bedrijfsvoering van de bestaande bedrijvigheid is hieraan bovengeschikt. Dat wil zeggen, de gereserveerde milieuruimte (geluidszonering) van de zittende (HMC) bedrijven mag niet verloren gaan. Functieverandering en daarmee verminderen van bestaande functies vindt dus alleen plaats als we daar nu én naar verwachting ook in de toekomst minder van nodig hebben. Een voorbeeld is de langdurige leegstand van kantoorpanden, die ook verloedering van de ruimte met zich meebrengt, of situaties waarbij langdurig sprake is van hinder en functieverandering een uitkomst biedt. Deze kunnen plaatsmaken voor méér van die functies waar juist wel behoefte aan is, zoals een breed scala aan woningtypen, groen en bedrijvigheid die past bij de huidige vraag. De prioriteit van de transitie naar wonen ligt in de gebieden van de Spoorzone en Goudse Poort (zie § 7.6.2). Daarbij zien we in het oostelijk van Goudse Poort/ Spoorzone kansen voor transformatie naar een woon-werkmilieu. Het westelijk deel zien we eerst kansen in het kader van beter benutten van het bedrijventerrein en transformatie leegstaande kantoorpanden naar bedrijvigheid. Aan functieverandering van bedrijven ten zuiden van de Hollandsche IJssel naar wonen wordt geen medewerking verleend.
Op het zuidoostelijk deel van Kromme Gouwe doen zich op termijn kansen voor om door verdichting, transformatie of herbestemming een gemengd hoogstedelijk milieu tot stand te brengen. Het waarborgen van de ongehinderde bedrijfsvoering van de bestaande bedrijvigheid is hieraan bovengeschikt. Dat wil zeggen, de gereserveerde milieuruimte (geluidszonering) van de zittende (HMC) bedrijven mag niet verloren gaan. Uitwerking van deze kansen is daarom aan strikte voorwaarden gebonden.

Afwegingskader Functieverandering
Bij functieverandering naar wonen gelden in de basis de volgende voorwaarden, waarbij een integrale afweging wordt gemaakt:

- Continuering van een economische functie is niet haalbaar, bijvoorbeeld door onvoldoende vraag of vanwege geldende milieuregels
- Als de transformatie een bestaand bedrijventerrein betreft: Er is draagvlak voor de functieverandering onder omliggende bedrijven. De bedrijven worden door de functieverandering niet beperkt in hun bedrijfsvoering
- Er is sprake van een leefbaar woonklimaat, aansluitend bij bestaande of in ontwikkeling zijnde woongebieden, waarbij rekening wordt gehouden met (fysieke) veiligheid, gezondheid en de nabijheid van voorzieningen
- De bereikbaarheid van de locaties wordt georganiseerd via het STOMP-principe (zie § 7.2)
- Er moeten voldoende parkeervoorzieningen worden gemaakt (zo min mogelijk, zo veel als nodig; in de loop van de tijd kan de parkeernorm hopelijk naar beneden worden bijgesteld op locaties waar voldoende en goede alternatieven voorhanden zijn)
- In het geval van cultuurhistorisch erfgoed leidt de functieverandering tot een betere benutting van de bestaande kwaliteiten, zoals beschreven in de Erfgoedvisie
- Er wordt tijdig en voldoende aandacht besteed aan groen, biodiversiteit en duurzaamheid, o.a. door het uitwerken van het PVE klimaatadaptief bouwen (denk bijv. aan bouwen met nestvoorzieningen, groene daken en groene muren). We volgen de ontwikkelingen op het gebied van circulair bouwen, en moedigen de toepassing hiervan aan bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen

Deze integrale afweging moet voorafgaand aan een bouwproject plaatsvinden. De impact van het project op de opgaven moet daarbij ook worden weergeven, zowel positief als negatief. Indien een effect negatief is, moet tevens worden aangeven hoe deze wordt gemitigeerd of gecompenseerd.

Beschermen én ontwikkelen historische waarden
We beschermen de (cultuur-)historische waarden van Gouda, én ontwikkelen deze in lijn met de Erfgoedvisie. Bij nieuwe ontwikkelingen streven we naar een meerwaarde voor de stad, en mag geen afbreuk worden gedaan aan de historische kwaliteiten van de stad. De huidige cultuurhistorische waarden (de kernkwaliteiten van de huidige stad) vormen daarmee het startpunt van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Dit geldt voor de stad als geheel, maar in het bijzonder voor de binnenstad, de schil rond de binnenstad, en de historische linten. De relaties tussen deze gebieden onderling versterken we verder voor betere voorzieningen voor fietsers en voetgangers, zodat die er nog meer van kunnen genieten. Daarbij moet ook worden nagedacht over de inrichting van de openbare ruimte en het stallen van fietsen. De fietsen willen we op plekken waar dit niet leidt tot een verrommeling van het straatbeeld en/of afbreuk doet aan het beschermd stadsgezicht, de historische linten en het aanzien van het cultureel erfgoed / de monumenten.

7.1.2 Sterk vestigingsklimaat voor moderne bedrijvigheid

Ruimte voor modernisering bedrijvigheid
Hoe meer de bedrijven maatschappelijk bijdragen aan de Goudse opgaven, hoe beter dat is. Gouda heeft in de regio een centrumpositie voor het aantrekken van moderne en innovatieve bedrijvigheid. De sterke positie van Gouda in de regio is te danken aan de aanwezigheid van toonaangevende bedrijven, uitstekende bereikbaarheid en goede voorzieningen zoals het Groene Hart Ziekenhuis. Deze positie wil Gouda versterken door te werken aan een gunstig vestigingsklimaat voor moderne en innovatieve vormen van bedrijvigheid, en door het aantrekken van extra – naast de bestaande Hogeschool - instellingen die hoger onderwijs aanbieden (zie 7.1.3).

Regionale coördinatie
Gouda maakt samen met de gemeenten Waddinxveen, Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk onderdeel uit van een grotere stedelijke agglomeratie. In lijn met de regionale Economische Visie Midden Holland (2020) wordt gekeken welke bedrijven op welke locatie het beste kunnen landen, om de regio als geheel sterker te maken. Prioritair worden bestaande locaties in de stad benut. In gevallen waar Gouda geen geschikte locatie voor bepaalde bedrijven kan bieden, werken we eveneens samen met directe regio en buurgemeenten, zoals we bijvoorbeeld al doen bij de ontwikkeling van Gouwe Park.

Sterke economie behouden
Gevestigde economische clusters zoals zorg, onderwijs en de maakindustrie willen we behouden voor de stad. Dit bereiken we door te werken aan goed bereikbare werklocaties met een duidelijk profiel. Binnen Gouda is beperkt ruimte voor uitbreiding van werklocaties; dit vraagt om slim gebruik van de beschikbare ruimte, bijvoorbeeld door te clusteren en/of verdichten (zie § 6.5) waar dat goed kan. We bieden lange-termijn-bestemmingszekerheid voor de volgende locaties op onderstaande wijze.

Gecombineerde woon-werk ruimte
Naast grootschaligerplaatsen om te werken is het noodzakelijk dat er ook ruimte blijft en gemaakt wordt voor kleinschalige bedrijvigheid aan huis. Aan de ene kant faciliteert dit nieuwe vormen van bedrijvigheid die mogelijk gemaakt worden door het verminderde werken op kantoor maar ook kleinschalige bedrijvigheid als een kapper of kinderopvang aan huis maar ook de meer van oudsher aanwezige bedrijvigheid als een kleinschalige huisartsenpraktijk, buurt-/theehuis op de hoek, etc.

Hoge milieucategorie en watergebonden bedrijvigheid
Bedrijfslocaties met een hoge milieucategorie of mogelijkheden voor watergebonden bedrijvigheid zijn regionaal gezien schaars. Uitbreidingsruimte voor dergelijke vormen van bedrijvigheid hebben we niet binnen de gemeentegrenzen. Wij kiezen ervoor om binnen de bestaande planologische mogelijkheden te werken aan een betere benutting. Dit bereiken we door medewerking te verlenen aan de verplaatsing van andere vormen van bedrijvigheid die geen gebruik maken van het water of de geldende milieucategorie. Dit geldt onder andere voor perifere detailhandel. Uitzonderingen worden beschreven in 7.6.2 (Spoorzone) en 7.6.5 (Goudasfalt). We gaan met bedrijven in een hoge milieucategorie in gesprek om samen te werken aan innovatie op het gebied van duurzaamheid en gezondheid, en om een bijdrage te leveren aan de energietransitie en een gezond leefklimaat in de stad.

7.1.3 Stevig voorzieningenaanbod

Detailhandel
In lijn met de Winkelvisie 2017-2025 wordt gestuurd op een duidelijke profilering van de binnenstad, wijkwinkelcentra en locaties voor perifere detailhandel (PDV). Gouda kiest bewust voor één sterk kernwinkelgebied in de binnenstad als een bruisend centrum. We streven naar een divers (groot en klein, keten en niet-keten, etc.) winkelaanbod, en voldoende plekken waar men elkaar informeel kan ontmoeten. In de binnenstad dringen we de leegstand terug. Enerzijds door voorzieningen aan te bieden voor een breed publiek, en anderzijds door ruimte te bieden voor functieverandering (zie 7.6.1).
Wijkwinkelcentra zoals Bloemendaal en Goverwelle zijn de voorzieningencentra van de Goudse wijken, met een sterk aanbod aan dagelijkse boodschappen in combinatie met maatschappelijke voorzieningen. Solitair gelegen winkels buiten de genoemde gebieden worden teruggedrongen, door functieverandering bij bedrijfsbeëindiging.

De Goudse Poort is de belangrijkste locatie voor perifere detailhandel. We staan positief tegenover initiatieven om de Go-Stores aansluitend op het bestaande gebied te laten groeien als daar voldoende vraag naar blijft (zie 7.6.2). We werken mee aan de verplaatsing van perifere detailhandel elders in de stad naar de Goudse Poort, om de regionale aantrekkingskracht te vergroten.

Onderwijs, Campus Gouda en kennis- en belevingscentrum bodemdaling

In iedere Goudse wijk is onderwijs beschikbaar. Door IKC-vorming (integraal kindcluster) en clustering zetten we in op efficiënt ruimtegebruik. Het voortgezet onderwijs heeft een stadsbrede / regionale functie (en is daarmee niet wijkgebonden).
Ter aanvulling op de bestaande opleidingen in Gouda wil Gouda ruimte bieden aan een campus (met hoger onderwijs), om zo een completer opleidingsaanbod te kunnen bieden. De samenwerking tussen de sector educatie, het bedrijfsleven, de regio en de overheid draagt eraan bij dat jongeren alle kansen krijgen om zich in Gouda op hun toekomst voor te bereiden, met als doel dat deze doelgroep in deze waardevolle leeftijdscategorie voor de stad behouden blijft. De campus is al virtueel van start gegaan. Wanneer zich een mogelijkheid voordoet om hiervoor ook een fysieke plek in te richten, zal hier serieus naar gekeken worden. Mogelijk zijn koppelkansen met het Centrum Bodemdaling of initiatieven rond de Techniekwerkplaats. Een locatie met goed openbaar vervoer, zoals het geval is in de Spoorzone, heeft hierbij de voorkeur.
Het oprichten van een Nationaal Kennis- en belevingscentrum Bodemdaling in Gouda is een van de projecten uit de regiodeal Bodemdaling. In het Kenniscentrum Bodemdaling wordt relevante kennis over het Nederlandse bodem- en watersysteem gebundeld en toegankelijk gemaakt voor particulieren, scholieren, bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Door toegankelijke informatie en het bieden van hulp en advies neemt de bewustwording toe. Dit vergroot de actiebereidheid en biedt handelingsperspectieven om tot daadwerkelijke actie over te gaan.

Bruisende evenementen in Gouda

Een belangrijk deel van de levendigheid van Gouda komt door de vele evenementen die er jaarlijks worden gehouden, het historisch karakter, en de aanwezigheid van het erfgoed. We blijven ruimte bieden aan evenementen die passend zijn bij de schaal en identiteit van Gouda, die Gouda verlevendigen en bruisend maken, die gezond zijn, en die Gouda een economische impuls geven. De evenementen zullen daarbij evenwichtig worden gespreid over het jaar en naar locatie, uitstraling en doelgroep. De binnenstad en Goudasfalt zijn bekende locaties, maar ook in de rest van Gouda kunnen op passende wijze en schaal evenementen worden georganiseerd.

Ruimte voor horeca

Gouda wil haar rol als gastvrije stad behouden in het centrum van het Groene Hart. Een veelzijdig horeca-aanbod versterkt de woon-, werk- en vrijetijdsbestemming, en draagt zo bij aan een grotere economische en maatschappelijke betekenis, naamsbekendheid en een sterker imago. Bovendien is de interactie van horeca met andere centrumfuncties als detailhandel, warenmarkt (o.a. Goudse kaasstad), toeristisch aanbod, cultuur en dienstverlening groot. De sector is daarnaast een belangrijk bindend element in de toeristische en zakelijke ontwikkeling van de stad. We werken aan de vaststelling van een nieuwe Horecavisie.
Horeca concentreert zich vooral in het centrum van Gouda. We willen graag dat horeca zich vestigt op locaties waar ze zich voldoende kunnen ontwikkelen. De condities waaronder de gemeente dit gaat faciliteren en stimuleren zullen verder worden uitgewerkt in de nieuwe Horecavisie.

Cultuur en Toerisme

Toerisme draagt bij aan de lokale economie, maar het versterken van de vrijetijdseconomie is geen doel op zich. Het is een middel om voorzieningen in stand te houden, de lokale economie vitaal te houden, en het draagt zorg voor een aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor bewoners en gebruikers van de stad. Het is wenselijk dat toerisme op deze wijze ook bijdraagt aan een betere benutting van cultuurhistorisch erfgoed. Behoud van de bestaande cultuurhistorische kwaliteiten is hierbij het uitgangspunt.
De vrijetijdseconomie is niet voorbehouden aan bezoekers die van buiten Gouda komen. Het gaat net zo goed om bewoners die gebruik maken van het Goudse vrijetijdsaanbod. Nieuwe en/of verbeterde

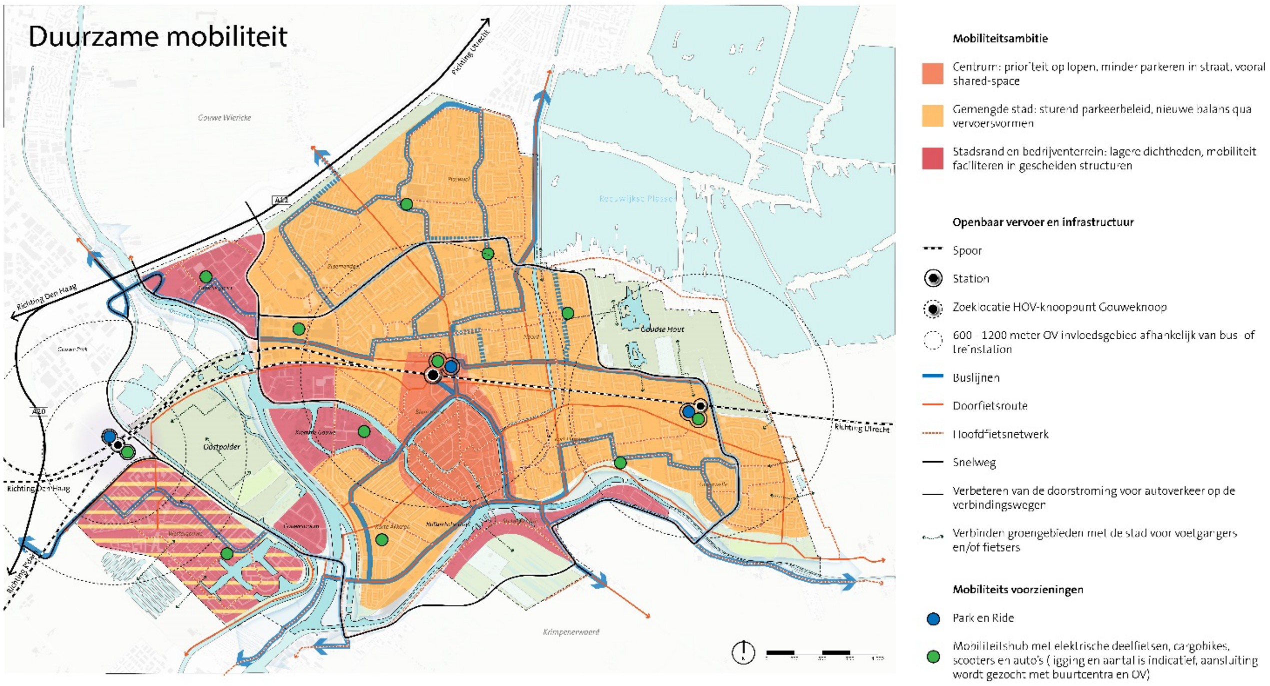
toeristische infrastructuur, culturele instellingen en activiteiten dragen bij voorkeur bij aan de kwalitatieve beleving van Gouda voor de bewoners en bezoekers. Hoge kwaliteit zorgt voor bewoners en bezoekers als ambassadeurs (tevreden gebruikers), hoger rendement voor ondernemers (meer uitgaven en terugkerend bezoek), en een leefbare stad (toegankelijk, schoon, heel, veilig). Een goede inrichting van de openbare ruimte, met water en groen, geeft hier een goede impuls aan. Vooral het water, waar Gouda haar oorsprong vindt, biedt kansen zoals het vergroten van de doorvaarbaarheid (hoewel dit wel integraal moet worden beschouwd op kansen en risico's), mogelijkheden aan het water, promotie van de stad als waterstad etc. Door Gouda weer te verbinden met het water versterken we de historische binding en aantrekkingskracht, wat ervoor zorgt dat er ook weer activiteiten op en om het water kunnen plaatsvinden.

Zorg

We vinden het belangrijk dat goede zorg beschikbaar en bereikbaar is. Dit betreft bijvoorbeeld thuiszorg, revalidatie, jeugdhulp, verpleeghuizen, kinderdagverblijven en een huisarts. Waar nodig en mogelijk streven we er daarbij naar om geschikte woningen verspreid over de stad (dus ook dichtbij voorzieningen) aan te kunnen bieden, inclusief een toegankelijke openbare ruimte om er te kunnen komen. Als onderdeel van het programma Wonen (in ontwikkeling) wordt een nadere visie op wonen in combinatie met zorg uitgewerkt.

7.2 Duurzame mobiliteit

We leggen de focus op de verduurzaming van de wijze waarop we ons binnen en buiten de stad bewegen, met een focus op fietsen, wandelen en openbaar vervoer, en met ruimte voor moderne mobiliteitsdiensten.

Voor geheel Gouda geldt

Introduceren en stimuleren van STOMP principe: Stappen , Trappen(fietsen), OV, MAAS (Mobility as a Service), Parkeren. Langzaamverkeer gaat voor openbaar vervoer, MAAS en auto.

Fietsen stimuleren door verbeteren fijnmazig fietsnetwerk

Meer focus op een toekomstbestendig trein- en bussysteem door het versterken van de regionale positie als OV-hub en verbeteren van busverbindingen

Stimuleren van deelmobiliteit voor inwoners bezoekers en bedrijven (deelauto's, deelfietsen, deelscooters)

Schone stadslogistiek en verduurzamen van gemeentelijk vervoer

Betere verkeersveiligheid door goede autostructuur en temperen van autoverkeer binnen de randwegen

We gaan hierbij uit van het voor de ontwikkeling van de Spoorzone al gehanteerde principe van STOMP: Stappen (wandelen), Trappen (fietsen), OV (openbaar vervoer), MaaS (Mobility As A Service), en eindigen bij de P van parkeren.

In verschillende trajecten wordt gekeken naar verbetering van de mobiliteit voor Gouda en omgeving: het Regionaal Verkeer en Vervoersplan (RVVP), het Mobiliteitsplan en Verkeerscirculatieplan (VCP). Het VCP bevat concrete uitwerkingen van het Mobiliteitsplan.. In deze omgevingsvisie zijn de hoofdpunten uit genoemde stukken opgenomen en wordt voor details naar de betreffende stukken verwezen

De kern is dat voor verplaatsingen binnen de stad de autodominante wordt getemperd ten faveure van voetganger en fietser door het netwerk voor deze gebruikers te versterken. Tevens wordt de kwaliteit van het OV-netwerk verbeterd en moet deze regionaal en lokaal concurreren met de auto. Het autoverkeer (doorgaand verkeer) wordt gebundeld op de randwegen. Zwaar (vracht)verkeer gebruikt de hoofd- en randwegen en de binnenstad moet op termijn via emissieloze stadslogistiek worden bevoorraad.

Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Gouda in de regio
Mobiliteit is een vraagstuk met een sterke regionale context. Gouda kiest ervoor om deze vraagstukken samen met regionale partijen zoals de buurgemeenten, de provincie, en de vervoerspartners op te pakken. Op deze manier kunnen we samen invulling geven aan de ambities '- 49% CO_2 in 2030' en '- 95% CO_2 in 2050' (conform de Klimaatwet) op het vlak van mobiliteit (Regionaal Mobiliteitsprogramma). Dit betekent o.a. dat er meer laadpalen voor elektrische auto's komen, en enkele waterstof-tankstations in de regio. Daarnaast komt er een lijst met maatregelen om de luchtkwaliteit verder te verbeteren.

Uitstekend openbaar-vervoerverbinding met regio en randstad
Gouda heeft als centrumgemeente in Midden-Holland al een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer; die positie willen we verder versterken. Het centraal station Gouda behouden we als regionaal OV-knooppunt, als cruciale schakel in de ketenmobiliteit tussen de regio en grote steden. We zetten dan ook extra in op:
- Het versterken van de positie van regionale 'OV-hub': beter aansluiten van de omliggende regio op knooppuntstation Gouda, met bussen en (snel)fietsverbindingen
- Inzetten op een betere bereikbaarheid van Gouda-west met een nieuw hoogwaardig OV-knooppunt in de 'Gouweknoop' / Goudse Poort. Deze nieuwe knoop heeft een regionale functie met het oog op het op termijn naar elkaar toe groeien van Westergouwe, Zuidplaspolder en Waddinxveen (Coenecoop, Triangel)

Gouda van binnen
Voor de verschillende delen van Gouda inclusief het direct omliggende groen ligt de nadruk voor mobiliteit op verschillende doelen en maatregelen (zie VCP). De binnenstad kenmerkt zich door de vele bezoekers van de (culturele) voorzieningen en winkelfuncties. Binnen dit gebied is alles te voet te bereiken binnen 15 minuten. Andere vervoerswijzen hebben hier een lagere prioriteit. 'Shared Space' is hier de belangrijkste inrichtingsmethode voor de openbare ruimte. De komende jaren wordt de binnenstad autoluwer.
De woonwijken kennen een mix van vervoerswijzen: fietsen (Gouda is echt een fietsstad, waarbinnen alle bestemmingen binnen 15 minuten fietsen zijn te bereiken), wandelen, openbaar vervoer en auto. Voor de auto zijn op veel plaatsen nu nog veel parkeerplaatsen beschikbaar; mocht in de toekomst kunnen worden volstaan met minder, dan wordt deze ruimte toegevoegd aan het groen van de stad (zie 7.3).
Emissieloos (zoals elektrisch) vervoer moet helpen de emissies in deze delen van de stad in de toekomst te reduceren (conform de City Deal). Dit alles draagt bij aan de gezondheid van de inwoners van Gouda.
Goede bestaande en nieuwe (door-)fietsroutes moeten het fietsen nog veiliger en comfortabel maken. En

goed openbaar vervoer moet ervoor zorgen dat iedereen volop deel kan blijven uitmaken van de Goudse samenleving, en onze voorzieningen ook voor bezoekers goed bereikbaar zijn. MAAS (‘Mobility as a service’) helpt hierbij, met maatwerk. De voorkeur is hierbij: lopen en fietsen vóór openbaar vervoer en emissieloze auto’s. Het overige stedelijke gebied van Gouda is meer auto-afhankelijk. Het zijn de bedrijventerreinen (langs de snelweg), Westergouwe, en het gebied ten zuiden van de Hollandsche IJssel, waar openbaar vervoer wat verder weg is. Voor Westergouwe wordt wel gewerkt aan zo goed mogelijk openbaar vervoer als relatie met de rest van de stad en de omgeving.

Fietsen stimuleren

De opkomst van de e-bike zorgt ervoor dat de fiets op steeds meer trajecten een alternatief is voor de auto. Voor de kortere ritten, ritten in de stad en naar omliggende kernen en steden, willen we ook het fietsgebruik verder stimuleren. Dit scheelt in de luchtverontreiniging, en komt de gezondheid ten goede (zie ook de volgende keuze: ‘Gezonde groene stad’). Verbeteren van het fijnmazige fietspadennetwerk, inclusief veilige kruisingen met de autoverbindingen, én doorstroomroutes op strategische trajecten naar de kernen in de omgeving van Gouda, kunnen hierbij helpen (zie ook de kaart bij Gezonde Groene Stad voor de belangrijkste van deze routes). Belangrijk hierbij is dat de fietsroutes comfortabel zijn, en snel, en een prettige omgevingskwaliteit hebben. Deze omgevingskwaliteit kan bijvoorbeeld zijn de (perceptie van) veiligheid, atmosfeer (e.g. schoon, gezonde lucht) en ruimtelijke kwaliteit.
Op provinciaal niveau wordt gewerkt aan een netwerk van doorfietsroutes. Gouda wordt via deze doorfietsroutes verbonden met Rotterdam, Den Haag/Zoetermeer, Alphen aan den Rijn en Bodegraven. Voor de verbinding met Rotterdam is een nieuwe fietsverbinding over het Gouwekanaal nodig. Dit maakt het ook mogelijk om vanuit nieuwbouwwijk Westergouwe comfortabel en veilig naar de rest van Gouda te kunnen fietsen. Ook de fietsverbinding naar Woerden en Utrecht moet beter worden.
Binnen de stad is de aanleg van ontbrekende schakels van belang, zoals fietsbruggen (Gouwe, Karnemelksloot) en dijkopgangen (Goejanverwelledijk). Ook het aanpakken van conflictueuze knooppunten is van belang (Haastrechtsebrug, Florisbrug, Breevaartbrug, Bleulandweg, Margrietplein, Goudse Poort). Ook verbeteren we de fietsroutes tussen Goverwelle en de Goudse Poort (‘forenzen-route’).

Meer mensen in trein en bus

In Gouda is het openbaar vervoer een goed alternatief voor de auto. Veel mensen fietsen of lopen de relatief korte afstanden binnen Gouda, wat vanuit het oogpunt van gezondheid nog beter is natuurlijk! Het stimuleren van het OV-gebruik (i.p.v. de auto) draagt bij aan een betere doorstroming van het verkeer en aan een verbetering van de luchtkwaliteit. Het bieden van een alternatief voor de auto draagt ook bij aan het duurzaam inrichten van de openbare ruimte (als minder parkeerplaatsen of wegverharding nodig zijn komt ruimte vrij voor groen en wandel- en fietspaden).
We richten ons primair op het faciliteren van langzaam verkeer, OV of deelmobiliteit. Pas daarna komt het faciliteren van de auto in beeld. We treden met de busvervoerders in overleg over efficiënte busroutes tussen omliggende kernen, Goudse buurten en de treinstations. Hiermee moeten bus en spoor zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. Alleen zo houden we onze economische bereikbaarheid voor weggebruikers ook voldoende op peil. Hardnekkige fileknelpunten willen we daarbij oplossen.

Zo min mogelijk en zo schoon mogelijk autoverkeer

Om het autoverkeer zo weinig mogelijk en zo schoon mogelijk te maken, willen we:

- Vraag naar en aanbod van deelmobiliteit stimuleren en faciliteren in heel Gouda
- Het gebruik van elektrische vervoermiddelen (e-bikes, e-scooters, e-steps, e-auto's), stimuleren door de aanleg van 'e-HUBs' (oplaadmogelijkheden) bij buurtvoorzieningen
- Het gebruik van deelauto's stimuleren
- Meer P&R-locaties maken dichtbij OV-knooppunten
- Aanleg van transferia aan de randen van de stad

Het stimuleren van deelmobiliteit betekent evenwel ook dat er aandacht moet zijn voor eventuele overlast die dit mogelijk met zich meebrengt (o.a. verkeerd parkeren) en hierover afspraken over te maken met de beheerders van deze services.

Parkeren

Zolang er nog volop behoefte bestaat aan parkeergelegenheid wordt bestaande parkeerruimte in stand gehouden, ter voorkoming van parkeeroverlast. Voor nieuwbouwontwikkelingen ingezet op de ontwerpprincipes van "STOMP".Diverse initiatieven bieden mogelijkheden om het verhard oppervlak terug te brengen: 'Operatie Steenbreek', 'Groen moet je doen' (verfraaien bestaand gemeentelijk groen), 'Meters-voor-meters-aanpak' en 'Sloopregeling Bedrijventerreinen'.

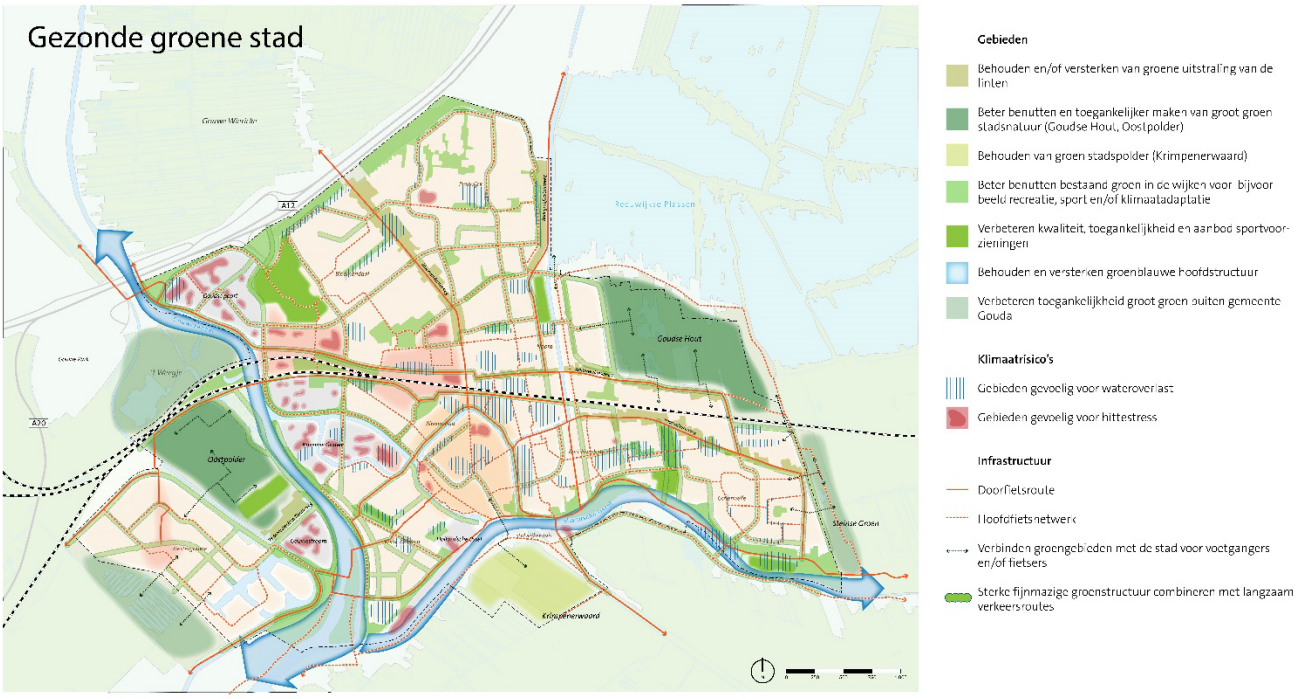
Vrachtvervoer

Grotere en zwaardere voertuigen volgen zo veel mogelijk de hoofd- en randwegen om naar de eindbestemming te komen. De bedrijventerreinen zijn veelal gunstig gelegen aan de westkant van Gouda met korte routes naar het rijkswegennet. Voor de logistiek in de binnenstad geldt dat de doelstelling is emissieloos vanaf 2025. Daartoe wordt mogelijk op termijn een logistieke hub gepland.
Hiernaast speelt vervoer over het water een rol met betrekking tot de watergebonden bedrijvigheid.

7.3 Gezonde groen-blauwe stad

Gouda is een stad die gekenmerkt wordt door het blauw van het water en het groen rondom, maar ook zeker het groen in de stad zelf. Het blauwe en het groene gaan uitstekend met elkaar samen en dienen vergelijkbare doelen.
We leggen de focus op het bevorderen van onze gezondheid door hier bij de inrichting van de stad rekening mee te houden: een aantrekkelijkere en groenere openbare ruimte, met gevarieerd groen, voorkomen van hittestress (bijv. door aanleg van water, en positief gebruik van frisse wind), en zorgvuldig gekozen transitie- of ontwikkellocaties. Bij stedelijke ontwikkeling wordt groen en beplantingtoegevoegd ten behoeve van opvang van regenwater en de bevordering van biodiversiteit (zoals ook aangegeven in de Structuurvisie Groen en ook in andere beleidsvisies als de Historische lintenvisie en Bedrijventerreinvisie). Gezien de grote opgave waar we qua klimaatadaptatie voor staan, zal er in de toekomst mogelijk nog éxtra ingezet moeten worden op het maken van extra ruimte voor water en groen.

"Convenanten zoals 'Klimaatadaptief bouwen', het 'Schone lucht-akkoord', de 'City-deal elektrische deelmobiliteit', 'Binnenstedelijk bouwen', en 'Green deal zero emission stadslogistiek' worden dan ook omarmd met deze visie. Inwoners kunnen soms zelf bijdragen aan een meer aantrekkelijke en minder anonieme openbare ruimte door de 'Groen moet je doen-contracten'."

Voor geheel Gouda geldt

Extra ruimte voor water, groen en recreatie door ontstening van openbaar gebied

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt 15 % van de grond gereserveerd voor groen

Hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingsrisico zo klein mogelijk

Lucht, bodem, en water (oppervlakte- en grondwater) zo schoon mogelijk

Stimuleren van groenere tuinen en straatinrichting (verkoelend) en speel- en sportmogelijkheden in de openbare ruimte (gezondheid)

Versterken van de groen- en waterstructuur (vooral in de Binnenstad, Kadebuurt, Kort Haarlem, Korte Akkeren, Gouda Noord en Goverwelle)

Optimale inzet van onze openbare ruimte

In de openbare ruimte komt een aantal doelen tot stand:

- Hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingsrisico zo gering mogelijk maken
- Een leefomgeving die een gezonde levensstijl bevordert
- Een sterkere groenstructuur voor Gouda, die ook ruimte biedt voor natuur en biodiversiteit
- Zo schoon mogelijke lucht, bodem, en water (oppervlakte en grond)
- Innovatieve manieren om met bodemdaling om te gaan

Groener-Blauwer Gouda

We hebben de ambitie om Gouda groener en blauwer te maken. Dit heeft de stad nodig om zich aan te kunnen passen aan de klimaatveranderingen, om een gezonde levensstijl te bevorderen en om de biodiversiteit te vergroten. We streven ernaar dat alle Gouwenaren groen nabij hebben, door actief ruimte te maken voor groen. Het versterken en vergroenen van de verbindingen naar groengebieden (buurtparken, wijkparken, grootschalig groen) horen daarbij. Hier maken we op de volgende manieren werk van:

- De omvang van het groen moet gelijke tred houden met de omvang van de woningbouw. Groenere tuinen, daken en straatinrichting dragen daar ook aan bij. Het aantal m^2 groen en het aantal bomen laten we de komende jaren groeien; onder andere door bij projectontwikkelingen 15% van het oppervlak te reserveren voor groen, en door bij gemeentelijke projecten zoals rioolvervanging en ophogingen de openbare ruimte groener in te richten. Voor de bomen geldt dat niet alleen het aantal bomen zoveel mogelijk wordt behouden, maar dat daarnaast ook afwegingen worden gemaakt over het kroonoppervlak (i.v.m. de schaduwwerking) en de kwaliteit van bomen. Een indeling van het bomenbestand in kwaliteitsklassen kan het dagelijks beheer daarbij helpen.

- Als genoemd in § 6.5 is het ook een mogelijkheid om randvoorwaarden te stellen aan de maximale verhardingsgraad bij nieuwe ontwikkelingen.
- We gaan op zoek naar locaties in de openbare ruimte waar verharding kan worden omgezet naar groen. Met het initiatief ‘Grijs wordt Groen zijn al de eerste tegelpleinen omgezet in plantsoenen. Dit verdient navolging op andere locaties in de stad. Een voorwaarde hierbij is dat de omzetting van verharding in groen wordt uitgevoerd in balans met de aanwezige cultuurhistorische waarden.
- In samenwerking met ondernemers en vastgoedpartijen streven we naar een efficiënt gebruik van bedrijventerreinen (zie § 7.1). Dit genereert ruimte voor een groene kwaliteitsinjectie, die bedrijventerreinen een hoogwaardige en duurzame uitstraling geeft.
- Het inzetten van duurzame vormen van mobiliteit (zie § 7.2) moet op termijn tot gevolg hebben dat minder parkeerplaatsen nodig zijn in de openbare ruimte. Deze overbodige parkeerplaatsen kunnen dan worden omgezet in groen, juist in delen van de stad waar de openbare ruimte nu wordt gedomineerd door geparkeerde auto’s.
- Een voorwaarde is dat de omzetting van verharding in groen wordt uitgevoerd in balans met de aanwezige cultuurhistorische waarden.
- Groenere inrichting van particuliere tuinen, zoals dit al aandacht krijgt met de ‘Stichting Steenbreek’ en de werkgroep Tuinambassadeurs: stimulans en advies hoe tuinen meer bio-divers en meer klimaat-adaptief te maken
- Van de grootste groengebieden binnen de gemeentegrens, de stadsparken Oostpolder en Goudse Hout zal de beeldkwaliteit, biodiversiteit en de recreatieve waarde de komende jaren worden verbeterd, overeenkomstig het “Ontwikkelplan Groenalliantie 2030”.
- Om het groen en water rond de stad te kunnen ervaren is een goede toegankelijkheid en kwaliteit belangrijk. Op dat punt zijn in het afgelopen decennium verschillende dingen bereikt, zoals de aanleg van recreatiegebied Oostpolder, het toegankelijker maken van de IJsseloever bij de uitvoering van de dijkversterking, en het pontje naar Goudasfalt. Toch vraagt het laten aansluiten van de stad op het omringend landschap de komende jaren blijvend aandacht, evenals het verder toegankelijk maken van de oevers van rivieren en kanalen.
- We streven naar het behoud en uitbreiden van vaarverbindingen binnen de beschikbare budgetten voor aanleg en onderhoud van bruggen.
- En tot slot: het ene groen is het andere niet. Oftewel, in bovenstaand proces moet er steeds ook aandacht zijn voor de kwaliteit van het groen; het maakt verschil of je tegen struikgewas aankijkt of een veld met grote bomen. We willen de inwoners de gelegenheid geven om te participeren in het ontwerp en (indien gewenst) beheer van het openbare groen. Door de gemeente en met inbegrip van de resultaten van de participatie moet het gewenste kwaliteitsniveau worden bepaald. Dit kan leiden tot een hogere kwaliteit van het groen, en meer saamhorigheid tussen de mensen.

Verbetering biodiversiteit

Sinds begin jaren tachtig van de vorige eeuw wordt in Gouda gewerkt aan ecologisch beheer van de openbare ruimte. Ecologisch beheer is een manier van beheren van groen- en waterstructuren, gericht op het vergroten van de biodiversiteit en ecologische waarden. Met deze ervaring is er stadsbreed ingezet op ecologisch beheer van het groen. Door de jaren heen zijn vele gemeenten en organisaties in Gouda op bezoek geweest om kennis te maken met het ecologisch beheer in Gouda. Daarnaast heeft Gouda verschillende prijzen gewonnen op het gebied van ecologisch beheer van bermen. We zien hier onze aandacht voor bosplantsoenen, vlinderranden en ‘sinusmaaien’ terug. De komende jaren wordt daar blijvend aandacht aan besteed en bezien hoe dit ecologisch beheer nog structureler kan worden doorgevoerd. Verder bestaat er een register van monumentale bomen.

Integrale benadering van water

Van oudsher speelt water een belangrijke rol voor Gouda. Gouda is aan het water ontstaan, en dankt er haar economische bloeiperiode aan. In de Historische Lintenvisie zijn de historische wegen en

waterwegen van grote betekenis voor de stad vastgelegd. Deze zijn ook belangrijk bij de wateropgaves van de stad. Vandaag de dag speelt water nog steeds een grote rol in bijvoorbeeld de beleefbaarheid van het historische verstedelijkingspatroon van de stad, toerisme, recreatie, biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit / beleving. Het water is beeldbepalend voor de Goudse binnenstad en voor de beeldvorming van Gouda naar buiten. Ook is water een belangrijke factor om om te gaan met de effecten van het veranderend klimaat (zie volgende paragraaf).
In de loop van de eeuwen is veel water uit de (binnen-)stad verdwenen. Het is mogelijk om dat terug te brengen. Maar het is daarbij van groot belang niet over één nacht ijs te gaan. Daarbij moeten de effecten op de gebouwen, de kosten(-dragers) en andere positieve en negatieve effecten beter in beeld zijn (het open maken van gedempte grachten werkt niet altijd positief en kan in gevallen een toename van wateroverlast betekenen, naast een verlies van ruimte voor verkeer en parkeren etc.). Bij het maken van plannen tot dat moment moet in ieder geval worden voorkomen dat het terugbrengen van waterelementen nog moeilijker wordt gemaakt ('no-regret'). De Watervisie van de Wateralliantie bevat waardevolle voorstellen, maar de gemeente moet deze breder afwegen, en veel zal nog moeten worden onderzocht, berekend en op haalbaarheid moeten worden getoetst. Overigens voorziet het kaderplan Bodemdaling Binnenstad inmiddels al in de behoefte aan een plan voor de omgang met bodemdaling. Ook houden of maken we bij de (her-)inrichting van onze stad voldoende ruimte voor water, zoals bijvoorbeeld duidelijk te zien is in Westergouwe.
De keerzijde van water is de waterveiligheid. In het kader van de waterveiligheid werken we samen met het waterschap en zetten we in op het sterk en op peil houden van onze dijken en afvoercapaciteit (gemalen) (door het Waterschap). Dijken worden daarbij gemonitord en verhoogd of versterkt waar nodig. Ook wordt er gekeken naar de waterbergingscapaciteit. Als er daarvoor betaalbare mogelijkheden zijn, wordt in de waterbergingscapaciteit ook gekeken naar de historische watergangen in de binnenstad; zo worden waterveiligheid en cultuurhistorie gekoppeld.

Klimaatadaptief Gouda

De klimaatveranderingen raken ook Gouda. De nadelige effecten daarvan beperken we zoveel mogelijk. We zullen de bewoners tijdig en goed informeren, over wat zij zelf kunnen doen. We passen onze omgeving aan op het klimaat (adaptatie). Vanuit de verwachting dat de klimaatverandering steeds sneller zal verlopen, zal het op termijn nodig zijn aanvullende maatregelen te nemen.

Voor de vier kernthema's van klimaatadaptatie betekent dat:

- Wateroverlast:
  Door de klimaatverandering stijgt het aantal extreme buien. Dat, in combinatie met de bodemdaling in Gouda, zorgt voor dubbel risico op wateroverlast. Regenwater moet zoveel mogelijk worden vasthouden zodat het infiltreert in de bodem en niet versneld op het riool wordt geloosd (dat zo'n hoeveelheid niet aankan). Belangrijk is dat – ook in geval van hevige buien – de belangrijkste publieke voorzieningen bereikbaar blijven;
- Hittestress:
  Door de klimaatverandering zijn er meer, langere en hetere periodes. In dicht stenig stedelijk gebied loopt de temperatuur tijdens deze periodes hoger op en wordt de warmte langer vastgehouden. Gebouwen goed isoleren houdt de warmte zo lang mogelijk buiten. En door op de heetste gebieden water en groen toe te voegen, daalt de temperatuur bij hitte (door verdamping en schaduwwerking). Ook willen we recreatieve mogelijkheden aanbieden op koelere plekken.
- Droogte:
  Door droogte daalt de grondwaterspiegel. Buiten de oude binnenstad heeft deze verlaging tot gevolg dat de bodem verder inklinkt, zodat gebouwen en wegen sneller zakken. Voor gebouwen met (deels) houten funderingspalen kan dit tot problemen leiden, als de palen aan de lucht worden blootgesteld

(waardoor deze worden aangetast). Ook verdrogen de groengebieden zoals de Heemtuin, en komt zilt water de stad binnen; beide hebben een verstorend effect op de aanwezige flora (en fauna). Droogte kan ook schade aanbrengen aan het bodemarchief (archeologie). Als zuurstof bij hout komt rotten niet alleen palen, maar vergaan ook houten en andere voorwerpen die archeologische waarde hebben. Door een actief grondwaterpeilbeheer te voeren, en regen zoveel mogelijk in de openbare ruimte en op particulier terrein op te vangen en vast te houden, kunnen we dit negatieve effect verzachten.

- Overstromingsrisico:
  Overstroming kan plaats vinden vanuit de Hollandse IJssel, maar ook vanuit de regionale wateren zoals kanalen en boezemsystemen. De primaire en regionale waterkeringen (dijken) beschermen ons tegen overstromingen vanuit zee en rivieren. Tegelijkertijd weten we dat we niet tot in het oneindige kunnen blijven vechten tegen overstroming, en er ook méé zullen moeten ontwerpen ('meerlaagse veiligheid').

Het aanpassen van de leefomgeving vanwege het klimaat op de bovengenoemde thema's, en de ingrepen die hiermee samenhangen, leveren ook kansen voor het verbeteren van de leefomgeving zelf.

Natuur en recreatie in evenwicht

Bij de ontwikkelingen in onze gemeente zoeken we naar mogelijkheden voor het verbeteren van de biodiversiteit. Ook streven we naar een positieve invloed op de natuur buiten onze gemeentegrens, voor zover we daar invloed op hebben. Bijvoorbeeld het veenweidegebied in het Groene Hart, de Reeuwijkse Plassen (via de Groenalliantie) en Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein.

Samen met de stakeholders (natuurverenigingen, recreatie-partijen e.d.) gaan we de mogelijkheden onderzoeken om op gepaste wijze de recreatieve mogelijkheden in en om onze stad te optimaliseren, op een manier die goed samengaat met de natuurdoelen. Deze gebieden bieden ook bij hitte in de stad een welkome verkoeling, en bevorderen daarmee de gezondheid van ons allemaal. De Goudse Hout is daar al een goed voorbeeld van; recreatie en natuurbehoud (en -ontwikkeling waar mogelijk) gaan hier hand in hand, hoewel het behouden van die precaire balans een aandachtspunt vormt. Ook kleinschalige opwekking van duurzame energie op plaatsen waar dat ruimtelijk goed kan worden ingepast, wordt daarbij niet uitgesloten (bijvoorbeeld op parkeerterreinen van recreatieparken).

Er wordt actief gekeken naar het vergroten van de biodiversiteit. Zo heeft de gemeente een stadsecoloog in dienst, die ecologisch beheer promoot en implementeert. Er liggen al vele kilometers ecologische oevers door de stad, en deze breiden we in de toekomst verder uit. We behouden en beschermen groene gebieden zoals de Oostpolder, om ruimte te geven aan bijvoorbeeld flora en fauna. Mede gezien de groeiende bevolking benutten we waar mogelijk kansen om de natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie uit te breiden.

Gezondheid bevorderen

We streven naar een leefomgeving die een positief effect heeft op het gedrag en de leefstijl van de Gouwenaren. Onze ambitie is:

- Genoeg ruimte in Gouda om te sporten, bij kwalitatief goede en laagdrempelige voorzieningen
- Vrijheid van bewegen vergroten, met minimale milieu-impact.
  Dat doen we bijvoorbeeld door:
  - Uitnodigen tot fietsgebruik en wandelen naar werk, sport en voorzieningen, door het verbeteren en maken van een fijnmazig netwerk van loop- en fietsroutes
  - Verbeteren van de fietsverbindingen binnen de stad – tussen de wijken onderling en ook naar het centrum (zoals ook een nieuwe verbinding tussen Westergouwe en de rest van de stad)

- De aanleg van aanvullende doorfietsroutes en recreatieve mogelijkheden naar regionale bestemmingen en het buitengebied, en het beter benutten van bestaande routes
- Het bieden van meer recreatiemogelijkheden in de buitenlucht, binnen maar juist ook aan de randen van de stad (in de grote groengebieden)
- Bij al deze voorzieningen rekening te houden met mensen die minder goed ter been zijn (ouderen / mensen met een beperking), in relatie tot de verkeersveiligheid, openbaar vervoer, en wegen en paden zonder hobbels en obstakels

- De binnenstad het domein maken van voetgangers en fietsers
- Dat de hoge belevingswaarde van de verbindingen en routes die we tot onze Historische Linten rekenen vanwege de eeuwenoude historie en de hoogwaardige historische inrichting herkenbaar blijft

Gezonde en leefbare wijk
We werken aan een gezonde en leefbare wijk. We ontwikkelen een ‘integrale aanpak gezonde wijk’ waarbij aandacht is voor factoren als leefbaarheid, rust en activering. Het doel is om concrete gezondheidswinst te boeken. Op basis van gezondheidsgegevens zullen we hiervoor om te beginnen één specifieke wijk aanwijzen (Kort Akkeren), om capaciteit en middelen gericht in te zetten, daar waar we het meeste effect verwachten. Bij het aanwijzen van een wijk wordt onder andere rekening gehouden met de volgende factoren: lage sociale economische status, overgewicht, groen in de wijk en sport/bewegingsmogelijkheden. Primaire inzet is daarbij om de huidige middelen beter te richten en op basis daarvan de doelen te bepalen. Indien er een afweging op zijn plaats is tussen doelstellingen en beschikbare middelen zal dit worden voorgelegd. Bij de uitwerking zal de doelstelling ‘concrete gezondheidswinst’ meetbaar worden gemaakt.

Gezond milieu
We streven naar een zo schoon mogelijke lucht in Gouda. O.a. schonere vormen van mobiliteit (zoals elektrische stadsdistributie, indien mogelijk via één hub) spelen hierbij een belangrijke rol. Voor de bodem en water ligt de focus op het naleven van de wettelijke normen. De kwaliteit van de bodem moet zo zijn dat de functies wonen, werken, infrastructuur, natuur en landbouw op een verantwoorde wijze toegewezen kunnen worden en mogelijk zijn. Ongewenste veiligheidsrisico’s moeten hiermee tot een aanvaardbaar minimum worden beperkt. In samenspraak met ondernemersvertegenwoordigers en onderwijs- en kennisinstellingen willen we innovatie die gericht is op het beperken van milieu-impact. Voor woonlocaties gelden wettelijk gezien hoge gezondheids- en veiligheidsnormen. Voor bestaande woonwijken in Gouda heeft dit een hoge prioriteit. Op transformatielocaties is de uitdaging op dit punt groot. In samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen zoeken we naar slimme keuzes op gebied van stedenbouw en mobiliteit, zodat ook deze locaties aan de wettelijke normen kunnen voldoen. Wel dient er bij de bouw en vormgeving van de openbare ruimte naar te worden gestreefd de negatieve impact tot een minimum te beperken (bijvoorbeeld door het nemen van aanvullende geluidwerende voorzieningen, of het bieden van aanvullende vluchtroutes).

Schone openbare ruimte
Wat afval betreft werken aan een schoon Gouda met zo weinig mogelijk zwerfaval. De manier waarop dat het beste kan worden bereikt wordt operationeel uitgewerkt bij het bepalen van uitgangspunten voor afvalinzameling en het evalueren daarvan.

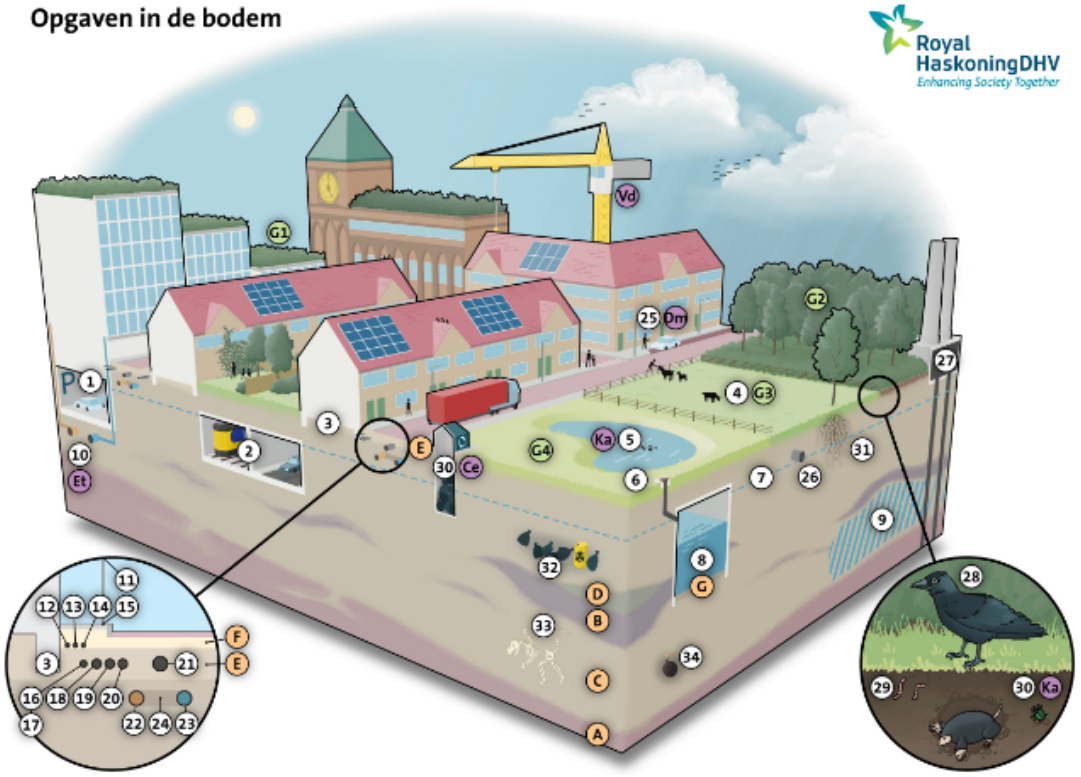
Goudse Bodemdaling

We beschouwen bodemdaling voor dit moment min of meer als een gegeven, en zoeken naar (innovatieve) manieren om overlast te beperken. Bij nieuwe ontwikkelingen dient altijd rekening te worden gehouden met de draagkracht van de ondergrond, waarbij het beperken van de restzetting op de lange termijn het doel is. Het vinden van overlastbeperkende oplossingen is maatwerk. De kennis die we hiermee opdoen maakt Gouda tot een expert in het omgaan met stedelijke bodemdaling. Via het Platform Slappe Bodem, het Kenniscentrum Bodemdaling en Campus Gouda zetten we in op kennis en innovatieve oplossingen. Om bodemdaling zoveel mogelijk tegen te gaan hanteren we het uitgangspunt om het grondwaterpeil zo hoog mogelijk te houden. Ook is het gebruik van actief grondwaterpeilbeheer standaard in vooroorlogse wijken, waar het risico op paalrot op de loer ligt. Een uitzondering daarop vormt de aanleg van een compartiment in de oude binnenstad (zie 7.6.1). Na eeuwenlange zetting wordt de bodemdaling daar bijna uitsluitend door het gewicht van de stad veroorzaakt, en de hoge grondwaterstand veroorzaakt in het deel dat het snelst zakt onacceptabele overlast. Daar wordt ter vermindering van deze overlast het oppervlakte- en grondwaterpeil verlaagd.

Bodemvisie

We nemen meer regie in de inrichting van de ondergrond. Hiermee zorgen we ervoor dat de grote ruimtelijke opgaven (zie hoofdstuk 6) ook ondergronds goed kunnen worden ingepast. Als dat niet goed gebeurt zullen de vele functies immers in toenemende mate met elkaar gaan conflicteren. Denk aan archeologie, warmtesystemen, fundering, bodemdaling, kabels en leidingen, ondergrondse afvalcontainers in het kader van een zo circulair mogelijke economie en samenleving, klimaatadapatie, riolering en boomwortels en het archeologisch bodemarchief. Ruimtelijke keuzes worden nader uitgewerkt in het Omgevingsbeleid Ondergrond, waarin ook zaken rondom bodemverontreinigingen e.d. worden behandeld. E.e.a. zal worden verwerkt in de eerstvolgende actualisatie van de Omgevingsvisie.

Opgaven in de bodem

Legenda

Gebieden
- G1 Stad
- G2 Natuur
- G3 Buitengebied
- G4 Parken

Actuele opgaven
- Vd Verstedelijkingsdruk
- Dm Duurzame mobiliteit
- Ce Circulaire economie
- Et Energietransitie
- Ka Klimaatadaptatie

Grondsoorten
- A Zeeklei
- B Rivierklei/ Ondoordringbare laag
- C Dekzand
- D Veen
- E Bouwzand
- F Fundering verharding (cunet)
- G Infiltratiegrind

Ondergrondse bouwwerken
- 1 Parkeergarage
- 2 Tunnels
- 3 Fundering/ Kelders

Water
- 4 Infiltratiemogelijkheid
- 5 Wadi/ Waterberging
- 6 Infiltratieput
- 7 Grondwater
- 8 Regenwateropvang
- 9 Drinkwaterwinning

Nutsvoorzieningen
- 10 WKO-system + Bufferzone
- 11 5G-antennes
- 12 Glasvezel (FTTH)
- 13 Telefoon, internet, radio en TV
- 14 Elektrische laagspanning (E-LS)
- 15 Straatverlichting
- 16 Elektrische Middelspanning (E-MS)
- 17 Elektrische Hoogspanning (E-HS)
- 18 Water
- 19 Gas
- 20 Hemelwaterafvoer (HWA)
- 21 Riool
- 22 Warmtenet - warm
- 23 Warmtenet - koud
- 24 Bufferzone warmtenet
- 25 E-laadpaal
- 26 Gasleiding
- 27 Geothermie

Ecologie
- 28 Biodiversiteit
- 29 Bodemleven
- 30 Bodemkwaliteit
- 31 Wortels (bomen en heesters)

Overige
- 32 Bodemverontreiniging
- 33 Archeologie
- 34 Niet gesprongen explosieven (NGE)

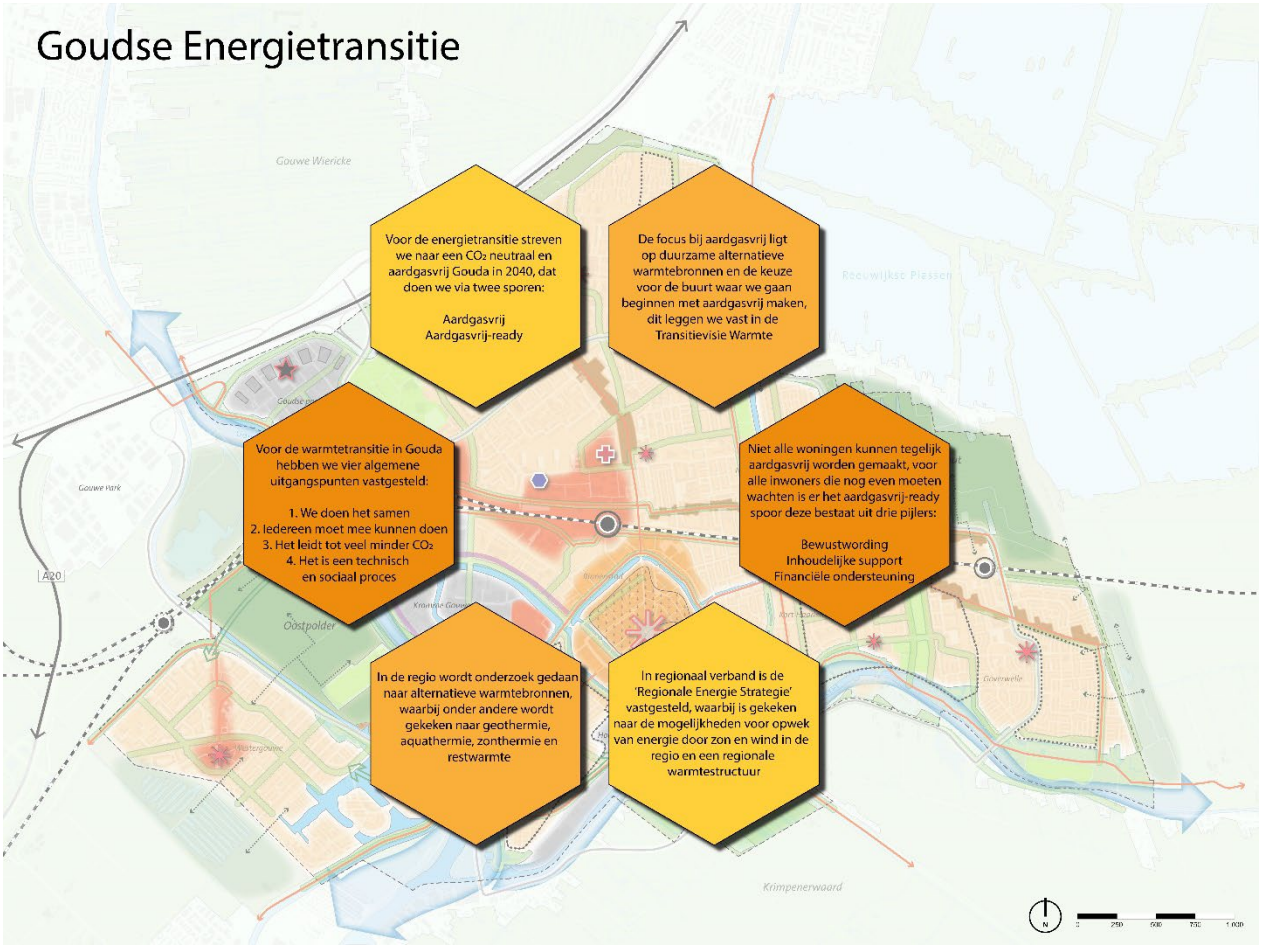
Effecten van Covid

Belangrijke effecten als gevolg van de Covid-pandemie (zoals we dat zien in 2021) zijn:

- Mogelijke gevolgen voor werkplekken zoals kantoren; wellicht is daar straks minder vraag naar. Dat kan betekenen dat meer kantoren die nu al leegstaan (eerder) voor transitie in aanmerking komen (zie 7.1.1)
- Thuiswerken. De scheiding van woon- en werklocatie is veranderd. Naast bovenstaande verandering van vraag naar kantoren, zal dit invloed gaan hebben op het gebruik van bestaande woningen en eisen aan nieuwe woningen, maar ook aan de leefomgeving.
- (In ieder geval) Tijdelijke gevolgen voor mobiliteit: de files zijn korter en minder; wellicht is hierdoor later behoefte aan aanvullende infrastructuur, én kan meteen sterker worden ingezet op duurzame vervoerswijzen (zie 7.2)
- Voor de openbare ruimte: Door meer thuiswerken is er een extra reden om bewegen in de openbare ruimte te stimuleren.

7.4 Energietransitie

We leggen de focus op duurzame transitie van onze energie. Niet alleen in keuze van de bron daarvan (duurzame opwekking) maar ook hoe we dit onderling afstemmen, zodat we elkaar niet (onder- of bovengronds) in de weg zitten met de systemen.

CO_2-neutraal en aardgasvrij
Voor de energietransitie streven we naar een CO_2-neutraal en aardgasvrij Gouda in 2040. Daarvoor werken we langs twee sporen:
1. Aardgasvrij
2. Aardgasvrij-ready

1: Aardgasvrij
Hiervoor ligt de focus op duurzame alternatieve warmtebronnen en -infrastructuren ter vervanging van aardgas en duurzame alternatieve opwekmethoden voor elektriciteit.

Regionale Energie Strategie (RES)
In regionaal verband is de 'Regionale Energie Strategie' vastgesteld, waarbij is gekeken naar de mogelijkheden voor opwekking van zon- en windenergie in de regio, en voor een regionale warmtestructuur. Landelijk is de opgave om via de RES-en te komen tot een grootschalige hernieuwbare opwek op land van 35TWh in 2030. De regio's wordt gevraagd in de RES een bod te doen hoeveel zij van die 35 TWh kunnen realiseren. De ambitie en streefwaarde in de concept-RES Midden-Holland is om in 2030 een jaaropwekking aan hernieuwbare elektriciteit van 0,435 TWh te hebben gerealiseerd. Dat is 1,24% van de landelijke opgave van 35 TWh. Deze 1,24% is gebaseerd op de huidige elektriciteitsvraag van de regio ten opzichte van de landelijke elektriciteitsvraag.
In de vastgestelde RES is aangegeven dat het Goudse aandeel hierin ongeveer 25% is, Gouda heeft daarmee de uitdaging 0,108 TWh op te wekken Hierbij is het de ambitie om 50% lokaal eigendom en medezeggenschap van de hernieuwbare energie-opwek te realiseren. De gemeenten in de regio Midden-Holland stellen hiervoor een beleidskader 'Lokaal eigendom' op.
Er worden drie denkrichtingen gegeven hoe aan de opgave kan worden voldaan. Die drie denkrichtingen bevatten dezelfde basis. In die basis worden zonne-energie en windenergie gecombineerd op plekken die het meest wenselijk en kansrijk zijn. Dit betekent voor Gouda dat er gekeken wordt naar:
- Daken (bestaand en nieuw), voor de opwekking van zonne-energie
- De zone langs de A12/A20 en de invalswegen, voor de opwekking van zonne- en windenergie (samen met buurgemeente Waddinxveen).
- Voor zonne-energie wordt hierbij gekeken vooral naargrote (bedrijfs-)daken en op overkappingen van parkeerterreinen

Omdat dit alleen onvoldoende is om aan de totale Goudse ambitie te voldoen, zijn aanvullende oplossingen nodig. Hiervoor wordt gedacht aan één of meer grote locaties om schone energie met zon en/of wind op te wekken, in zogeheten 'energielandschappen'. De vraag is echter of dit zou moeten landen in Gouda.
Voor zowel de opwekking van zonne- als windenergie, hanteren we in elk geval onderstaande spelregels;
- Houd bij energietransitie rekening met (beschermd) cultureel erfgoed
- Houd bij herontwikkeling in het stedelijk gebied rekening met plaatsing van zonnepanelen (bijv. op (groene) daken)
- Zoek voor de plaatsing van windturbines zo veel mogelijk aansluiting bij bestaand (gesloten) stedelijk gebied en/of bestaande windturbines
- Houd rekening met beschikbare energie-infrastructuur

Maar plaats turbines ook op voldoende afstand van gevoelige objecten, zoals woningen, locaties waar vervoer of opslag van gevaarlijke stoffen (b.v. tankstation) plaatsvindt, en recreatieve groengebieden. De RES zal in een separaat spoor worden afgerond, inclusief een eigen MER.

Warmte
Voor warmte is geen landelijke doelstelling hoeveel duurzame warmte de regio in 2030 moet produceren. Een overzicht van beschikbare duurzame warmtebronnen in Midden-Holland is in ontwikkeling, waarbij onderzoeken naar mogelijke bronnen zoals geothermie, aquathermie, zonthermie en restwarmte worden meegenomen. Voor uitwisseling van warmte heeft de regio nu nog geen bovengemeentelijke infrastructuur en laten de reeds bekende warmtebronnen geen lokale overschotten zien. Dit wordt verder uitgewerkt in een eerste schets van de Regionale Structuur Warmte in de RES 1.0.

Transitievisie Warmte (TVW)
In de Transitievisie Warmte maakt de gemeente het tijdspad inzichtelijk: wanneer worden welke wijken of buurten geïsoleerd en/of aardgasvrij gemaakt. Voor de wijken of buurten die voor 2030 gepland staan, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend. De TVW moet iedere 5 jaar worden geactualiseerd, zodat steeds nieuwe wijken/buurten aangewezen worden met potentiële alternatieven.
Er zijn vijf algemene uitgangspunten voor de warmtetransitie in Gouda vastgesteld:
1. Het is een proces dat we samendoen en er wordt zoveel mogelijk aangesloten op natuurlijke momenten om de situatie te wijzigen
2. In de warmtetransitie moet iedereen mee kunnen
3. De warmtetransitie leidt tot significante vermindering van CO_2-uitstoot
4. De warmtetransitie is een technisch én sociaal proces
5. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten op natuurlijke momenten om de situatie te wijzigen (fasering volgens de TVW Gouda 2021: bedrijventerreinen vallen in de categorie “natuurlijk spoor”

Daarnaast zijn er vier voorwaarden die zwaar wegen in de keuze van de eerste buurten:
- Aanwezigheid van een buurtinitiatief
- Contracteerbaarheid (grote warmtevrager)
- Onderhoudsplanning corporaties
- Gevolgen eindgebruikers (kosten, ‘gedoe’ in de woning, gebruiksgemak, ruimtebeslag)

Zowel de RES 1.0 als de TVW zijn in 2021 vastgesteld.

2: Aardgasvrij-ready
Niet alle woningen kunnen tegelijk aardgasvrij worden gemaakt. Voor alle inwoners die nog even moeten wachten is er het ‘aardgasvrij-ready’-spoor. Dit spoor bestaat uit drie pijlers:
- Bewustwording
- Inhoudelijke support
- Financiële ondersteuning

Tezamen moeten deze de bewoners in beweging krijgen (en houden) om stappen te zetten bij het verduurzamen van hun woning zodat ze voorbereid zijn op de overschakeling naar een alternatief voor aardgas.

7.5 Sterke wijken

We leggen de focus op het verbeteren van de leefbaarheid in onze woonwijken, om bij te dragen aan een inclusieve samenleving in een veilige omgeving. Voldoende en de juiste woningen, met een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en gezond gedrag, en met voorzieningen die in een wijk nodig zijn, zodat iedereen mee kan doen, en de wijken levendig blijven!

Prettig wonen in Gouda

Een sterk Gouda is een optelsom van sterke wijken. We streven naar een ontwikkeling van het woningaanbod voor Gouda die aansluit op de vraag, en naar leefbare en veilige wijken. Het uitgangspunt is en blijft gemengde woonwijken (zie ook de Woon(zorg)visie). Gouda wil dat er in alle wijken een goede balans blijft tussen jong en oud, niet-vermogend en vermogend, mensen met en zonder migratieachtergrond,
enzovoort. Op sommige locaties is daar meer voor nodig dan op andere. De nadruk ligt in de toekomst veeleer op het maken van slimme keuzes, veilige openbare ruimte, meer en beter groen, en het verduurzamen van woningen. We streven daarbij naar extra woningen voor de juiste doelgroepen, in combinatie met andere opgaven, met name het maken van aantrekkelijke openbare ruimte, die veilig is, die bloeit en uitnodigt tot bewegen. Op hoofdlijnen werken we toe naar:

- Voldoende woningen voor alle doelgroepen. Dit wordt momenteel nader uitgewerkt in de Woon(zorg)visie. Een voorbeeld, zeker interessant met het oog op de vergrijzing, zijn alternatieve woonvormen voor ouderen, zoals een ‘Knarrenhof’ of ‘Het Ouden Huis’. Mensen op leeftijd kunnen op deze manier langer voor elkaar en zichzelf zorgen, resp. combinaties gebruiken van zorg op maat en zelfstandig blijven wonen (ook mensen met alleen een AOW)
- Nieuwe woningen en de leefomgeving hieromheen die voldoen aan kwaliteits- en andere eisen omtrent duurzaamheid (e.g. materiaalgebruik, isolatie, gas-vrij) in lijn met de RES
- Multifunctioneel woninggebruik. Woningen worden steeds vaker ook gebruikt om te werken, voor het voeren van een bedrijf aan huis, of voor andere functies. Bij nieuwbouwplannen zal er ook voor gezorgd moeten worden dat de nieuwe woningen ook geschikt zijn voor de eisen die het toekomstige gebruik aan de woningen stelt
- De leefbaarheid, gezondheid en (sociale en fysieke) veiligheid in de wijken vergroten
- Een stad waar de ruimtelijke omgeving het mogelijk maakt dat ouderen en mensen met een beperking zoveel mogelijk zelfredzaam zijn in de samenleving
- De historische binnenstad beschermen én ontwikkelen zonder de historische waarden aan te tasten.

Aanpak kwetsbare buurten

Relatief veel woningen per hectare, te weinig groen en op cruciale plekken weinig uitnodigende architectuur geeft risico op verpaupering en kwetsbaarheid van de leefomgeving. Gelet op deze leefbaarheidsproblematiek is in sommigewijken en buurten in de stad (zie § 5.3) een aanpak nodig waarbij maatschappelijke en fysieke maatregelen worden gecombineerd.

Daarom wordt de Wijkontwikkeling in Korte Akkeren en Gouda Oost voortgezet door aan de slag te gaan met herontwikkelingslocaties, zoals de Zuidelijke Stempel Oost en de Gunningmavo. Wij gaan met de woningcorporaties in gesprek over het voortzetten van deze aanpak in andere buurten waar dit wenselijk is om tot een verbetering van de leefbaarheid te komen. Waar mogelijk probeert de gemeente in Goverwelle bij herinrichtingen van de openbare ruimte meer groen te maken. Dat is echter niet eenvoudig, omdat de wijk ook krap zit in het aantal parkeerplaatsen.

Voldoende betaalbare woningen

We willen dat Gouda beschikt over voldoende sociale en middeldure huurwoningen. Hiervoor benutten we de transformatielocaties (zie 7.1) in de stad en bouwen we verder aan Westergouwe. We stimuleren wonen boven winkels, om meer woningen én meer sociale veiligheid in de binnenstad te realiseren (o.a. door de levendigheid te vergroten). We willen ook andere vernieuwende woonvormen toepassen, en een goede mix aan woningtypen maken per wijk, zodat geen wijken ontstaan met maar één doelgroep (zie graph Gouda Verstedelijkingsopgave van 6.4).

Leefbaar en veilig Gouda
We willen zorgen voor voldoende levendigheid in wijken. Veiligheid en leefbaarheid zijn direct verbonden met de (inrichting van de) omgeving. Een veilig en leefbaar Gouda kan alleen in een fysieke omgeving die dit toelaat en stimuleert. Bij het maken van stedenbouwkundige en architectonische ontwerpen en bij de inrichting van de openbare ruimte is er aandacht voor de doelstellingen uit het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB Kadernota). Bij het maken van ruimtelijke plannen wordt vooraf getoetst of de maatregelen en acties, die nodig zijn om de doelstellingen uit de IVB Kadernota te behalen, mogelijk zijn en blijven.

Inclusieve stad
We willen onze stad zo inrichten dat het ontmoetingen stimuleert, om zo de eenzaamheid helpen tegen te gaan en onderlinge betrokkenheid te vergroten. Het letterlijk ruimte (in een buurtcentrum bijvoorbeeld) bieden om te komen tot (waar gewenst meer) wijk- / buurtorganisaties, zodat iedereen die dat wil mee kan werken aan de voorbereiding van gemeentelijk- / buurt- en/of wijkbeleid, vinden we hierbij belangrijk. Openbaar toegankelijke plekken zijn hierin cruciaal. Deze bieden mogelijkheden om elkaar te ontmoeten en om activiteiten te ontplooien. Denk hierbij aan zowel ingerichte locaties in de open lucht als gebouwen met een openbaar karakter. Gouda is niet alleen een stad om in te wonen, maar vooral een stad om in te leven. Gebouwen die openbaar toegankelijk zijn voor publiek om te kunnen werken, vergaderen, een bijeenkomst te organiseren, spelen, muziek maken, sporten, tuinieren, taalles krijgen of samen eten (maken), maken de stad dynamischer en kleurrijker. Iedere buurt verdient zo'n plek. Omwonenden van zo'n locatie kunnen deze plekken benutten en inrichten.

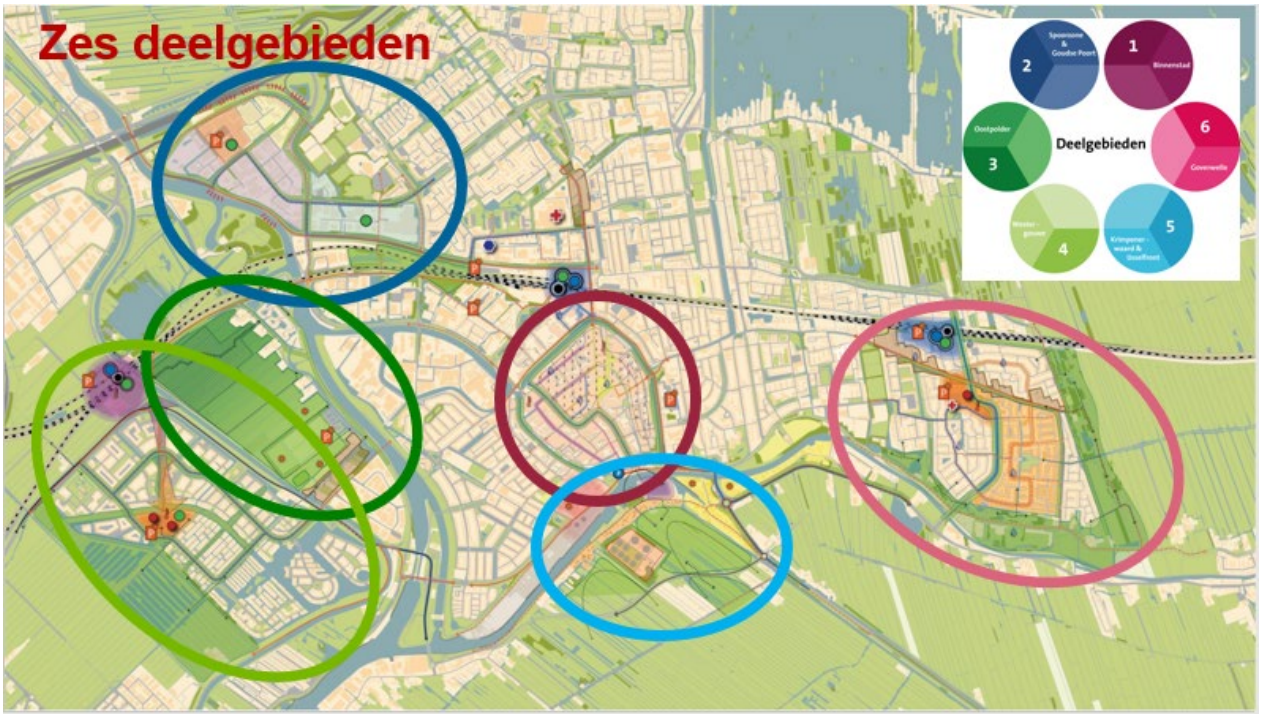
Westergouwe
Ervaringen die we opdoen bij de inrichting van Westergouwe als inclusieve wijk, zetten we in andere delen van de stad in waar dat hard nodig is. De inrichting van de openbare ruimte en de stad moet deze ontmoetingen – voor iedereen - mogelijk maken, bijvoorbeeld door buurtcentra te voet beter bereikbaar te maken. We willen hiervoor bij de start van een project samen met deskundigen kijken wat daarvoor nodig is. Commerciële en maatschappelijke voorzieningen voor dagelijkse behoeften zouden in de wijk aanwezig moeten zijn.

Scholen en opleidingen
Om ook op termijn te blijven zorgen voor een volwaardig palet aan opleidingsmogelijkheden, werken we aan de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Waar dat mogelijk is maken we gecombineerd gebruik van pleinen en/of gebouwen mogelijk, zodat scholen naast de onderwijsfunctie voor de buurt nog breder van betekenis zijn.

Voorzieningen dichtbij dragen bij aan versterking sociale cohesie
Momenteel heeft ieder deel van Gouda een ontmoetingsplek. De omvang van de gebieden waar ze bij horen is dusdanig gekozen, dat de centra ieder voldoende schaalgrootte hebben om te organiseren wat nodig is. Deze zijn ook gekoppeld aan werkingsgebieden van de sociale teams. Het betreft het 'Nelson Mandelacentrum' in het oosten, 'De Walvis' in het deel ten westen van het centrum, 'Van Noord' in het noorden, en de vierde is gepland in Westergouwe. In sommige wijken, zoals in Goverwelle, zijn er aanvullend nog 'buurthuiskamers'. Deze wil de gemeente in stand houden voor de toekomst, met de vrijwilligersorganisaties die nodig zijn om buurtinitiatieven te stimuleren en te faciliteren.
De kinderbibliotheken zijn op moment gevestigd in noord (Van Noord) en oost (NMC). Op termijn wordt er een derde kinderbibliotheek gerealiseerd in west (Westergouwe).
Ook informele ontmoetingsplekken, zoals bijvoorbeeld schoolpleinen, parken, speelplekken of bij winkelcentra, spelen een rol in het brengen van meer cohesie en levendigheid in de samenleving.

7.6 Zes deelgebieden onder de loep

Voor zes deelgebieden wordt in meer detail beschreven waar de ambitie voor de toekomst ligt. Dit zijn gebieden waar veel verandert (de Spoorzone, Goudse Poort en Westergouwe), waar uitdagingen voor verbeteringen of intensivering liggen (zoals de Binnenstad, de Oostpolder en het IJsselfront), en de eerste woonwijk waarvoor een Omgevingsplan wordt opgesteld (Goverwelle). Goverwelle is uit de vele interessante buurten van Gouda gekozen als pilot voor het Omgevingsplan, omdat deze wijk representatief is, en veel potentie heeft.

7.6.1 Binnenstad

Levendig historisch centrum

We willen de binnenstad van Gouda levendig, leefbaar en gezellig houden met behoud van het historische karakter.. Voor horeca sturen we op locaties waar horecabedrijven voldoende ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Hierdoor ontstaat een levendiger centrumgebied waar én gewinkeld, én gewoond, én gerecreëerd kan worden. De grenzen van het kernwinkelgebied gaan we de komende jaren opnieuw bepalen in samenwerking met stakeholders uit de stad, afhankelijk van de ontwikkelingen in de detailhandel. Er is in de binnenstad beperkt ruimte voor dagelijkse boodschappen. Binnen de grenzen hiervan werken we aan een levendig en vitaal aanbod voor een breed publiek, met ruimte voor wonen boven winkels en andere publieksfuncties (subsidieregeling). Daarbuiten komt meer ruimte voor functieverandering van panden om leegstand te voorkomen. We perken de solitaire detailhandel in Gouda in. De binnenstad is bij uitstek de locatie voor niet-dagelijkse boodschappen (Go-Stores is daarentegen meer bedoeld voor perifere detailhandel).

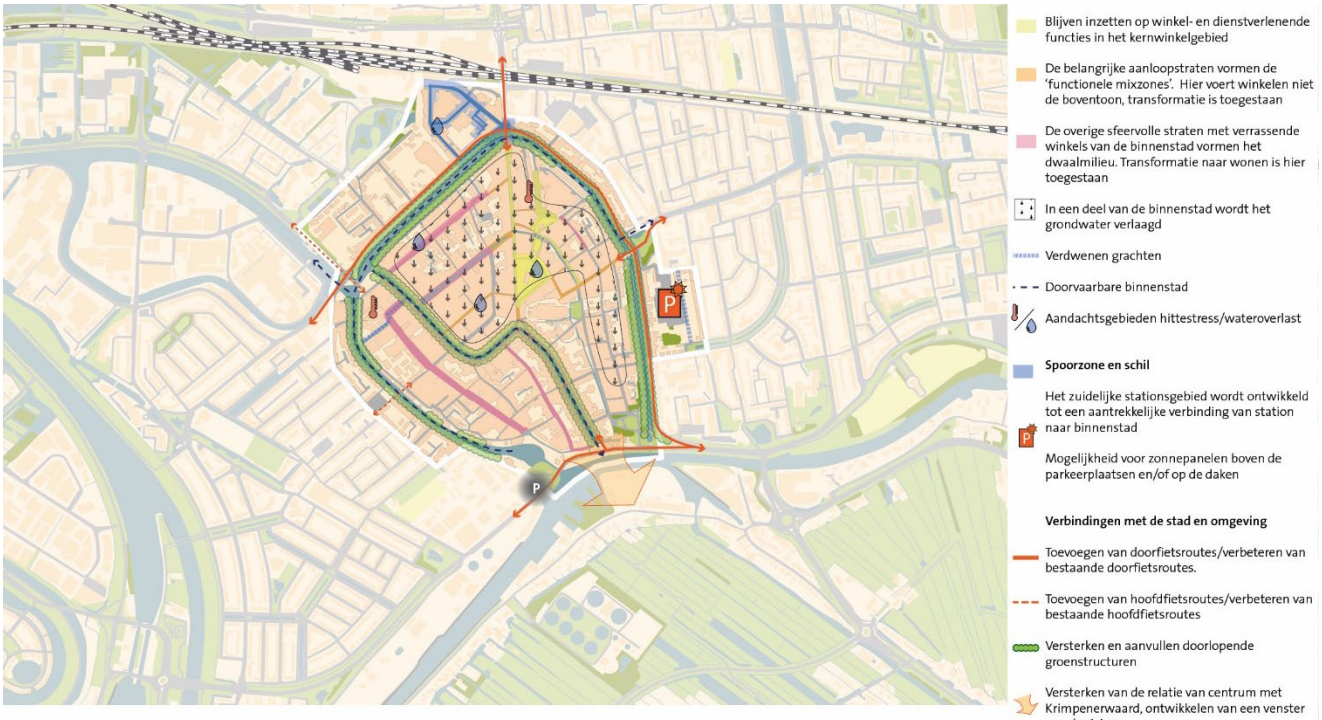
Binnenstad voor voetgangers en fietsers

In de binnenstad staat de beleving en bescherming van het historisch erfgoed voorop: hier willen we zoveel mogelijk alleen licht verkeer: vervuilende voertuigen worden er (geleidelijk aan) geweerd, de nadruk ligt op toegankelijkheid van voetgangers en fietsers. De noodzakelijke bevoorrading willen we met slimme en schone stadslogistiek oplossen (zo mogelijk via één distributiehub) (zie VCP).

Historische grachten

De historische grachten zijn van grote betekenis voor het stadsbeeld en het ‘verhaal’ dat ze over de stad vertellen. Ze verdienen bescherming in meerdere opzichten. Het herstellen van verdwenen grachten is wenselijk vanuit het oogpunt van beeldkwaliteit en cultuurhistorie en zou meerwaarde hebben voor de waterrecreatie. De mogelijkheid tot het terugbrengen van ‘Verdwenen grachten’ is in het project Gouda Hollandse Waterstad’ (2006 – 2009) beperkt tot daar waar de ondergrondse infrastructuur dat toestaat. De mogelijkheid is open gelaten voor de Intieme Vaarroute en de vaarverbinding over het Nonnenwater en Verlorenkost. Verder zou door het openen van de Havensluis in het zuidelijk deel van de binnenstad meer levendigheid kunnen ontstaan.

Zowel het terugbrengen van verdwenen grachten, het realiseren van de intieme vaarroute als het openen van de havensluis zijn echter ingrepen met hoge kosten en veel impact op bestaande functies in de stad, bijvoorbeeld met het oog op bereikbaarheid. Ook heeft het Kaderplan Bodemdaling effect op de doorvaarbaarheid van de stad. De peilscheidingen worden zo aangelegd dat ze tegen zo laag mogelijke kosten in de toekomst kunnen worden aangepast om er sluizen van te maken.
Waar mogelijk stimuleren we de doorvaarbaarheid van de binnenstad (zie § 5.1). Wat betreft de opening van de havensluis staat de gemeente op het standpunt dat substantiële private financiering en een gevalideerde businesscase noodzakelijk zijn als eerste stappen om het gesprek hierover aan te gaan.
We zetten in op het verlevendigen van het gebied rond de Veerstal voor bezoekers van de binnenstad. Het autoluw maken van dit gebied is echter een voorwaarde. Daarvoor is een positieve uitkomst van de pilot Nieuwe Veerstal, zoals dat in het uitvoeringsprogramma van het VCP is opgenomen, noodzakelijk.
Bij het slagen van de genoemde pilot is er in ieder geval geen verkeerskundige belemmering voor het openen van de havensluis en daarmee de bevordering van de doorvaarbaarheid van de binnenstad (zie § 5.1)

Binnenstad
De binnenstad is de trekpleister van Gouda, deze wordt nog levendiger en tegelijkertijd wordt het historische karakter bewaard en beschermd. Er wordt in de binnenstad gewinkeld, gerecreëerd en gewoond. Gemotoriseerd verkeer wordt zoveel mogelijk geweerd uit het centrum om een aantrekkelijk gebied te maken voor fietsers en voetgangers. Fietsers arriveren bij het centrum via de diverse door- en hoofdfietsroutes, parkeren hun fiets aan de rand van het centrum en gaan wandelend verder.

Leven met bodemdaling
In het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (2020) worden keuzes gemaakt over het omgaan met bodemdaling in de binnenstad. De kern van de aanpak is dat we meebewegen met de bodemdaling waar de vocht- en wateroverlast het meest urgent is en dat we in dat gebied de (grond-)waterpeilen verlagen. Hierdoor wordt de vocht- en wateroverlast teruggebracht tot een acceptabel niveau.
Via ons 'Kenniscentrum voor de Bodemdaling' (zie 7.1.3: Onderwijs, Campus Gouda en kennis- en belevingscentrum bodemdaling) blijven we openstaan voor en zoeken naar innovatieve manieren voor het tegengaan van bodemdaling of de gevolgen daarvan. We blijven op zoek naar een duurzame, toekomstbestendige oplossing.

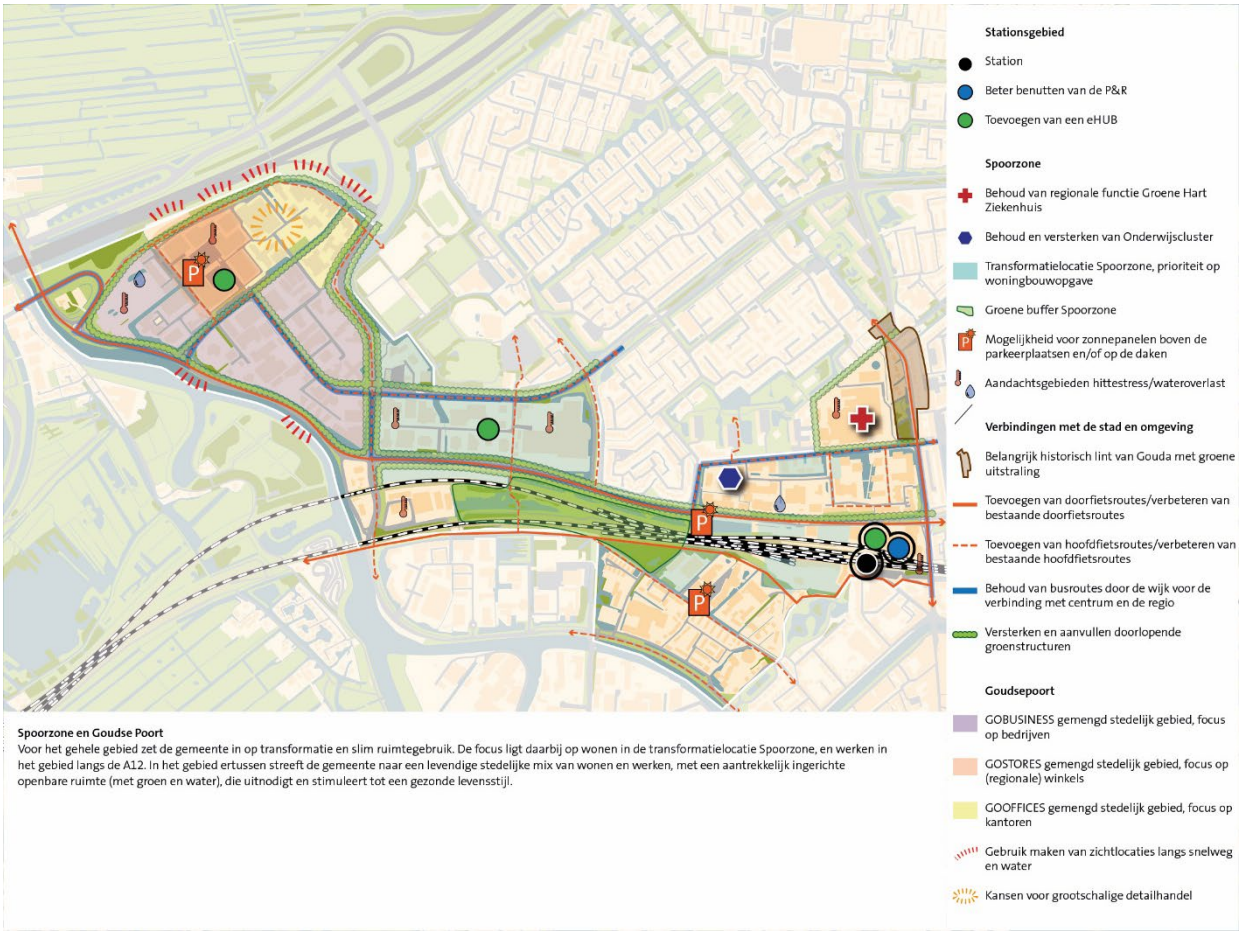
Drukte in de ondergrond
Wij voeren meer regie op de gevolgen van ingrepen in de fysieke leefomgeving in de ondergrond van de binnenstad. In de binnenstad komt een groot aantal kansen én opgaven samen. De combinatie van een hoge archeologische verwachtingswaarde en oude boomwortels in smalle straatprofielen waar een hoge dichtheid van kabels en leidingen doorlopen betekent bijvoorbeeld dat zeer beperkt ruimte is voor nieuwe voorzieningen in de ondergrond. En willen we nieuwe bomen planten, ook met het oog op bijvoorbeeld hittestress, maar passen die nieuwe bomen eigenlijk wel in dit historische beeld?
Ingrepen in de binnenstad en de ondergrond moeten niet alleen gecoördineerd plaatsvinden, maar in het zoeken naar oplossingen én kansen moet van meet af aan integraal worden gewerkt. Samen met de Omgevingsdienst Midden-Holland en de provincie Zuid-Holland wordt gewerkt aan de totstandkoming van een nieuwe manier van werken, waarbij de ondergrond direct bij de eerste planvorming wordt betrokken (werken vanuit de gebiedsgenese). Een van de twee genomineerde pilotlocaties ligt in Gouda en betreft de historische binnenstad. Door met deze bijzondere locatie te starten, wordt tegelijkertijd casuïstiek ontwikkeld, en wordt deze in de praktijk getest.

7.6.2 Spoorzone & Goudse Poort

Hedendaags gemengd woon-werkgebied
In de Spoorzone en Goudse Poort zullen veel van de beoogde transities voor Gouda plaatsvinden de komende jaren. Dit moet leiden tot een modern en aantrekkelijk stedelijk gebied voor wonen en werken. Met het Ontwikkelingsperspectief Spoorzone hebben wij ingezet op hoogwaardige kwaliteit voor wonen en werken in een stedelijke setting. De ambitie is om tot 2025 ten minste 1.000 extra woningen in de Spoorzone te realiseren. De nabijheid van het intercitystation maakt dat hier veel ambities waargemaakt kunnen worden op het gebied van duurzame mobiliteit; het beoogde autobezit is relatief laag, ten gunste van gebruik van het openbaar vervoer en (vooral) de fiets. Auto's die er zijn, zijn bij voorkeur deel-auto's of emissieloos, gefaciliteerd in de eHUB's.
Voor het westelijke deel van Goudse Poort ligt de focus op het verbeteren van het bedrijventerrein door verduurzaming, efficiënter ruimtegebruik, verbetering van de (OV-)bereikbaarheid, en het clusteren van perifere detailhandel van elders uit de stad op GoStores. Om de verdichtingsopgave in Gouda te versnellen zijn uitbreidingsmogelijkheden een belangrijk instrument om schuifruimte te creëren. Kansen dienen zich aan wanneer gevestigde bedrijven zich kunnen verplaatsen naar een Gouwe Park II. Dit zorgt voor ruimte op de bestaande terreinen om de intensivering en verdichting te starten. Met het op de markt brengen van te veel nieuw areaal wordt de urgentie om te verdichten echter wel verlaagd. Daarom is regionale afstemming over de ontwikkeling en uitgifte van het bedrijventerrein belangrijk waarbij ook strikte afspraken worden gemaakt over de realisatie van de gewenste intensivering en verdichting op de achterlaatlocaties.

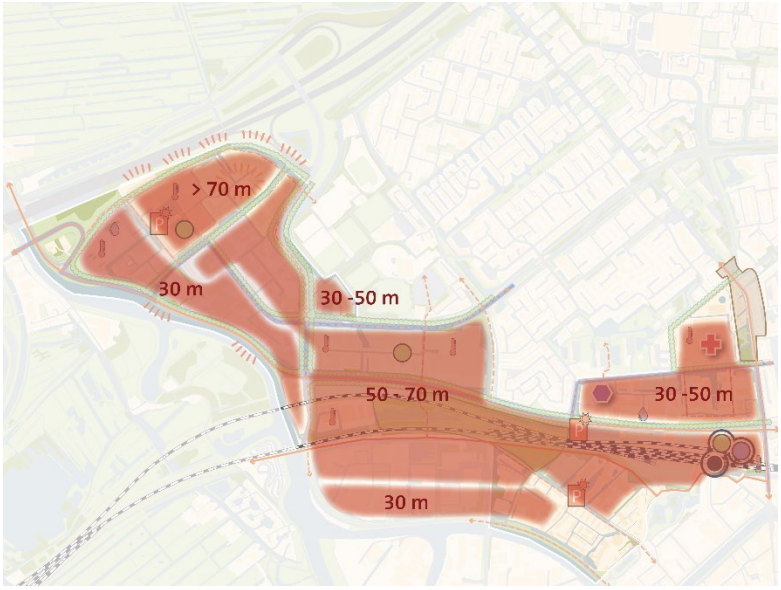
Duurzame verstedelijking

We zetten de kansen voor verstedelijking in om te werken aan de opgaven voor de toekomst (zie 5.2). Volop stedelijk groen om hittestress tegen te gaan, wateroverlast te voorkomen, en gezond gedrag te stimuleren, zonnepanelen op de daken om deels in eigen energiebehoefte te voorzien, en hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte zijn de ambitie in dit gebied.

Spoorzone en Goudse Poort
Voor het gehele gebied zet de gemeente in op transformatie en slim ruimtegebruik. De focus ligt daarbij op wonen in de transformatielocatie Spoorzone, en werken in het gebied langs de A12. In het gebied ertussen streeft de gemeente naar een levendige stedelijke mix van wonen en werken, met een aantrekkelijk ingerichte openbare ruimte (met groen en water), die uitnodigt en stimuleert tot een gezonde levensstijl.

2e kaart met info maximale bouwhoogtes:

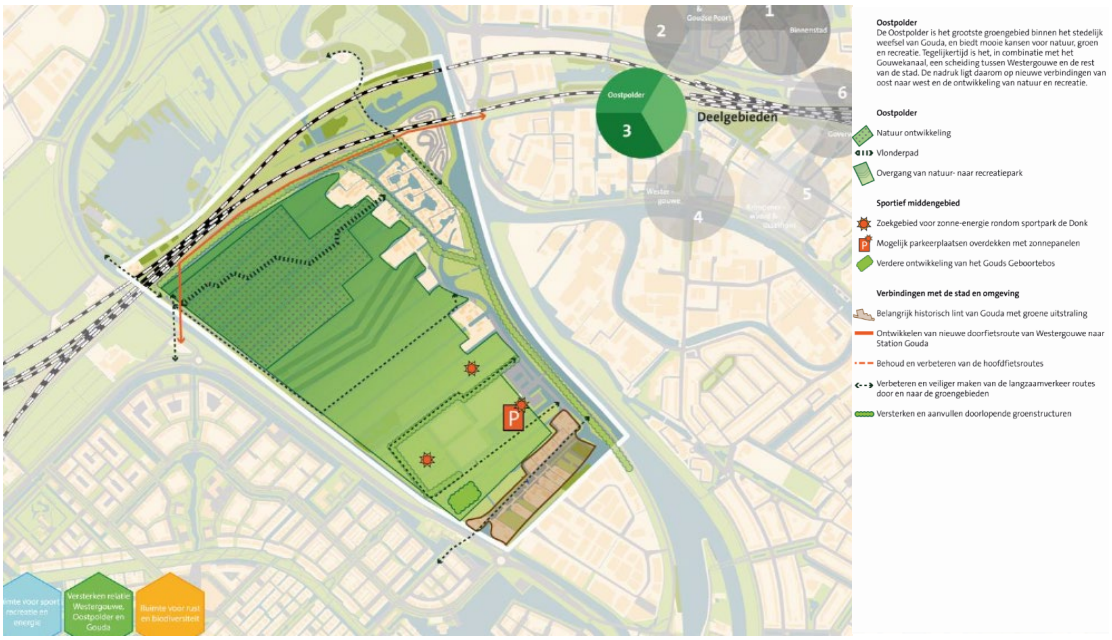

Goede verbinding met het centrum en de rest van Gouda
Met de beoogde transitie van deze hoek van Gouda besteden we veel aandacht aan het verbeteren van de bestaande (en waar nodig nieuwe) wandel- en vooral fietsroutes naar de Goudse binnenstad en andere gebieden waar veel gewerkt of gerecreëerd wordt.

7.6.3 Oostpolder

Groene wig in Gouda: zorgvuldig benutten van de potentie
De Oostpolder neemt een bijzondere positie in Gouda in: het is het grootste groengebied binnen het stedelijk weefsel van Gouda, en biedt daardoor mooie kansen voor natuur en groen en recreatie. Daar staat tegenover dat het, samen met het Gouwekanaal, ook een wig is die Westergouwe van de rest van Gouda scheidt. We willen het brede scala aan potentie van dit gebied beter benutten in de toekomst. Van noord naar zuid heeft (en krijgt) het gebied een verschillend karakter: grofweg van rustiger en natuurlijker in het noorden, naar intensiever (primair recreatief) richting het zuiden.

Ruimte voor rust en biodiversiteit
Het noordelijke deel heeft grotendeels al een natuurlijke uitstraling en gebruik, mede door de nabijheid van ’t Weegje, aan de andere kant van de spoorlijn. Een wandelpad dat seizoensgebonden toegang biedt, maakt extensief recreatief medegebruik mogelijk. Dat houden we graag zo, om hier de natuur volop de ruimte te geven. Het drukkere gebruik in de noordoosthoek (zoals het crossterrein en recreatiepark De Elzenhof) worden dan ook niet verder uitgebreid.

Sportief middengebied

In het midden van Oostpolder ligt het Sportpark Donk, en hieromheen is het ‘Gouds geboortebos’ in aanplant: de groene symbolisering van de jonge aanwas in de gemeente. Dit gebied kan beter worden benut voor recreatief gebruik, ook voor de toekomstige bewoners van (met name de oostrand van) Westergouwe.

Versterken relatie Westergouwe – Oostpolder - Gouda

Ten westen van Oostpolder wordt de nieuwe wijk Westergouwe aangelegd, en ten oosten van de Oostpolder bevinden zich industrieterrein Kromme Gouwe en de wijk Korte Akkeren. Om de relatie tussen Gouda, Oostpolder en Westergouwe te versterken, wordt gewerkt aan het versterken van de bestaande fietsverbindingen, en aan het maken van een extra oeververbinding voor langzaam verkeer tussen Oostpolder en de overkant van het Gouwekanaal. Nu is het Gouwekanaal alleen bij het Sluiseiland oversteekbaar. In samenwerking met de provincie wordt de haalbaarheid onderzocht van een nieuwe oeververbinding over het Gouwekanaal, naast de spoorbrug.
De verbinding tussen de Oostpolder en Westergouwe zal ook verbeteren als de hierboven genoemde nieuwe fietsverbinding via de noordelijke route langs het spoor wordt aangelegd. Dan maakt deze deel uit van een nieuwe snelle fietsroute tussen Rotterdam en Gouda, waarbij het bestaande fietspad parallel aan het spoor in Oostpolder met een viaduct over de N207 wordt aangesloten op het parallel aan de N207 gelegen fietspad. Via veilige verkeerslichten kan vervolgens de N207/ N457 worden overgestoken naar Westergouwe.

7.6.4 Westergouwe

Inclusiviteit voorop in Westergouwe

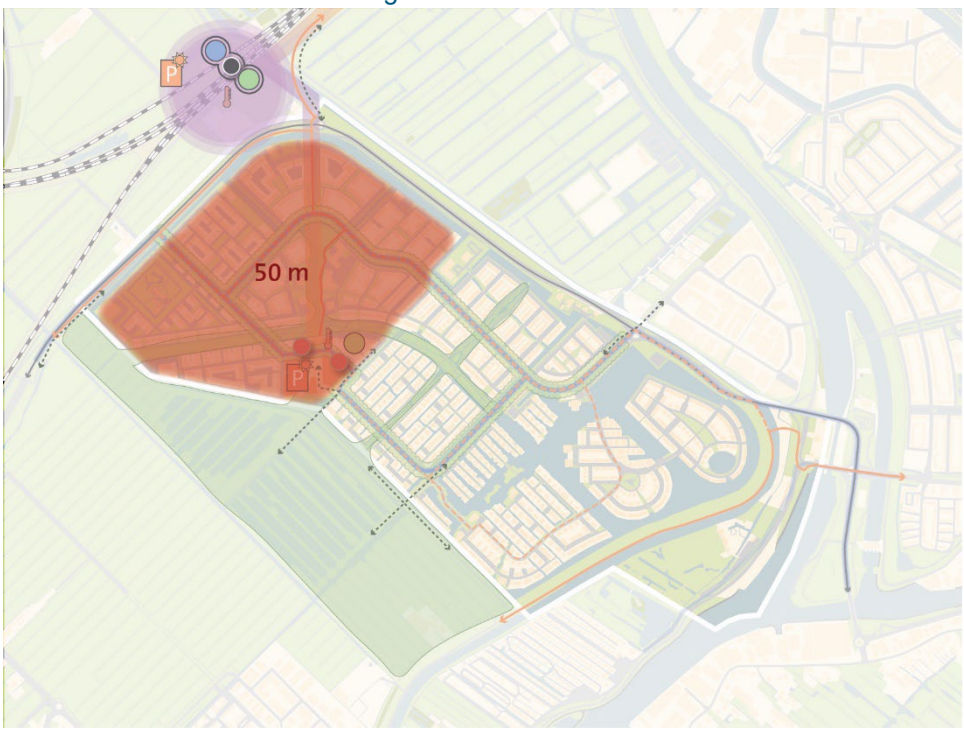
Westergouwe is de jongste wijk van Gouda, en is inmiddels deels gerealiseerd. De start van de bouw vond plaats in het zuiden, vlakbij de oeververbinding met Gouda, bij het Sluiseiland. Westergouwe moet de meest inclusieve wijk van Gouda worden.

We hebben daarom:

- Bij het ontwerp van de wijk geschikte plekken gezocht voor specifieke woondoelgroepen
- Een centraal Integraal KindCentrum (IKC) voor de hele wijk ontworpen, met daarbij ook sportvoorzieningen die multifunctioneel gebruikt kunnen worden
- Ervoor gezorgd dat speelplaatsen en aantrekkelijk groen altijd ‘om de hoek’ aanwezig zijn
- We creëren zoveel mogelijk de condities die ertoe gaan leiden dat Westergouwe een gemeenschap wordt.

2e kaart met maximale bouwhoogtes:

Groene en waterrijke leefomgeving

Westergouwe ligt in een laaggelegen gebied; in plaats van tegen het water te vechten, is het omarmd in het ontwerp voor de wijk: water en groen vormen de dragers van de stedenbouwkundige structuur, en bieden kwaliteit aan de leefomgeving. Een sterke relatie met het groengebied ten westen van de wijk (gemeente Zuidplas) biedt de bewoners goede recreatieve mogelijkheden, net als het polderpark in de Oostpolder.

Verkeersoplossingen Westergouwe

De nieuwbouwwijk Westergouwe ligt dicht bij de A12 en A20. Dit maakt het verleidelijk voor nieuwe bewoners om voor woon-werkverkeer de auto te gebruiken. Dezelfde routes naar de snelweg worden ook intensief gebruikt door autoverkeer uit andere Goudse wijken en omliggende kernen en bedrijfstransport. De samenkomende verkeersstromen zorgen op de N207 en N457 voor veel oponthoud, waardoor geheel Gouda-West in de spits moeilijk bereikbaar is. In samenwerking met de provincie Zuid-Holland worden deze knelpunten de komende jaren aangepakt.
Het bieden van efficiënte en duurzame alternatieven voor de auto moet voorkomen dat de druk op Gouda-West blijft toenemen. Nieuwe en verbeterde doorfietsroutes tussen Gouda, Rotterdam en Den Haag worden verbonden met de wijk Westergouwe. In samenwerking met de regiogemeenten wordt ingezet op een aanbod van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV), waarbij de Gouweknoop als OV-knooppunt fungeert. Hiervan profiteren de inwoners van Westergouwe, Zuidplaspolder (gemeente Zuidplas) en het bedrijventerrein Gouwepark.

Versterken relatie met de rest van Gouda

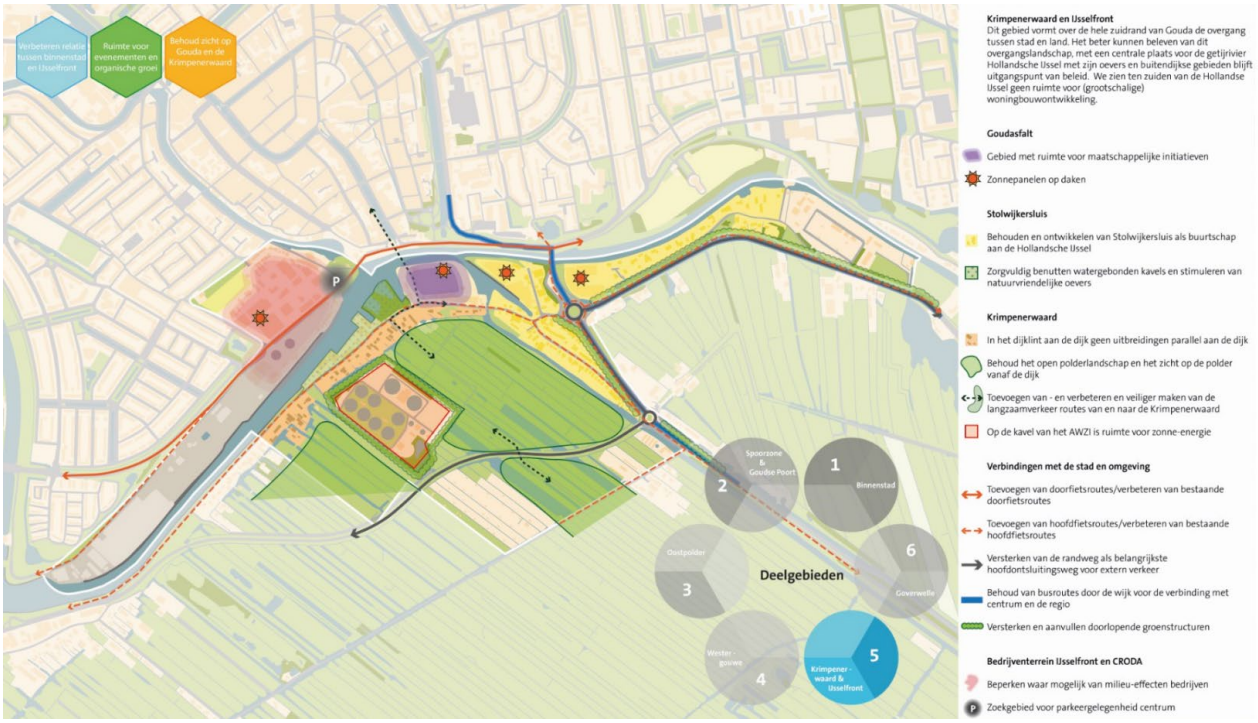
De bestaande verbindingen met de rest van de stad worden verstevigd, door onderweg waar mogelijk en gewenst levendige functies toe te voegen zodat deze routes sociaal veiliger worden. Indien mogelijk versterken we de band met de stad nog met nieuwe verbindingen (zie ook Deelgebied Oostpolder).

7.6.5 Krimpenerwaard & IJsselfront

Langs de Hollandsche IJssel
Het bijzondere van dit deelgebied is dat het op het raakvlak ligt van het historisch centrum van de stad, gelegen aan de Hollandsche IJssel en het buitengebied van de Krimpenerwaard. In alle andere richtingen heeft Gouda zich stedelijk ontwikkeld, terwijl dat aan deze kant maar heel beperkt is gebeurd, en vooral in de vorm van bedrijvigheid. Dit is te danken aan de rivier. Verbetering van de relaties tussen de stad en de Hollandsche IJssel blijft belangrijk, zodat de rivier en alles wat daarbij hoort (buitendijkse gebieden, oevers, dijken, wielen) beleefd kan worden. In verband daarmee zijn in de Gebiedsvisie Hollandsche IJssel verschillende doelen benoemd die nog steeds actueel zijn. We zien ten zuiden van de Hollandsche IJssel geen ruimte voor (grootschalige) woningbouwontwikkeling. Hier liggen betere kansen voor nieuwe vormen van cultuur en bedrijvigheid en landschapsbeleving.

Bedrijven langs de Hollandsche IJssel
De bedrijven langs de Hollandsche IJssel zijn nog steeds van groot belang voor de werkgelegenheid van Gouda. De bestaande bouw- en milieurechten worden gerespecteerd. We willen de hier aanwezige arbeidsplaatsen behouden en dus geen medewerking verlenen aantransitie naar wonen aan de zuidkant van de IJssel.
In dit gebied liggen kansen voor de energietransitie; op de daken van Croda zijn reeds zonnepanelen gelegd als opmaat hiervoor.

Goudasfalt
Een deel van de bedrijvigheid heeft inmiddels plaatsgemaakt voor Goudasfalt: hier zetten we in op ambachtelijke, maatschappelijke en recreatieve functies. Er is ruimte voor kleine initiatieven maar ook voor grotere plannen, mits dit past in de omgeving. Tussen de historische binnenstad dichtbij in het noorden en het open groene landschap van de Krimpenerwaard in het zuiden vind je deze niet volledig aangeharkte plek. Dit soort plekken maken de compacte stad een prettige woon- en leefplek. De initiatieven op Goudasfalt versterken elkaar binnen de authentieke sfeer van het industriële erfgoed, gelegen aan de Hollandsche IJssel waar Gouda ooit ontstond, waar de geschiedenis van Gouda nog voel- en zichtbaar is.
Er is ruimte voor bewegen in het groen, eigentijdse ambachten, verruiming van het recreatieve aanbod naar stad en land, en een evenement op zijn tijd voor Gouwenaren. Door de toegankelijke organisatie achter dit maatschappelijke initiatief en de flexibele opzet van het terrein, is het voor veel mensen gemakkelijk aanhaken op bestaande of met eigen activiteiten. Hier zie je verschillende elementen uit de toolbox voor slim ruimtegebruik uit de omgevingsvisie samenkomen.
De meeste mensen vinden de weg naar Goudasfalt op de fiets. Samen met het bestaande zonnedak en voorzieningen rond lokaal voedsel is dit het begin van veel meer duurzame initiatieven voor de toekomst. Dit culmineert op Goudasfalt, maar kan op meer plekken langs deze fraaie rafelrand van de stad een plaats krijgen. We koesteren de cultuurhistorische zichtlijnen van de binnenstad met de Krimpenerwaard. Grootschalige bebouwing van het terrein is hierdoor uitgesloten. Kleinschalige experimentele en innovatieve vormen van wonen kunnen hier mogelijk een plaats krijgen, als dat zorgvuldig wordt ingepast.

Openheid Krimpenerwaard

Via de Haastrechtse brug is het maar een klein stapje voor veel Gouwenaren naar het groene gebied van de Krimpenerwaard. Een prettiger inrichting van het Goudse deel van de Krimpenerwaard versterkt deze schakel tussen stad en buitengebied. Gedacht wordt aan kleinschalige licht-recreatieve toevoegingen waar nodig, zoals versterking van de fiets- en wandelmogelijkheden, of bijvoorbeeld een ‘theetuin’ bij de volkstuinen. Dit gebied wordt daarmee een interessanter uitloopgebied voor veel Gouwenaren. De openheid van het landschap is daarbij een waarde die wordt gekoesterd. Dit betekent ook dat er geen streven is om de N207 / N228 (de provinciale wegen) verder op elkaar aan te laten sluiten (is overigens grondgebied van buurgemeente Krimpenerwaard).

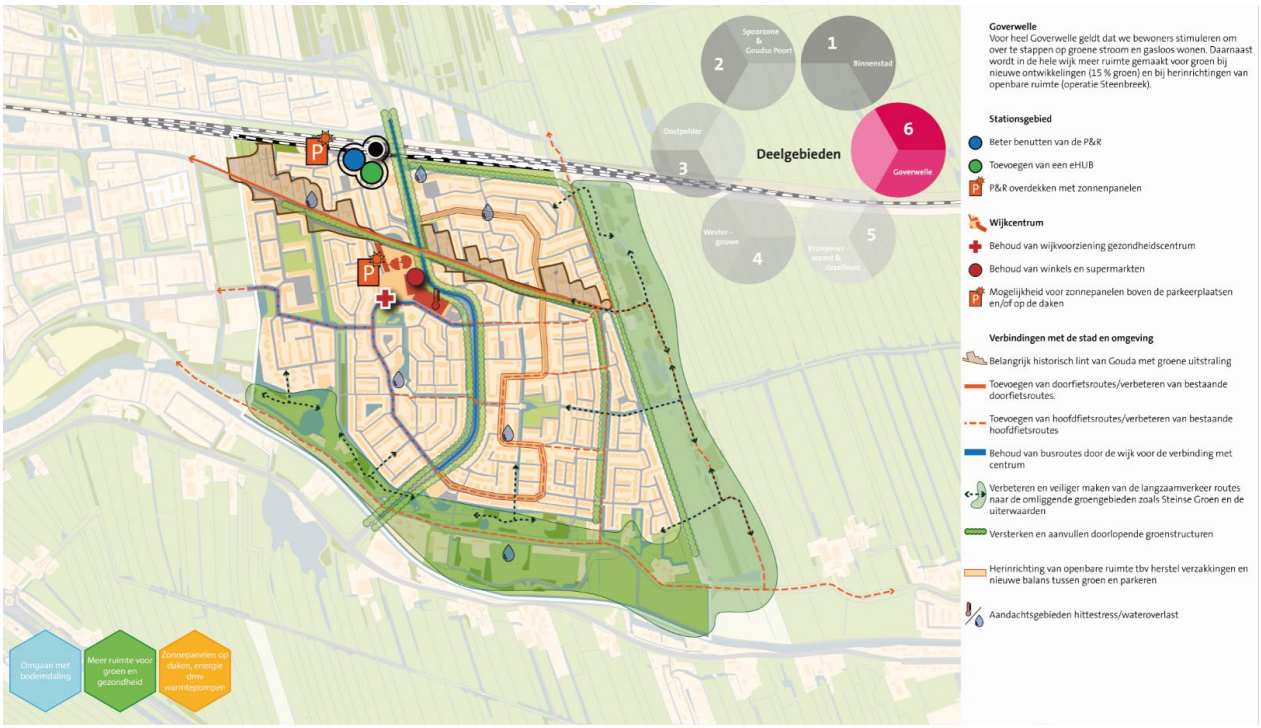
Duurzame nutsvoorzieningen

In de Krimpenerwaard ligt ook de AWZI Gouda; een locatie die ruimte biedt voor kleinschalige en zorgvuldig ingepaste zonnevelden, als onderdeel van de energietransitie.

7.6.6 Goverwelle

Sterke wijk Goverwelle

Een van de Keuzes van deze Omgevingsvisie is dat de gemeente Gouda gaat voor sterke wijken. Per wijk kan dat een ander accent betekenen. Wat dat voor Goverwelle betekent, is met name inzetten op een goed voorzieningenniveau, zoals het centrale gebied rondom Winkelcentrum Goverwelle, maar ook de overige voorzieningen op het gebied van zorg en scholen. De bereikbaarheid en toegankelijkheid, niet alleen fysiek, maar ook in de vorm van laagdrempeligheid en voor iedereen, is hierbij erg belangrijk voor de gemeente. De juiste functies op de juiste plek hoort daar ook bij. Als kantoorpanden lang leeg (blijven) staan, kunnen deze beter ruimte maken voor wonen (met groen). Ook kan groeiruimte in de hoogte, vooral nabij het treinstation, nog beter worden benut.

Extra kaart met maximale bouwhoogtes:

Gezond en groen Goverwelle
Ook minder tastbare voorzieningen zijn belangrijk, zoals een schone openbare ruimte met voldoende groen en water, en waarbij de inrichting uitnodigt om te bewegen. Goverwelle heeft een tekort aan groen. Om die reden zet de gemeente in op de toegankelijkheid en veiligheid van de groene uitloopgebieden in de aangrenzende gemeente Krimpenerwaard naar buiten toe. Denk aan de gedeelde ambitie (met het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden) om het jaagpad te herstellen als doorlopende wandelverbinding en het versterken van het fietspadennetwerk met de omliggende wijken. Het historische lint Voorwillenseweg vormt de bijzondere drager van een van die fietsverbindingen. Ook het terugbrengen van de footprint van parkeren kan deel uitmaken van de weg naar meer groen.

Duurzame mobiliteit
De ligging aan het spoor, met station Goverwelle, biedt voor duurzame mobiliteit nog aanvullende kansen. Ook nieuwe buslijnen naar dit station dragen hieraan bij. Wellicht dat op termijn zorgvuldige verdichting op strategische plekken nabij het station wenselijk is.

Pilot Omgevingsplan
Na Goudasfalt (zie 7.6.5) is de wijk Goverwelle het tweede plangebied dat dient als pilot in het kader van de Omgevingswet. Dit keer is gekozen voor een bestaande woonwijk waarvoor we een Omgevingsplan maken, de nieuwe vorm van een bestemmingsplan volgens de werkwijze onder de aanstaande Omgevingswet.

8 Hoe gaan we de Omgevingsvisie realiseren?

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze de gemeente Gouda werkt aan het realiseren van de Omgevingsvisie.

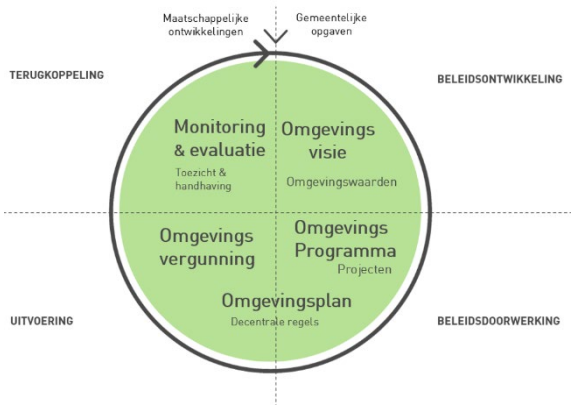
De Omgevingsvisie is een integraal strategisch beleidskader dat op hoofdlijnen richting geeft aan toekomstige ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is als het ware een kapstok voor sectoraal en/of gebiedsgericht beleid. Bestaande en toekomstige gebiedsgerichte of sectorale beleidsdocumenten en uitvoeringskaders, blijven naast de omgevingsvisie dan ook bestaan.

De Omgevingsvisie vraagt op termijn een nieuwe manier van werken. We hebben vanaf nu één integrale kadernota voor ons ruimtelijk beleid en maken in principe geen sectorale beleidsnota's meer op kaderstellend niveau. De toekomstige werkwijze binnen de gemeente, de relatie met bestaande beleids- en visie documenten en de onderlinge doorwerking van de beleidsinstrumenten onder de Omgevingswet wordt de komende periode verder uitgewerkt. In dit hoofdstuk wordt daar een eerste aanzet voor gegeven.

Wettelijk kader/ Instrumentarium Omgevingswet
Een omgevingsvisie is één van de wettelijk verplichte instrumenten uit de nieuwe Omgevingswet, die in 2022 van kracht wordt. Volgens de Omgevingswet moet een omgevingsvisie in ieder geval de volgende drie elementen bevatten:

- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied.
- De hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
- De hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving.

Naast de omgevingsvisie zijn andere instrumenten uit de Omgevingswet de omgevingsprogramma's , het omgevingsplan en omgevingsvergunningen. De omgevingsvisie en geeft richting aan het beleid van de gemeente.

Omgevingsprogramma's
Het programma is een instrument onder de Omgevingswet waarmee met concrete maatregelen uitvoering wordt gegeven aan doelstellingen uit de visie. Een programma bevat maatregelen voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud van (een deel van) het grondgebied. Een programma kan gewenst zijn bij uitwerking van de omgevingsvisie voor een bepaald beleidsthema of een te ontwikkelen gebied. Een eerste stap na vaststelling van deze visie is het uitwerken van eventuele Goudse programma's en verplichte programma's.

Omgevingsplan
Het omgevingsplan is een instrument uit de Omgevingswet waarmee de gemeente uitvoering kan geven aan het beleid uit de omgevingsvisie, door middel van voor een ieder bindende juridische regels. Er komt één omgevingsplan voor de hele gemeente. Dit vervangt de huidige bestemmingsplannen en de verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Vanwege het omvangrijke karakter van het omgevingsplan zal de gemeente dit stapsgewijs per thema en per gebied oppakken. De gemeente Gouda is voornemens om dit in 2025 af te ronden. De huidige bestemmingsplannen blijven na invoering van de Omgevingswet 'van rechtswege' gelden als het tijdelijke omgevingsplan. Gouda heeft al een eerste stap gemaakt door alle verordeningen die zien op de fysieke leefomgeving te bundelen tot één

Verordening Fysieke Leefomgeving (VFLO). Ook deze VFLO blijft geldig tot de inhoud ervan is overgezet naar het omgevingsplan.

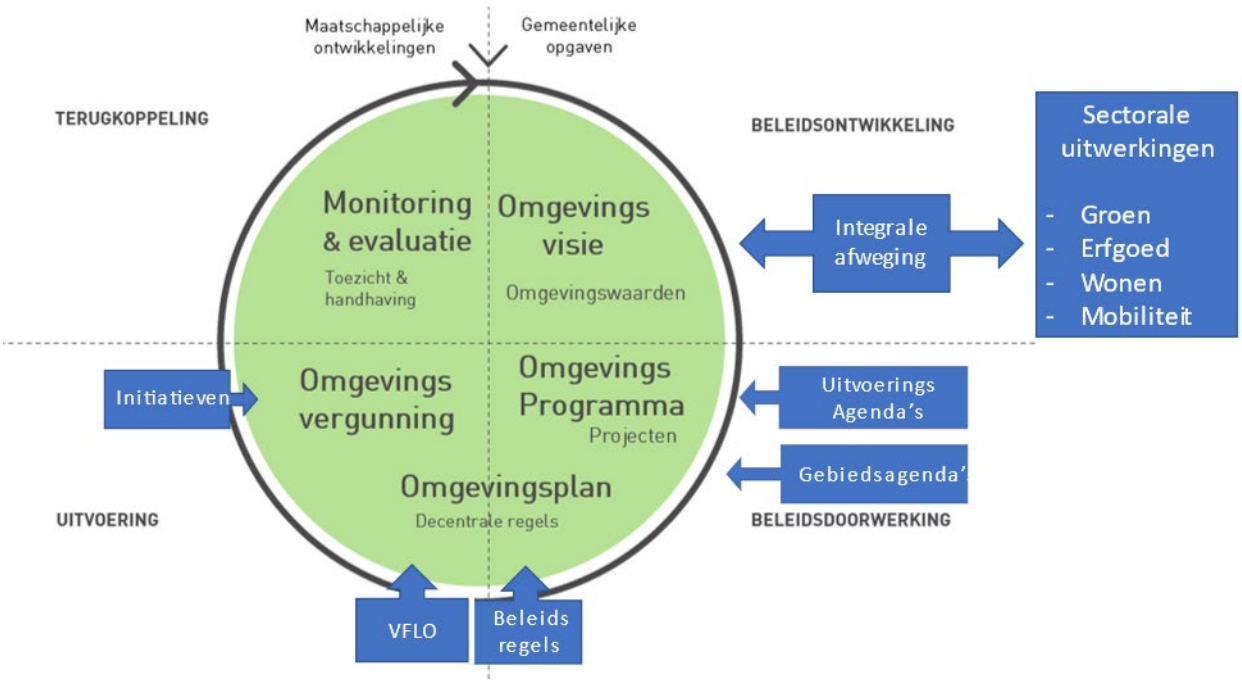
Omgevingswaarden
Eén van de manieren waarop de gemeente het beleid van een omgevingsvisie kan uitvoeren is door het vaststellen van omgevingswaarden. Dit zijn normen voor de kwaliteit die een gemeente voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving wil bereiken. De gemeente moet zijn taken en bevoegdheden zo uitvoeren dat deze omgevingswaarden worden behaald. Bijvoorbeeld door algemene regels te stellen voor activiteiten, door feitelijk handelen of door besluiten te nemen die bijdragen aan het behalen ervan. De gemeente is niet verplicht om omgevingswaarden op te stellen. Omgevingswaarden gelden in de eerste plaats voor de gemeente zelf. Voor bedrijven en inwoners ontstaat pas een juridisch bindende werking als de omgevingswaarde is vertaald naar een omgevingsvergunning, een algemene regel of een maatwerkvoorschrift.

Omgevingsvergunning
In de omgevingsvisie beschrijven we wat we belangrijk vinden bij de groei en ontwikkeling van Gouda De inhoud van voorgaande hoofdstukken gebruiken we als leidraad en kader bij de beoordeling van nieuwe ruimtelijke initiatieven. We werken graag mee aan projecten en ontwikkelingen die bijdragen aan bijzondere eigenschappen van de stad, aan de Goudse waarden.

Relatie met andere beleidsdocumenten
De omgevingsvisie bundelt het bestaande ruimtelijke beleid op strategisch niveau en maakt dit beleid toegankelijker en samenhangend. De omgevingsvisie richt zich op de lange termijn (2040) en biedt een kader voor (toekomstig) sectoraal en gebiedsgericht beleid. De Omgevingsvisie kan worden uitgewerkt in drie soorten plannen, die gericht zijn op de uitvoering van de visie op de korte en de middellange termijn:

- Uitwerkingen van de omgevingsvisie op gebiedsniveau, zoals bijvoorbeeld voor Goud Asfalt.
- Uitwerkingen van de omgevingsvisie in sectoraal beleid, zoals bijvoorbeeld een ‘woon-zorg visie’ of een ‘historische linten visie’. Deze sectorale visie documenten volgen de hoofdlijnen de strategische koers die in de omgevingsvisie is neergezet en werkt deze binnen de kaders van de voor het specifieke onderwerp verder uit.
- Uitvoeringsagenda’s of programma gericht op de realisatie van de thema’s van de omgevingsvisie. Deze worden opgesteld met als doel om gewenste ontwikkelingen te plannen en sturen. Voor de realisatie van gewenste toekomstige ontwikkelingen kunnen ook (verplichte) programma’s worden opgesteld zoals bedoeld in de Omgevingswet.

Bestaande en toekomstige beleidsdocumenten en uitvoeringskaders blijven dus naast de omgevingsvisie bestaan. Deze documenten bevatten in principe geen nieuw beleid, maar zijn een uitwerking van het beleid uit de Omgevingsvisie.

Actualiteit en doorontwikkeling

De Omgevingsvisie is een dynamisch document. Doordat we met de opgaven in de visie aan de slag gaan, veranderen deze opgaven. Daarnaast vragen nieuwe inzichten en veranderingen in de maatschappij, de markt en/of onze wijzigen in de gemeentelijke organisatie soms om bijstelling van de opgaven. Om te zorgen dat de Omgevingsvisie steeds zo actueel mogelijk is, willen we de visie periodiek actualiseren. Telkens wanneer daartoe aanleiding bestaat, kan deze door de gemeenteraad worden verrijkt en aangevuld, zowel voor als na invoering van de Omgevingswet in 2021. Op die manier kunnen hoofdlijnen van nieuw beleid telkens onderdeel worden van de omgevingsvisie.

Na vaststelling van de visie gaan we werken aan een cyclisch proces om de gemeenteraad en de stad te betrekken bij nieuwe ontwikkelingen, resultaten van verkenningen en nieuwe onderwerpen in de visie. Nieuwe inzichten en veranderingen in de maatschappij, de markt en/of onze wijzigen in de gemeentelijke organisatie vragen om bijstelling van de opgaven. Dit werken we de komende periode verder uit.

Anders werken

De omgevingswet introduceert niet alleen een nieuw wettelijk instrumentarium, maar vraagt ook om een andere manier van werken. De manier waarop de gemeenten samen werkt met andere overheden, met inwoners en bedrijven zal veranderen. De Omgevingswet legt de verantwoordelijkheid voor participatie bijvoorbeeld meer bij de samenleving en introduceert nieuwe regels voor besluitvorming binnen de gemeente en voor het verhalen van ontwikkelingskosten.

Gemeenten hebben tot 2029 de tijd om de omgevingswet volledig te implementeren en het anders werken in te voeren. Binnen Gouda gaan we de komende periode vorm geven aan die nieuwe manier van werken. De sturende werking van de omgevingsvisie en de relatie met de andere beleidsinstrumenten, hoe we om willen gaan met kostenverhaal en participatie werken we na vaststelling van de omgevingsvisie in de komende periode verder uit.

9 MER voor de Omgevingsvisie

9.1 Omgevingseffectrapport voor Gouda

Ter ondersteuning van de visievorming en de besluitvorming over de Omgevingsvisie Gouda wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.)[2] doorlopen. Deze procedure zorgt ervoor dat het milieubelang volwaardig wordt meegewogen in de planvoorbereiding. Onderdeel van de m.e.r.-procedure vormt het opstellen van een planMER. Dit betreft een onderzoeksrapport waarin de resultaten van het onderzoek naar effecten van de Omgevingsvisie in beeld zijn gebracht. Ook zijn hierin aanbevelingen meegegeven voor aanscherping van de visie, dan wel voor vervolgbesluiten. Gouda kiest ervoor om niet alleen milieueffecten maar ook andere omgevingseffecten in beeld te brengen. Daarom wordt ook wel gesproken over een Omgevingseffectrapport (OER). Het planMER/OER wordt tegelijk met de ontwerp Omgevingsvisie ter inzage gelegd.

Wanneer een m.e.r.-verplichting?
Het is verplicht om een planMER/OER op te stellen omdat de Omgevingsvisie kaders stelt voor activiteiten die volgens de wet (Besluit-m.e.r.) m.e.r.-plichtig of m.e.r.- beoordelingsplichtig zijn. Denk bijvoorbeeld aan bepaalde stedelijke ontwikkelingsprojecten, de bouw van woningen of de aanleg / wijziging van autowegen. Daarnaast kunnen significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura-2000-gebieden op voorhand niet worden uitgesloten en dient er een ‘passende beoordeling’ te worden opgesteld. Ook via dit spoor geldt voor Gouda de verplichting tot het opstellen van een planMER/OER.

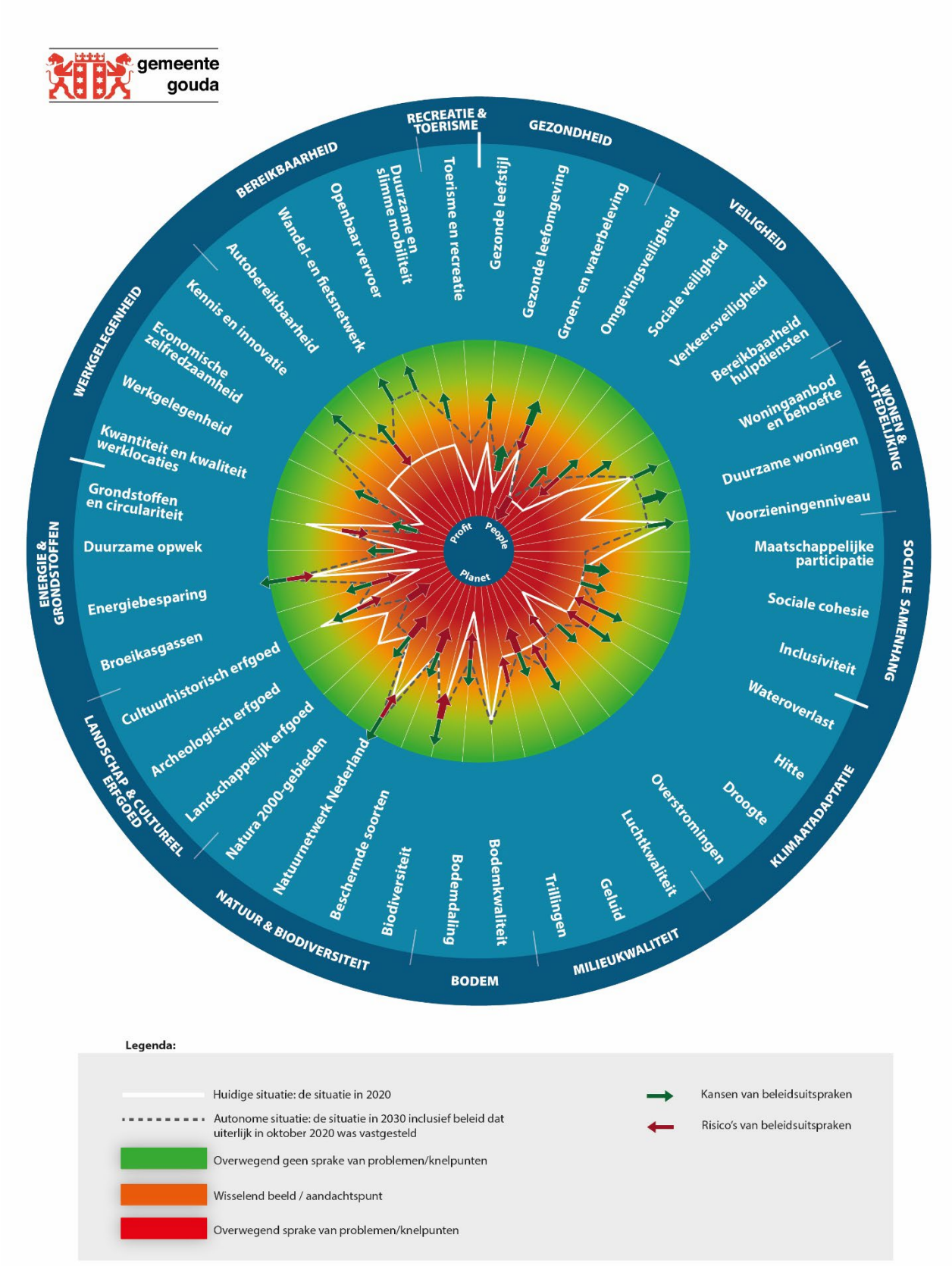
9.2 NRD als eerste stap

Als eerste stap in de m.e.r.-procedure is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Deze NRD beschrijft welke alternatieven, omgevingsaspecten en effecten in het planMER/OER onderzocht gaan worden (‘reikwijdte’) en met welke diepgang (‘detailniveau’). De NRD is voor advies naar de wettelijke instanties gestuurd en heeft 6 weken voor eenieder ter inzage gelegen. Er zijn vier zienswijzen ingebracht op de NRD (door de Politie, GGD, TenneT en VRHM). De zienswijzen zijn meegenomen bij het opstellen van het OER.

9.3 Foto van de Leefomgeving

Vervolgens is een ‘Foto van de Leefomgeving’ opgesteld. Deze ‘Foto’ brengt aan de hand van een groot aantal thema’s de huidige situatie van de leefomgeving van Gouda in beeld, én geeft aan in hoeverre er op basis van autonome trends (bv op het gebied van klimaatverandering) en vastgesteld beleid een verbetering of verslechtering verwacht kan worden richting 2030. Beleid dat in oktober 2020 vastgesteld was, maakt onderdeel van de autonome situatie. De huidige en autonome situatie van de verschillende thema’s zijn gevisualiseerd in een Rad (zie figuur 9.1). Het streven is om met de Omgevingsvisie zo veel mogelijk negatieve trends te keren, en de juiste ambities meer ruimte te geven. De resultaten van de Foto hebben geleid tot aanscherping van de Omgevingsvisie, bijvoorbeeld meer aandacht voor biodiversiteit, afval, en verbreding van aandacht naar álle groepen die een woning zoeken.

[2] M.e.r. staat voor ‘milieueffectrapportage’ en is de *procedure* waarbinnen een MER wordt opgesteld.

Figuur 9.1 Rad van de Leefomgeving gemeente Gouda

9.4 PlanMER/OER

Voor de verschillende ‘keuzes’ van hoofdstuk 7 is aan de hand van het beoordelingskader dat voor het planMER/OER is opgesteld in beeld gebracht wat de verwachte effecten zijn op de leefomgeving. De effecten zijn samengevat gevisualiseerd in het Rad middels pijlen (zie figuur 9.1). Groene pijlen staan voor kansen op positieve effecten, rode pijlen voor risico’s op negatieve effecten. Een belangrijke kanttekening is dat de Omgevingsvisie beleid op hoofdlijnen formuleert. De effecten zijn mede afhankelijk van de manier waarop dit beleid uiteindelijk wordt uitgewerkt. Om dat met zo weinig mogelijk negatieve effecten te kunnen laten gebeuren zijn goede stedenbouwkundige analyses en gebiedsprogramma’s nodig, mede als onderbouwing van het omgevingsplan. De beoordeling van de visie heeft geleid tot een aantal aanbevelingen voor het aanscherpen van de Omgevingsvisie, en/of voor vervolgbesluiten (Omgevingsplannen en uitvoeringsprogramma’s). In de MER is aangegeven op welke manier de aanbevelingen van het planMER/OER een plek hebben gekregen in de visie dan wel een plek gaan krijgen in vervolgbesluiten.

Enkele beleidsuitspraken van de Omgevingsvisie kunnen daarnaast een risico hebben op significant negatieve effecten binnen Natura 2000-gebieden. Bij de verdere uitwerking van het nieuwe beleid moet integraal aandacht zijn voor ontwikkelingen die kunnen leiden tot een verhoogde milieudruk binnen Natura 2000-gebieden. Door een integrale aanpak en de projectscope van een ontwikkeling zo in te steken dat ook maatregelen om stikstofdepositie te verminderen worden betrokken bij de ontwikkeling (interne saldering) kan een significant negatief effect voorkomen worden. Daarmee zijn de getoetste beleidsuitspraken uit de Omgevingsvisie in principe uitvoerbaar in het kader van de Wet natuurbescherming (onderdeel Natura 2000-gebieden).